

संकलिता भगवद्गीता

दत्तात्रेय बालकृष्ण कालङ्कुम्भ .. ..

नवजीवन प्रकाशन मंदिर
अमरगढ़

મુદ્રક અને પ્રકાશક
જીવણચી દાગાભાઈ દેસાઈ
નવજીવન મુદ્રણાલય, શાહુપુર, અમદાવાદ

પ્રકાશકનું નિવેદન

મંગલદર્શિતાની આ સર્વલિપિ આદૃતિનું કામ ૧૯૪૦-૧ થી હાથે હાથે રહ્યું, તો પ્રેમ જાતે થવાથી અધૂરું જ પડી રહ્યું હતું. પ્રેમ પાત્ર મળ્યા તે પાછું હાથ પર લઈને પ્રસિદ્ધ કરવામાં આવે છે. શ્રી કાકાસાહેબની પ્રતાવનામાંથી વાચક જાણે કે, બાલુ ગુજરાતી વિવેચન પણ આ રીતે છાપવાનું રાख્યું હતું. પરંતુ સરકારી કાગળ નિયમનને કારણે તે ધ્યાન હાલ તરત પડે શકે એમ નથી, એટલે મૂળ તથા ચરપાસૂચિ પુસ્તકરૂપે હાલ તો વાચકોને પહોંચાડવામાં આવે છે. ગુજરાતી અનુવાદ હવે પછી મોરારામ માસમા બહાર પાડવાના આવશે.

બાલુગુજરાતી, ૧૯૪૦

પ્રસ્તાવના

આ ગીતામાં હમેશનો ૭૦૦ શ્લોકોનો ક્રમ વને ત્યાં સુધી એમ ને એમ રાણીને માત્ર જૂના અઢાર અધ્યાય ભાંગી નાંખવામાં આવ્યા છે; વિષયોના વિવેચનને અનુસરીને સાતસો શ્લોકોને ચોપન અધ્યાયોમાં વહેંચી દીધા છે, અને તે અધ્યાયોનાં નવાં નામ પાડ્યાં છે. ગીતાના વિવેચનમાં જે શ્લોકોની યરેયર આવશ્યકતા નથી એવા, તેમ જ જે શ્લોકો ઘડી જાતના અને ઘણા ધર્મના વિદ્યાર્થીઓને ગીતા શીખવતી ઘણતે અનુપયુક્ત તેમ જ અલ્પચળભર્યા લાગ્યા એવા ૪૨ જેટલા શ્લોકો આમાંથી કાઢી નાંખવામાં આવ્યા છે. મને એવો વિશ્વાસ છે કે, આ શ્લોકોને અભાવે ગીતાશ્રોધ ટંકિત થતો નથી. કેટલાક શ્લોકો વિવેચનની દૃષ્ટિએ અયોગ્ય જમ્યાં આવ્યા છે એવું સ્પષ્ટ દેખાવાથી તેમને ઘટતે સ્થાને મૂકી વિવેચન યથુ વ્યવસ્થિત કર્યું છે. એવા ફેરફારો વને ત્યાં સુધી ન જ કરવા અને ગીતાના શ્લોકોનો ક્રમ ઘને ત્યાં સુધી છે તેવો જ અવાધિત રાખવો એવું ધોરણ રાહ્યું છે.

આ જાતની ચોપન અધ્યાયોની ગીતા મૂલમાં જ છાપી છે, અને ગીતાનો અક્ષરશઃ અનુવાદ* ન કરતાં આજના શબ્દોમાં ગીતાને જે રીતે મુકાય તે રીતે પ્રકરણશઃ મૂકવાનો પ્રયત્ન કર્યો છે. આમ કરવાથી, નવીન પદ્ધતિથી પ્રકરણો રચવાનો હેતુ સ્પષ્ટ થશે અને તે સિદ્ધ પણ થશે.

વિદ્યાર્થીઓ માટે જ આ વ્યવસ્થા કરી છે. આની મદદથી ગીતાનું અધ્યયન કર્યા પછી મૂલ્ય ગીતા એક તાર વાચવાથી તે સદેહાઈથી સમજાશે. નવી હવે અધ્યાય પાઠવાને તીથે અને કમ ફેરવવાને તીથે સમજાવે થશે જ. જેમ હોસ્માન્યે વહુ છે કે, “ નોહીનુરને નવી હવે વાસા પાઠવાથી એનું તેજ અને એની કિંમત વધી ” તેમ જ ગીતાને આ હવે વાનતા ગીતાર્થ વધારે સ્પષ્ટ થશે એવી આશા છે.

ઓપન પ્રવરણ વનાવવાથી ગીતાની શિસ્તગણ અને તેનું વલણ સ્પષ્ટતાથી સમજવામા મદદ થશે.

નવા અધ્યાયો ઉપરનું વિવેચન મૂલ્ય મરાઠીમાં ન્તાયેલું હોવાથી તેનું ગુજરાતી ભાષાનર* મારા મિત્ર ધી નાશાબરાવ કુલર્જીએ કરી આપ્યું છે.

નવા અધ્યાયોના શ્લોકોની ચરણસૂત્રિ માઈં જઠાગલ ગાપીએ તૈયાર કરી છે.

વર્ધા   દત્તાત્રેય વાલકુળજી કાલેલકર
સપ્ટેમ્બર, ૧૯૪૦

* જાને અને પ્રસાદનું વિવેચન ગુજો

મકાશક

પ્રસ્તાવના

આ ગીતામાં હમેશનો ૭૦૦ શ્લોકોનો ક્રમ બને ત્યાં સુધી એમ ને એમ રાણીને માત્ર જૂના અઢાર અધ્યાય ભાંગી નાંખવામાં આવ્યા છે, વિષયોના વિવેચનને અનુસરીને સાતસો શ્લોકોને ચાપન અધ્યાયોમાં વહેંચી દીધા છે, અને તે અધ્યાયોના 'નવા' નામ પાડ્યા છે. ગીતાના વિવેચનમાં જે શ્લોકોની સરેસર આવશ્યકતા નથી એવા, તમ જ જે શ્લોકો ઘડી જાતના અને ઘડા ધર્મના વિદ્યાર્થીઓને ગીતા શીખવતી વખતે અનુપયુક્ત તમ જ અડચણભર્યા લાગ્યા એવા ૪૨ જેટલા શ્લોકો આમાંથી ફાઢી નાંખવામાં આવ્યા છે મને એવો વિશ્વાસ છે કે, આ શ્લોકોને અભાવે ગીતાનો ધ સ્વરૂપ થતો નથી કેટલાક શ્લોકો વિવેચનની દૃષ્ટિએ અયોગ્ય ગણ્યાં આવ્યા છે એ સ્પષ્ટ દેખાવાથી તેમને ઘટતે સ્થાને મૂકી વિવેચન-વધુ વ્યવસ્થિત કર્યું છે એવા કેરફારો બને ત્યાં સુધી ન જ કરવા અને ગીતાના શ્લોકોનો ક્રમ બને ત્યાં સુધી છે તેવો જ અવાધિત રાખવો એ સ્પષ્ટ ધોરણ રાખ્યું છે.

આ જાતની ચોપન અધ્યાયોની ગીતા મૂલમાં જ છાપી છે, અને ગીતાનો અક્ષરશઃ અનુવાદ* ન કરતાં ધ્યાનના શબ્દોમાં ગીતાને જે રીતે મુકાય તે રીતે પ્રકરણશઃ મૂકવાનો પ્રયત્ન કર્યો છે. આમ કરવાથી, નવીન પદ્ધતિથી પ્રકરણો રચવાનો હેતુ સ્પષ્ટ થશે અને તે સિદ્ધ પણ થશે.

१९	ब्रह्मनिर्वाणयोग	३५
२०	योगरहस्ययोग	३६
२१	ध्यानयोग	३७
२२	समाभिस्वाम्ययोग	३८
२३	साम्यसिद्धियोग	४०
२४	ज्ञानभक्तियोग	४२
२५	अभ्यासयोग	४४
२६	शुक्लकृष्ण-सुनी-योग	४७
२७	राजविद्यायोग	४८
२८	प्रभवयोग	५०
२९	भगवद्भक्तियोग	५३
३०	विभूतियोग	५५
३१	विश्वरूपदर्शनयोग	५८
३२	विश्वरूपस्तत्रयोग	६०
३३	कालप्रवृत्तियोग	६३
३४	प्रवृत्तियोग	६४
३५	दर्शनधिकारयोग	६६
३६	अनन्ययोग	६८
३७	अमृतसिद्धियोग	७०
३८	क्षेत्राध्याय	७१
३९	ज्ञान क्षेत्र-योग	७३
४०	पुरुषप्रवृत्तियोग	७४

अनुक्रमणिका

मंगलाचरणम्	३
गीतामाहात्म्यम्	४
१. स्वजनदर्शनयोगः	५
२. कर्तुनविषादयोगः	७
३. उत्थानयोगः	९
४. स्वधर्मकर्मयोगः	१०
५. स्वजनकृपायोगः	१२
६. प्रबोधनयोगः	१४
७. साम्ययोगः	१६
८. योगबुद्धियोगः	१७
९. स्थितप्रज्ञयोगः	१९
१०. कर्मयोगः	२१
११. लोकर्मग्रहयोगः	२३
१२. निग्रहयोगः	२५
१३. अवतार-रहस्य-योगः	२७
१४. कर्म-मीमांसा-योगः	२९
१५. यज्ञ-रहस्ययोगः	३०
१६. ज्ञान-साधनायोगः	३२
१७. निष्ठाद्वययोगः	३३
१८. योगपारणायोगः	३४

१९. ब्रह्मनिर्वाणयोगः	३५
२०. योगरहस्ययोगः	३६
२१. ध्यानयोगः	३७
२२. समाधिसाम्ययोगः	३८
२३. साम्यसिद्धियोगः	४०
२४. ज्ञानभक्तियोगः	४२
२५. अभ्यासयोगः	४४
२६. शुक्लकृष्ण-सूत्री-योगः	४७
२७. राजविद्यायोगः	४८
२८. प्रभवयोगः	५०
२९. भगवद्भक्तियोगः	५३
३०. त्रिभूतियोगः	५५
३१. विश्वरूपदर्शनयोगः	५८
३२. विश्वरूपस्तवयोगः	६०
३३. कालप्रवृत्तियोगः	६३
३४. प्रगतियोगः	६४
३५. दर्शनाधिकारयोगः	६६
३६. अनन्ययोगः	६८
३७. अमृतसिद्धियोगः	७०
३८. क्षेत्राध्यायः	७१
३९. ज्ञान-ज्ञेय-योगः	७२
४०. पुरुषप्रवृत्तियोगः	७४

४१. त्रिगुणयोगः	७६
४२. गुणातीतयोगः	७८
४३. प्रपत्तियोगः	७९
४४. भगवद्-आत्म-स्वरूप-योगः	८०
४५. पुरुषोत्तमयोगः	८१
४६. सर्गद्वययोगः	८२
४७. आसुरसक्त्ययोगः	८४
४८. धृष्टाश्रययोगः	८६
४९. गुणसह्यानयोगः	८७
५०. ब्रह्मनिर्देशयोगः	९२
५१. त्यागमीमांसायोगः	९३
५२. नैष्कर्म्यसिद्धियोगः	९५
५३. ब्रह्मसिद्धियोगः	९६
५४. प्रसादयोगः	९८
उपसंहारः	९९
श्लोकचरणसूचिः	१०१

संकलिता भगवद्गीता

मंगलाचरणम्

॥ ॐ नमो नारायणाय पुरुषोत्तमाय ॥

- १ सम सर्वेषु भूतेषु इश्वर सुखदुःखयो ।
महान् महात्मा सर्वात्मा नारायण इति श्रुति ॥
- २ य ऋक्षा वरुणैर्दक्षमस्तु स्तुन्वन्ति दिव्यै स्तवैर्
वेदै साग पद ऋमोपनिषदैर् गायन्ति य सामगा ।
ध्यानावस्थित तद्गतन मनसा पश्यन्ति य योगिनो
यस्यान न विदुः सुरामुरगणा देवाय तस्मै नमः ॥
- ३ विष्णुर्वा त्रिपुरान्तको भवतु वा, ऋक्षा सुरेन्द्रोऽथवा
भानुर्वा शशलक्षणाऽथ भगवान् बुद्धोऽथ सिद्धोऽथवा ।
रागद्वेष विषाति-मोह रहित सत्त्वानुरूपोद्यतो
य सर्वै सह साकृता गुणगणैस् तस्मै नमः सर्वदा ॥
- ४ विषदो नैव विषद सपदो नैव सपद ।
विषद्विस्मरण विष्णो सपन्नारायणस्मृति ॥
- ५ मूक करोति वाचाल पशु लघयते गिरिम् ।
यत्कृपा तमहं टव कृष्ण वदे जगद्गुरुम् ॥
- ६ सर्वोपनिषदो गावो दोग्धा गोपालनदन ।
पायो वस मुषीर्भोक्ता दुग्ध गीतामृत महत् ॥

गीतामाहात्म्यम्

श्रीविष्णुरुवाच ।

- १ गीता मे परमा विद्या ब्रह्मरूपा न सशयः ।
गीता-ज्ञानमुपाधित्य त्रोन् लोकान् पालयाम्यहम् ॥
२. प्रारब्धं भुज्यमानो हि गीताभ्यासरतः सदा ।
स मुक्तः स सुखी लोके कर्मणा नोपलिप्यते ॥
३. यत्र गीता-विचारश्च पठनं पाठनं श्रुतम् ।
तत्राहं निश्चितं पृथ्वि ! निवसामि सदैव हि ॥

संकलिता भगवद्गीता

अध्याय १

स्वजनदर्शनयोगः

धृतराष्ट्र उवाच

१. धर्मक्षेत्रे कुरुक्षेत्रे समवेता युयुत्सवः ।
मामका पांडवाश्चैव किमकुर्वत संजय !

संजय उवाच

- २ अथ व्यवस्थितान्दृष्ट्वा धार्तराष्ट्रान्कपिध्वजः ।
प्रवृत्ते शत्रुसपाते धनुष्यम्य पांडवः ॥
३. हृषीकेशं तदा वाक्यम् इदमाह, महीपते !

अर्जुन उवाच

- सेनयोर्दुर्भयोर्मध्ये रथं स्थापय मेऽच्युत ।
४ यावदेतान्निरीक्षेऽहं योद्धुकामान् अवस्थितान् ।
कैर्मया सह योद्धव्यम् अस्मिन् रणसमुद्यमे ॥
५. योत्स्यमानानवेक्षेऽहं य एतेऽत्र समागताः ।
धार्तराष्ट्रस्य दुर्बुद्धेर्गुणे प्रिय-चिकीर्षवः ॥

मंजय उवाच

६. एवमुक्तो हृषीकेशो गुडाकेशेन भारत !
मेनयोर्द्वयोर्मध्ये स्थापयित्वा रथोत्तमम् ॥
७. मीष्मद्रोणप्रमुखतः सर्वेषां च महीक्षिताम् ।

उवाच

‘पार्थ ! पश्यैतान् समवेतान्कुस्मन्’ इति ॥

८. तत्रापश्यत्स्थितान्पार्थः पितॄन् अथ पितामहान् ।
आचार्यान्मालुलान्भ्रातॄन् पुत्रान्पौत्रान्सखींस्तथा ।
श्वशुरान्सुहृदश्चैव सेनयोर्द्वयोरपि ॥

अध्याय २

अर्जुनचिषादयोगः

- १ तान्समीक्ष्य स कर्तव्यं सर्वान्विघ्नान् अवस्थितान् ।
कृपया पर्याविष्टो विप्रीदन् इदमब्रवीन् ॥

अर्जुन उवाच

- २ दृश्यमस्वप्नमवृण्वन् युयुम्सु समुपस्थितम् ।
सीदन्ति मम गात्राणि मुक्तं च परिदृष्यति ॥
- ३ वपधुष्य क्षीरे मे रोमहृष्य आसत ।
गाहीव स्रगत्त हस्तान् खड्गैश्च परिदधत ॥
- ४ न च क्षात्रनाम्न्यगस्यातु भ्रमतीव च मे मन ।
न च ध्रेषाऽनुषस्यामि हत्यां स्वप्नमादिव ॥
- ५ न कीदृशे विजयः, वृण्वन् ! न च राज्यं गुणानि च ।
किं नो राज्येन गोविन्द ' किं भोगैर्जीवितम् वा ॥
- ६ ययामर्षे कान्तिं नो राज्यं भोगां गुणानि च ।
न इमेऽवस्थिता युद्धे प्राणांश्चकन्त्या धनानि च ॥
- ७ भाचार्या पितरं पुत्रान् तथैव च पितामहाः ।
मानुषांश्च शूरांश्च पौत्रांश्च श्यामांश्च वृद्धवन्धनान् ॥
- ८ एतांश्च हन्तुमिच्छामि क्षत्राऽपि मधुसूदन ।
अपि त्रैलोक्यराजस्य हेतोः किं नु महीदृशम् ॥

- ९ निहत्य धार्तराष्ट्रान् का प्रीति स्याज्जनार्दन !
पापमेवाश्रयदस्मान् हतैतान् आततायिन ॥
- १० तस्मान्नार्हा वयं हन्तु धार्तराष्ट्रान् स्वयाधवान् ।
स्वजन हि कथं हत्वा मुनिन स्याम माधव !
- ११ यद्यप्यत न पश्यन्ति लोभोपहतचेतसः ।
कुलक्षयकृत दोष मित्रद्रोहे च पातकम् ॥
- १२ कथं न ज्ञेयमस्माभिः पापादस्मान्निवर्तितुम् ।
कुलक्षयकृत दोषं प्रपश्यद्भिर् जनार्दन !
- १३ कुलक्षये प्रणश्यन्ति कुलधर्माः सनातनाः ।
धर्मे नष्टे कुलं कृत्स्नम्, अधर्मोऽभिभवत्युत ॥
- १४ अधर्माभिभवात् कृष्ण ! जायते वर्णसंकरः ।
उन्साद्यन्ते जातिधर्माः कुलधर्माश्च शाश्वताः ॥
- १५ उत्पन्नकुलधर्माणां मनुष्याणां जनार्दन !
नरके नियतं वासो भवतीत्यनुशुभ्रम् ॥
- १६ अहो वत् महत्पापं कर्तुं व्यवसिता वयम् ।
यद्राज्यसुखलोभेन हन्तुं स्वजनसुघताः ॥
- १७ यदि मामप्रतीकारम् अशस्त्रं शस्त्रपाणयः ।
धानराशौ रणे हन्युस् तन्मे क्षेमतरं भवेत् ॥

संजय उवाच

- १८ एवमुक्त्वाऽर्जुनं सख्यं रथोपस्थं उपाविशन् ।
विमृज्य संशयं चापं शोक-सविम्रं मानसं ॥

अध्याय ३

उन्धानयोगः

संजय उवाच

१. तं तथा कृपयाग्नित्म् अधुर्गार्तुलेक्षणम् ।
विदीदन्नमिदं वाक्यम् उवाच मधुमूदनः ॥

भीमगयान् उवाच

२. पुनस्त्वा कदमलमिदं विपमे समुपस्थितम् ।
अनार्यपुत्रमरगर्भम् अघ्नितिकम्भर्जुन !
३. कौज्यं मा स्म गमः पार्थ ! नैतत्त्वय्युपपद्यते ।
क्षुद्रं हृदयदौर्बल्ये त्यक्तचित्तं त्रिपदात् ॥
४. अथ चेन् त्वमिमं धर्मं संप्राप्तं न करिष्यसि ।
ततः स्वधर्मं कीर्तितं च हित्वा पापम्भयास्थसि ॥
५. भरीर्तिं चापि भूतानि क्षयिष्यन्ति तदप्ययम् ।
गन्धर्वानस्य चाभीर्तिं मरणादतिरिच्यते ॥
६. भद्राद् रणाद् उपपन्नं मम्यस्य त्वां महारथा ।
देवाः (सर्वाः) च तं बहुमतो भूताः चास्म्यपि त्वापमम् ॥
७. भद्राच्यवर्द्धाथ बहून् वशिष्यन्ति तर्हि हिता ।
निन्दन्त्यस्य नामधेयं तनो दुःपारं तु हिम् ॥
८. इतो वा प्राप्स्यसि स्वर्गं त्रिंशत् वा भद्रयने मर्त्यम् ।
तस्मादुत्तिष्ठ कौन्तेय ! युदाय हर्षनिधय ॥

अध्याय ४

स्वधर्मकर्मयोगः

श्रीभगवान् उवाच

- १ स्वधर्ममपि चावेक्ष्य न विकम्पितुमर्हसि ।
धर्म्याद्धि युद्वाच्चेत्योऽन्वन् क्षत्रियस्य न विद्यते ॥
- २ यदृच्छया चोपपन्न स्वर्गद्वारमपावृतम् ।
मुखिन क्षत्रिया पार्थ ! लभन्ते युद्धमीदृशम् ॥
- ३ ब्राह्मण क्षत्रिय-विशा शूद्राणा च परंतप !
कर्माणि प्रविभक्तानि स्वभाव-प्रभवैर्गुणैः ॥
- ४ शमो दमस्तपः शौच क्षान्तिरार्जवमेव च ।
ज्ञान विज्ञानमास्तित्य ब्रह्मकर्म स्वभावजम् ॥
- ५ शौर्य तेजा धृतिर्दाक्ष्य युद्धे चाप्यपलायनम् ।
दानमीश्वरभावध क्षात्र कर्म स्वभावजम् ॥
- ६ कृपि-गौरक्ष-नाण्ड्य वैश्यकर्म स्वभावजम् ।
परिचर्यात्मकं कर्म शूद्रस्यापि स्वभावजम् ॥
- ७ चानुर्वर्त्य मया मृष्ट गुण-कर्म-विभागश ।
स्वभाव-नियतं कर्म कुर्वन्नाप्नोति किल्बिषम् ॥
- ८ श्रेयान् स्वधर्मो विगुण परधर्मान् स्वनुष्ठितान् ।
स्वधर्मे निधनं श्रेय परधर्मो भयावह ॥

९. स्वे स्वे कर्मण्यभिरतः संसिद्धिं लभते नरः ।

स्वकर्मनिरतः सिद्धिं यथा विन्दति तच्छृणु ॥

१०. यतः प्रवृत्तिर्भूतानां येन सर्वमिदं ततम् ।

स्वकर्मणा तमभ्यर्च्य सिद्धिं विन्दति मानवः ॥

११. सद्व्रजं कर्म कौन्तेय ! सदोपमपि न त्यजेत् ।

सर्वारम्भा हि दांषेण धूमेनाग्निनिवाहनाः ॥

अध्याय ५

स्वजनरूपायोगः

अर्जुन उवाच

- १ कथं भीष्ममहं सत्यं द्रोणं च मधुसूदन ।
इषुभिः प्रतियोत्स्यामि पूजार्हावरिसूदन ।
- २ गुस्नं भहत्वा हि महानुभावान्
श्रेयो भोषतु भैक्ष्यमपीह लोके ।
हत्वार्थकामातु गुस्नं इहैव
भुञ्जीय भोगान् रुधिरप्रदिग्धान् ॥
- ३ न चतर्हि घ्नं कतरन्नो गरीयो
यद्वा जयेम यदि वा नो जयसु ।
यानेव हत्वा न जिजीविषाम
तेऽवस्थिता प्रसुप्ते धार्तराष्ट्र ॥
- ४ कर्षण्य-दोषोपहत-स्वभाव
पृच्छामि त्वां धर्म-समूह-चेता ।
यच्छ्रेयं स्यान्निश्चितं ब्रूहि तन्मे
शिष्यस्तेऽहं शशि मा त्वा प्रपन्नम् ।

५ न हि प्रपद्यामि ममापनुयाद्
यन्ढोकमुच्छ्रोपणमिन्द्रियाणाम् ।
अवाप्य भूमावसप नमृद
राज्य सुराणाम् अपि नाधिपत्यम् ॥
संजय उवाच

६ एतमुक्त्वा हृषाक्षः शुश्रूक्ष परतप ।
‘न यान्त्य’ इति गोविन्दम् उक्त्वा तूष्णीं बभूव ह ॥

अध्याय ६
प्रबोधनयोगः
(आत्मस्तवराज)

सञ्जय उवाच

- १ तमुवाच हर्षकिश प्रहसन्निव भारत ।
सेनयोर्उभयोर्मध्य विपीदन्तमिदं वच ॥
श्रीभगवान् उवाच
- २ भशोऽस्यान् अन्वशोचस्त्व प्रज्ञावादाश्च भाषमे ।
गतासून्ममतासूथ नानुशोचन्ति पण्डिता ॥
- ३ न त्वेवाहं जानु नास न त्व नेमे जनाधिपा ।
न चैव न भविष्याम सर्वे वयमत परम् ॥
- ४ देहिनोऽस्मिन्यथा दहे कौमार यौवन जरा ।
तथा देहान्तरप्राप्तिर् धीरस्तत्र न मुच्यति ॥
- ५ नासतो विद्यते भावो नाभावो विद्यत सत ।
उभयोरपि दृष्टोऽन्तस्त्वं न योस्तत्त्वदर्शिभिः ॥
- ६ अथिनाशि तु तद्विद्धि यत्नं सक्मिदं ततम् ।
विनाशमव्ययस्यास्य न कश्चिन्कर्तुमर्हति ॥
- ७ भग्नवन्त इमे देहा नित्यस्योपता शरीरिण ।
अनाशिनोऽप्रमेयस्य तस्माद् भुज्यस्व भारत ।
- ८ य एन चेति हन्तारं यथैनं मन्यत हतम् ।
उभौ तौ न विनानीतो नायं हन्ति न हयत ॥
- ९ न जायत म्रियते वा कदाचिन्
नायं भूना भविता वा न भूय ।

अजो नित्य शाश्वतोऽय पुराणो

न हन्यते हन्यमाने शरीरे ॥

१० वेदाविनाशिन नित्य य एनम्अजम्अव्ययम् ।

कथं स पुरुष पार्थ ! कं घातयति हन्ति कम् ॥

११ दासासि जीर्णानि यथा विहाय

नवानि गृह्णाति नरोऽपराणि ।

तथा शरीराणि विहाय जीर्णा-

न्यन्यानि मयाति नवानि देही ॥

१२ नैनं छिन्दन्ति शस्त्राणि नैनं दहति पावकः ।

न चैनं क्लेदयन्त्यापा न शोषयति मारुतः ॥

१३ अचक्ष्योऽयमदायोऽयम् अस्त्वोऽशोष्य एव च ।

नित्य सर्वगत स्थाणुर् अमर्गोऽय सनातनः ॥

१४ अव्यक्तोऽयम्अचिन्त्योऽयम् अत्रिरायोऽयमुच्यते ।

तस्मादेव विदिरैर्न मानुशोचिनुमर्हति ॥

१५ अथ केन नित्यज्ञानं नित्यं वा मन्यम मृतम् ।

तथाऽपि त्वं महाबाहो ! नैव शोचिनुमर्हति ॥

१६ जानस्य हि ध्रुवो मृत्युर्, ध्रुव जन्म मृतस्य च ।

तस्माद् अपरिहार्योऽथ न त्वं शोचिनुमर्हसि ॥

१७ अव्यक्ततादीनि भूतानि व्यक्तमध्यानि भावतः ।

अव्यक्तनिधनान्यत्र तत्र वा परिदेवना ॥

१८ देही नियमवध्योऽयं देहे सर्वस्य भारतः ।

तस्मात्सर्गाणि भूतानि न त्वं शोचिनुमर्हसि ॥

अध्याय ७

साम्ययोगः

श्रीभगवान् उवाच

१. मुखदुःखे समे कृत्वा लाभालाभौ जयाजयौ ।
ततो युद्धाय युज्यस्व नैव पापमवाप्स्यसि ॥
२. मात्रास्पर्शास्तु कौन्तेय शीतोष्णमुखदुःखदाः ।
आगमापायिनोऽनित्यास्त तांस्तितिक्षस्व भारत !
३. य हि न व्यथयन्त्येते पुरुष पुरुषर्षभ !
सम-दुःख-सुखं धीरं सोऽमृतत्वाय कल्पते ॥
४. न प्रहृष्येत्प्रियं प्राप्य नोद्विजेत्प्राप्य चाप्रियम् ।
स्थिरबुद्धिरसमूढो ब्रह्मविद ब्रह्मणि स्थितः ॥
५. विषादिमयसपत्ने ब्राह्मणे गवि हस्तिनि ।
शुनि चैव श्वपाके च पण्डिताः समदर्शिनः ॥
६. इहैव तैर्जितः सर्गो येषां साम्ये स्थितं मनः ।
निर्दोष हि समं ब्रह्म तस्माद् ब्रह्मणि ते स्थिताः ॥

अध्याय ८

योगबुद्धियोगः

श्रीभगवान् उवाच

१. नेहाभिकमनाशोऽस्ति प्रन्यवायो न विगते ।
स्वप्नमध्यस्य धर्मस्य ग्रायत महतो भवान् ॥
२. व्यवसायात्मिका बुद्धिर् एकेह कुस्मन्दन ।
बहुशाखा ह्यनन्ताथ बुद्धयोऽव्यवसायिनाम् ॥
३. भोगैश्वर्य-प्रगक्नानां तथापहतचेतसाम् ।
व्यवसायात्मिका बुद्धिः समाधौ न विधीयते ॥
४. त्रैगुण्यभिपया चेदा निर्देगुण्यो भगवन्नुन ।
निर्द्वन्द्वो नित्यसत्त्वस्थो निर्योगक्षेम आत्मवान् ॥
५. यावानर्थ उदपाने सर्वतः सप्सुनोदके ।
तावान्सर्वेषु वेदेषु ब्राह्मणस्य विजानत ॥
६. कर्मभ्यस्त्यागिह्यस्तु मा कल्लेषु कदाचन ।
मा कर्मफलहेतुर्भूर्मा त स ज्ञोऽन्वकर्मणि ॥
७. योगस्यः कुद कर्माणि सङ्गं त्यक्त्वा धनंजय ।
सिद्धयसिद्धयोः समो भूवा, समन्व योग उर्यते ॥
८. दूरेण त्वारं कर्म बुद्धियोगादनञ्जय !
बुद्धो नागमन्विष्ट, कृपणा फलहेतवः ॥

९. बुद्धियुक्तो जहातीह उमे मुकुतदुष्कृते ।
तस्माद्योगाय युज्यस्व, योगः कर्मसु कौशलम् ॥
१०. कर्मजं बुद्धियुक्ता हि फलं त्यक्त्वा मनीषिणः ।
जन्म-वन्ध-विनिर्मुक्ताः पदं गच्छन्त्यनामयम् ॥
११. यदा ते मोह-कलिलं बुद्धिर्व्यतितरिष्यति ।
तदा गन्ताऽसि निर्वेदं श्रोतव्यस्य श्रुतस्य च ॥
१२. श्रुतिविप्रतिपन्ना ते यदा स्थास्यति निश्चला ।
समाधावचला बुद्धिस् तदा योगमवाप्स्यसि ॥

अध्याय ९

स्थितप्रज्ञयोगः

अर्जुन उवाच

- १ स्थितप्रज्ञस्य का भाषा समाधिस्थस्य वेश्म !
स्थितधी किं प्रभाषेत किमासीन ब्रूतेत किम् ॥

श्रीभगवान् उवाच

- १ प्रजहाति यदा कामान् सर्वान्पार्थ ! मनोगतान् ।
आमन्यकामना तु श्रुत्वा स्थितप्रज्ञस्तदाच्यते ॥
- २ दुःखेष्वनुद्विगमना सुखेषु विगतष्टुह ।
वीतरागभयक्रोधः स्थितधीर्मुनिरुच्यते ॥
- ४ यः सर्वान्भस्नेहं तत्तप्राप्य शुभाशुभम् ।
नाभिनन्दति न द्वेष्टि तस्य प्रज्ञा प्रतिष्ठिता ॥
- ५ यदा महारतं चायं क्रमोऽज्ञानीव वर्तते ।
इन्द्रियाणीन्द्रियार्थेभ्यस्तस्य प्रज्ञा प्रतिष्ठिता ॥
- ६ विषया विनिर्गतन्त निराहारस्य नृदिन ।
रगवर्जः, रसोऽप्यस्य परं हृत्ता निर्गतम् ॥
- ७ यतनो ह्यपि कौन्तेय ! पुण्यस्य विपश्चिदः ।
इन्द्रियाणि प्रमाथीनि हरन्ति प्रगल्भ मनः ॥
- ८ तानि सर्वाणि संयम्य युक्त आसीत मत्परः ।
बभूव ह्यसौ इन्द्रियाणि तस्य प्रज्ञा प्रतिष्ठिता ॥
- ९ प्यायतो विषयान्पुनः गच्छन्त्युपजायते ॥
सत्तप्तसंजायते कामः कामाक्रोधोऽभिजायते ॥

- १० क्रोधाद्भवति समोहः समोहात्स्मृतिविभ्रमः ।
स्मृतिभ्रशाद् बुद्धिनाशो बुद्धिनाशात्प्रणश्यति ॥
- ११ रागद्वेषवियुक्तैस्तु विषयान्इन्द्रियैश्चरन् ।
आत्मवस्तैर्विधेयात्मा प्रसादमधिगच्छति ॥
- १२ प्रसादे सर्वदुःखानां हानिरस्योपजायते ।
प्रसन्नचेतसो ह्याशु बुद्धिं पर्यवतिष्ठते ॥
- १३ नास्ति बुद्धिरयुक्तस्य न चायुक्तस्य भावना ।
न चाभावयत शान्तिर्,अशान्तस्य कुत सुखम् ॥
- १४ इन्द्रियाणां हि चरता यन्मनोऽनुविधीयते ।
तदस्य हरति प्रज्ञां वायुर्नागमिवाम्भसि ॥
- १५ तस्माद्यस्य महाबाहो ! निगृहीतानि सर्वशः ।
इन्द्रियाणीन्द्रियार्थेभ्यस् तस्य प्रज्ञा प्रतिष्ठिता ॥
- १६ या निशा सर्वभूतानां तस्यो जागर्ति सयमी ।
यस्या जाग्रति भूतानि सा निशा पश्यतो मुने ॥
- १७ आपूर्यमाणम्अचलप्रतिष्ठं
समुद्रमापः प्रविशन्ति यद्वत् ।
तद्वत्कामाः ॥ प्रविशन्ति सर्वे
स शान्तिमाप्नोति न कामकामी ॥
- १८ विहाय कामान्यः सर्वान्पुमांश्चरति निःस्पृहः ।
निर्मेमा निरहकारः स शान्तिमधिगच्छति ॥
- १९ एषा ब्राह्मी स्थितिः पार्व ! नैनो प्राप्य विमुच्यते ।
स्थितास्वात्मनःकालेऽपि ब्रह्मनिर्गुणमृच्छति ॥

अध्याय १०

कर्मयोगः

अर्जुन उवाच

- १ ज्यायसी चेत्कर्मणस्त मना बुद्धिर्जनार्दन ।
तन्किं कर्मणि घोरे मा नियोजयमि केशव ।
- २ व्यामिश्रेणैव वाक्येन बुद्धिं मोहयसीष मे ।
तदेकं वद निश्चित्य येन श्रेयोऽहमाप्नुयाम् ॥

श्रीभगवान् उवाच

- ३ न कर्मणामनारम्भान् नैकर्म्यं पुनरोऽश्नुत ।
न च मन्यगनादय मिद्धिं समधिगच्छति ॥
- ४ न हि क्वधिभ्रणमपि जातु तिष्ठत्यकर्मकृत् ।
कायन त्वायशः कर्म सायः श्रुतिर्नर्गुणैः ॥
- ५ कर्मेन्द्रियाणि मय्यभ्य य आस्त मनसा स्मरन् ।
इन्द्रियार्थान्मिमूढा मा मिथ्याचारः स उच्यते ॥
- ६ यद्विन्द्रियाणि मनसा नियन्त्रारभन्तऽर्जुन ।
कर्मेन्द्रियैः कर्मयोगम् अभवन् स विजिग्यसे ॥
- ७ नियतं कुरु कर्म त्वं क्व न ज्ञाया ह्यकर्मणः ।
दारीरथाश्रयि च तं न प्रगिह्येदहकर्मणः ॥
- ८ यदाथात्तन्मनोऽन्यत्र लब्धोऽर्थः कर्मबन्धनः ।
तदर्धं कर्म बान्धनं मुक्तायैव समाचर ॥

- ९ यस्त्वात्मरतिरेव स्याद्, आत्मतृप्तश्च मानव ।
आत्मन्येव च सतुष्टु तस्य कार्यं न विद्यते ॥
- १० नैव तस्य कृतेनार्थो नाकृतेनेह कश्चन ।
न चास्य सर्वभूतेषु कश्चिदर्थव्यपाश्रयः ।
- ११ तस्मादसक्तः सततं कार्यं कर्म समाचर ।
अराक्तो ह्याचरन्कर्म परमाप्नोति पूरुषः ॥

अध्याय ११

लोकसंग्रहयोगः

श्रीभगवान् उवाच

- १ कर्मणैव हि ससिद्धिम् आस्थिता जनकादयः ।
लोकसंग्रहमेवापि सपश्यन्कर्तुमर्हसि ॥
- २ यद्यदाचरति धेष्टम् तत्तदेवतरो जनः ।
स यत्प्रमाणं कुरुत लोकस्तदनुवर्तते ॥
- ३ न मे पार्याप्तिं कर्तव्यं त्रिषु लाकषु किञ्चन ।
नानवाप्तम्भवाप्तव्यं वर्त एव च कर्मणि ॥
- ४ यदि ह्यहं न वर्तेयं जातु कर्मण्यतन्द्रितः ।
मम वार्तामुवर्तन्त मनुष्या पाथः सरशः ॥
- ५ उत्सीदयुरिमं लोकां न कुर्यां कर्म चेदहम् ।
मकरस्य च रत्नां स्थाम् उपहन्यामिमां प्रजा ॥
- ६ सक्ता कर्मण्यविद्वासो यथा कुर्वन्ति भारतः ।
कुर्याद् विद्वान्मयासक्तचिरीर्षुर्गेक्सग्रहम् ॥
- ७ न युद्धिमेदं जनयद् भद्रानां कर्मसन्निभम् ।
ओषधत्पर्वकर्माणि विद्वान्युक्ता ममाचरन् ॥
- ८ प्रवृत्तं कियमाणानि गुणैः कर्माणि सवशः ।
अहंकारविमूढात्मा कर्ताऽहमिति मन्यते ॥
- ९ तत्त्ववित्तु महाशूराः । गुणकर्मप्रमाणयोः ।
'गुणा गुणेषु वर्तन्त' इति मत्वा न सन्दहः ॥

१०. प्रकृतेर्गुणसंमूहाः समन्ते गुणकर्मसु ।
तानकृत्स्नविदो मन्दान् कृत्स्नविद्य विचालयेत् ॥
११. मयि सर्वाणि कर्माणि संन्यस्याध्यात्मचेतसा ।
निराशीर्निर्ममो भूत्वा युध्यस्व विगतज्वरः ॥
१२. ये मे मतमिदं नित्यम् अनुतिष्ठन्ति मानवाः ।
श्रद्धावन्तोऽनसूयन्तो मुच्यन्ते तेऽपि कर्मभिः ॥
१३. ये त्वेतदभ्यसूयन्तो नातुतिष्ठन्ति मे मतम् ।
सर्वहानिभिमूढास्तान् विद्धि नष्टानचेतसः ॥

अध्याय १०

निग्रहयोगः

अर्जुन उवाच

- १ सदा चेष्टत स्वस्या प्रकृतज्ञानवानपि ।
प्रकृतिं यान्ति भूतानि निग्रहं किं करिष्यति ॥

श्रीभगवान् उवाच

- २ इन्द्रियस्यन्द्रियस्यायं रागद्वेषो ध्यास्थिनी ।
तयोर्न बशमागच्छेत् तो ह्यस्य पश्विन्धिनो ॥

अर्जुन उवाच

- ३ अथ केन प्रयुक्तोऽयं पापं चरति पुरुष ।
अनिष्टन्नपि वार्ष्णेय ! बलादिव नियोजित ॥

श्रीभगवान् उवाच

- ४ काम एव क्रोध एव रजोगुणसमुद्भव ।
महादानो महापाप्मा विद्रुषणमिह वैरिणम् ॥
५ घूमेनाक्रियते वहिर् यथऽऽदर्शो मलेन च ।
यद्योचेनाशूनो गमन् तथा तनेदमाशूनम् ॥
६ आशूनं ज्ञानमेतन्न ज्ञानिनो निन्यवैरिणा ।
कामरूपेण ब्रून्तय ! दुष्पूरेणानलेन च ॥

७. इन्द्रियाणि मनो बुद्धिर् अस्याधिष्ठानमुच्यते ।
 एतैर्विमोहयत्येव ज्ञानमावृत्य देहिनम् ॥
८. तस्मात्त्वमिन्द्रियाण्यादौ नियम्य भरतर्षभ !
 पाप्मानं प्रजहि ह्येन ज्ञानविज्ञाननाशनम् ॥
९. इन्द्रियाणि पराण्यादुर् इन्द्रियेभ्यः परं मनः ।
 मनसस्तु परा बुद्धिर् यो बुद्धं परतस्तु सः ॥
१०. एव बुद्धेः पर बुद्ध्या सततभ्यात्मानमात्मना ।
 जहि क्षानु महाबाहो ! कामरूप दुरासदम् ॥

अध्याय १३

अवतार-रहस्य-योगः

श्रीभगवान् उवाच

- १ इमं विवस्वत यागं प्रोक्तवान् अहमव्ययम् ।
विवस्वान्मनवे प्राह मनुरिक्ष्वाकवेऽब्रवीत् ॥
- २ एव परम्पराप्राप्तम् इमं राजर्षयो विदुः ।
स कल्लेनेह महता योगो नष्टः परतप !
- ३ स एवायं मया तस्य योगः प्रोक्तः पुरातनः ।
भक्तोऽपि मे सखा चेति रहस्यं ह्येतदुत्तमम् ॥

अर्जुन उवाच

- ४ अपरं भवता जन्म परं जन्म विवस्वतः ।
कथमेतत् विजानीया त्वमादौ प्रोक्तवानिति ॥

श्रीभगवान् उवाच

- ५ बहूनि मे व्यतीतानि जन्मानि तव चानुनः ।
तान्यहं वेद सर्वाणि न त्वं वेत्स्य परतप !
- ६ अजोऽपि सन् अव्ययात्मा भूतानामीश्वरोऽपि सन् ।
प्रकृतिं स्वामविष्टाय स भवाम्यात्ममायया ॥
- ७ यदा यदा हि धर्मस्य ग्लानिर्भवति भारतः ।
अभ्युत्थानमधर्मस्य तदात्मानं सृजाम्यहम् ॥

८. परित्राणाय साधूनां विनाशाय च दुष्कृताम् ।
धर्मसंस्थापनार्थाय संभवामि युगे युगे ॥
९. ये यथा मां प्रपद्यन्ते तांस्तथैव भजाम्यहम् ।
मम वर्त्मानुवर्तन्ते मनुष्याः पार्थ । सर्वशः ॥
१०. न मां कर्माणि लिम्पन्ति न मे कर्मफले स्पृहा ।
इति मां योऽभिजानाति कर्मभिर्न स बध्यते ॥
११. जन्म कर्म च मे दिव्यम् एवं यो वेत्ति तत्त्वतः ।
त्यक्त्वा देहं पुनर्जन्म नैति मामेति सोऽर्जुन ।
१२. वीतरागभयक्रोधा मन्मथा मामुपायिताः ।
बहवो ज्ञानतपसा पूता मद्भागताः ॥

अध्याय १५

यज्ञ-रहस्ययोगः

धीमगयान उवाच

१. सहयज्ञा प्रजा सृष्ट्वा पुरोगाच्च प्रजापतिः ।
अनेन प्रसविष्यन्म एव वोऽस्त्वित्यामधुक् ॥
२. देवान्भाययतामेन ते देवा भायन्तु वः ।
परस्परं भायन्त धेव परमगाप्त्यय ॥
३. इष्टान्भोगानिह वो देवा दातयन्ते यज्ञभाविता ।
तैर्दत्तान्प्रदायैभ्यो यो भुवते स्तेन एव सः ॥
४. अग्नाद्भवन्ति भूतानि पर्जन्यादन्नसम्भवः ।
यज्ञाद्भवति पर्जन्यो यज्ञः कर्मसमुद्भवः ॥
५. कर्म ब्रह्मोद्भव विद्धि ब्रह्माक्षरसमुदभवम् ।
तस्मात्सर्गगत ब्रह्म नित्य यज्ञे प्रतिष्ठितम् ॥
६. ब्रह्मर्पण ब्रह्म हविर् ब्रह्माग्नी ब्रह्मणा हुतम् ।
ब्रह्मैव तेन गन्तव्य ब्रह्मकर्मसमाधिना ॥
७. एव प्रवर्तित चक्र नानुस्तीर्यतीह यः ।
अथायुर्इन्द्रियारामो मोघ पार्थ स जीवति ॥
८. यज्ञशिष्टाशिनः सन्तो मुच्यन्ते सर्वकिल्बिषैः ।
भुञ्जते ते त्वघ पापा ये पचन्त्यात्मकारणान् ॥

ज्ञान-साधनायोगः

श्रीभगवान् उवाच

१. भद्रागानूलभते ज्ञान तत्परः सयतेन्द्रियः ।
ज्ञानं लब्ध्वा परां क्षान्तिम् अचिरेणाधिगच्छति ॥
२. अज्ञश्चाध्वक्षानश्च सशयात्मा विनश्यति ।
नायं लोकोऽस्ति न परो न मुखा सशयात्मनः ॥
३. तद्विद्धि प्रणिपातेन परिप्रश्नेन सेवया ।
उपदेश्यन्ति ते ज्ञानं ज्ञानिनस्तत्त्वदर्शिनः ॥
४. यज्ज्ञात्वा न पुनर्मोहम् एव यास्यसि पाण्डव ।
येन भूतान्यशेषेण द्रक्ष्यस्यात्मन्यथो मयि ॥
५. अपि चेदसि पापेभ्यः सर्वेभ्यः पापकृत्तमः ।
सर्वं ज्ञानप्लवेनैव वृजिनं सतरिध्यसि ॥
६. यथैर्धासि समिद्धोऽग्निर् भस्मसात्कुरुतेऽर्जुन ।
ज्ञानाग्निं सर्वकर्माणि भस्मसात्कुरुते तथा ॥
७. न हि ज्ञानेन सदृशं पवित्रमिह विद्यते ।
तत्त्वज्ञं योगसंखिद् कालेनात्मनि विन्दति ॥
८. योगमन्यस्तकर्मणि ज्ञानसंछिन्नसशयम् ।
आत्मवन्त न कर्माणि निबध्नन्ति धनजय ।
९. तस्मादज्ञानसमूह इत्थं ज्ञानाग्निनात्मनः ।
छित्त्वैनं सशयं योगम् आतिष्ठोत्तिष्ठ भारत !

अध्याय १८

योगधारणायोगः

श्रीभगवान् उवाच

- १ नैव किञ्चित्करोमीति युक्तो मन्येत तत्त्ववित् ।
पश्यञ्छब्दस्पर्शजिघ्रन् अश्रन्गच्छन्स्वपञ्चसन् ॥
- २ प्रलपन्विसृजन्गृह्णन् उन्मिषन्निमिषन्पि ।
इन्द्रियाणीन्द्रियायैषु वर्तन्त इति धारयन् ॥
- ३ ब्रह्मण्याधाय कर्माणि सङ्गं त्यक्त्वा करोति यः ।
लिप्यते न स पापेन पद्मपत्रमिवाम्भसा ॥
- ४ कायेन मनसा बुद्ध्या केवलैरिन्द्रियैरपि ।
योगिनः कर्म कुर्वन्ति सङ्गं त्यक्त्वाऽऽत्मबुद्धये ।
- ५ युक्तः कर्मफलं त्यक्त्वा शान्तिमाप्नोति नैष्ठिकीम् ।
अयुक्तः कामकारेण फले सक्तो निबध्यते ॥
- ६ सर्वकर्माणि मनसा संन्यस्यास्ते सुखं वशी ।
नवद्वारे पुरे देही नैव कुर्वन् न कारयन् ॥
- ७ न कर्तृत्वं न कर्माणि लोकस्य सृजति प्रभुः ।
न कर्मफलसंयोगः स्वभावस्तु प्रवर्तते ॥
- ८ नादत्ते कस्यचित्पापं न चैव सुकृतं विभुः ।
अज्ञानेनाहतं ज्ञानं तेन मुह्यन्ति जन्तवः ॥
- ९ ज्ञानेन तु तदज्ञानं येषां नाशितमात्मनः ।
तेषामादित्यञ्ज्ज्ञानं प्रकाशयति तत्परम् ॥
- १० तद्बुद्धयस्तदात्मानं तन्निष्ठास्तत्परायणाः ।
गच्छन्त्यपुनरावृत्तिं ज्ञाननिर्धूतकल्मषा ॥

अध्याय १९

ब्रह्मनिर्वाणयोगः

श्रीभगवान् उवाच

- १ वाङ्मस्पर्शेध्वसक्ततात्मा विन्दत्यारमणि यत्सुखम् ।
स ब्रह्मयोगयुक्तात्मा सुखमक्षय्यमश्नुते ॥
- २ ये हि सस्पर्शजा भोगा दुःखयोनय एव त ।
आद्यन्तवन्त कौन्तेय । न तेषु रमते बुध ॥
- ३ क्षमनोतीहैव य सोढुं प्राक् शरीरविमोक्षणात् ।
कामक्रोधोद्भव बन्ध स युक्त ॥ सुखी नर ॥
- ४ योऽन्त मुखाऽन्तरारामस् तथा तज्योतिरेव य ।
स योगी ब्रह्मनिर्वाण ब्रह्मभूतोऽधिगच्छति ॥
- ५ लभते ब्रह्मनिर्वाणम् ऋषय क्षीणकल्मषा ।
उत्तदैवा यतामानः सवभूतहित रता ॥
- ६ कामक्रोधवियुक्तानां यतीनां यतचेतसाम् ।
अभिता ब्रह्मनिर्वाण वर्तते विदितामनाम् ॥
- ७ स्पर्शान् कृत्वा बहिर्बाह्यान् चक्षुर्वैयान्तरे भुवो ।
प्राणापानौ समौ कृत्वा नासाभ्यन्तरचारिणौ ॥
- ८ यतेन्द्रियमनावुद्दिर् मुनिर्गोत्रपरायण ।
विगतेच्छामयक्रोधो य सदा मुक्त एव स ॥
- ९ भोक्तार यन्नपया सवलोकमहेश्वरम् ।
मुहद सवभूतानां शावा मा शान्तिमृच्छति ॥

योगरहस्ययोगः

श्रीभगवान् उवाच

- १ अनाश्रित कर्मफल कार्यं कर्म करोति यः ।
स संन्यासी न योगी च न निरग्निर्न चाक्रियः ॥
- २ यः संन्यासमिति प्राहुर्योगः तं निद्रि पाण्डव ।
न ह्यसंन्यस्तसक्तपो योगी भाति कश्चन ॥
- ३ आरुह्योर्मुनेर्योगं कर्म कारणमुच्यते ।
योगारूढस्य तस्यैव शमः कारणमुच्यते ॥
- ४ यदा हि नेन्द्रियार्थेषु न कर्मस्वनुपज्जते ।
सर्वसकर्त्तृसंन्यासी योगारूढस्तदोच्यते ॥
- ५ उद्धरेद् आत्मनाऽऽत्मानं नात्मानमवसादयत् ।
आत्मैव ह्यात्मनो बन्धुरात्मैव रिपुरात्मनः ॥
- ६ बन्धुरात्माऽऽत्मनस्तस्य येनात्मैवात्मना जितः ।
अनात्मनस्तु शत्रुस्थिं वर्तेतात्मैव शत्रुवत् ॥
- ७ जितात्मनः प्रशान्तस्य परमात्मा समाहितः ।
शीतोष्णसुखदुःखेषु तथा मानापमानयोः ॥
- ८ ज्ञानविज्ञानतृप्तात्मा कूटस्थो विजितेन्द्रियः ।
युक्त इत्युच्यते योगी समलोष्टादमकाग्रनः ॥
- ९ मुहुर्निर्गन्धुर्दासीनः - मध्यस्थः द्वेष्य-वन्धुषु ।
साधुष्वपि च पापेषु समबुद्धिर्विशिष्यते ॥

अध्याय २१

ध्यानयोगः

श्रीभगवान् उवाच

१. योगी युञ्जीत सततम् आत्मानं रहसि स्थितः ।
एकाकी यतचित्तात्मा निराशीरपरिग्रहः ॥
२. शुचौ देशे प्रतिष्ठाप्य स्थिरमासनमात्मनः ।
नास्युच्छ्रित नातिनीचं चैलाजिनकुशोत्तरम् ॥
३. तत्रैकाग्र मनः कृत्वा यतचित्तेन्द्रियक्रियः ।
उपविद्यासने युञ्ज्याद् योगमात्मविशुद्धये ॥
४. समं कायशिरोग्रीवं धारयन् अचलं स्थिरः ।
संप्रेक्ष्य नासिकाग्रं स्वं दिशश्चानवलोकयन् ॥
५. प्रशान्तरामा विगतभीर् ब्रह्मचारिव्रते स्थितः ।
मनः सयम्य मच्चित्तो युक्त आसीत मत्परः ॥
६. युञ्जन्नेवं सदात्मानं योगी नियममानसः ।
शान्तिं निर्वाणपरमां मत्संस्थामधिगच्छति ॥
७. नायश्नतस्तु योगोऽस्ति न चैकान्तमनश्नतः ।
न चातिस्वप्नशीलस्य जाग्रतो नैव चार्जुन ! ॥
८. युस्तदाहारविहारस्य युस्तचेष्टस्य कर्मसु ।
युक्तस्वप्नागोधस्य योगो भवति दु सदा ॥
९. यदा विनियतं चित्तम् आत्मन्येवावतिष्ठते ।
निस्पृहः सर्वकामेभ्यो युक्त इत्युच्यते तदा ॥
१०. यथा दीपो निरातस्थो नेह ततो सोपमा स्पृता ।
योगिनो यतचित्तस्य युञ्जतो योगमात्मनः ॥

अध्याय २२

समाधिसाम्ययोगः

श्रीभगवान् उवाच

- १ यत्रोपरमते चित्तं निरुद्धं योगसेवया ।
यत्र चैवात्मनाऽऽत्मानं पश्यन्नात्मनि तुष्यति ॥
- २ मुखमात्यन्तिकं यत्तद् बुद्धिमाह्वयमतीन्द्रियम् ।
वेत्ति यत्र न चैवायं स्थितश्चलति तत्त्वतः ॥
- ३ यं लब्ध्वा चापरं लाभं मन्यते नाधिकं ततः ।
यस्मिन्निश्चितो न तु क्षेणं मुहुरपि विचिन्त्यते ॥
- ४ तं विद्याद्दुःखसंयोग-त्रियोगं योगसंज्ञितम् ।
स निश्चयेन योक्तव्यो योगोऽनिर्विण्णचेतसा ॥
- ५ सकृत्प्राप्तमवाप्स्यमानं त्यक्त्वा सर्वानशेषतः ।
मनसवेन्द्रियग्रामं विनियम्य समन्ततः ॥
- ६ शनैः शनैरुपरमेद् बुद्ध्या धृतिरुहीतया ।
आत्मसंस्थं मनं कृत्वा न किञ्चिदपि चिन्तयेत् ॥
- ७ यतो यतो निश्चरति मनश्चञ्चलमस्थिरम् ।
ततस्ततो नियम्यैतद् आत्मन्येव वशं नयेत् ॥
- ८ प्रशान्तमनसं ह्येनं योगिनं मुरासमुत्तमम् ।
उपैति शान्तरजसं ब्रह्मभूतमकल्मषम् ॥

९. युञ्जतेव सदात्मानं योगी विगतकल्मषः ।
मुखेन ब्रह्मसंस्पर्शं अत्यन्तं सुखमश्नुते ॥
१०. सर्वभूतस्थमात्मानं सर्वभूतानि चात्मनि ।
ईक्षते योगयुक्तात्मा सर्वत्र समदर्शनः ॥
११. यो मा पश्यति सर्वत्र सर्वं च मयि पश्यति ।
तस्याहं न प्रणश्यामि स च मे न प्रणश्यति ॥
१२. सर्वभूतस्थितं यो मा भजत्येकान्वमास्थितः ।
सर्वथा वर्तमानोऽपि ॥ योगी मयि वर्तते ॥
१३. आत्मौपम्येन सर्वत्र समं पश्यति योऽर्जुन ।
सुखं वा यदि वा दुःखं स योगी परमो मतः ॥

अध्याय २३
 साम्यसिद्धियोगः
 अर्जुन उवाच

१. योऽयं योगस्त्वया प्रोक्तः साम्येन मधुसूदन !
 एतस्याहं न पश्यामि चञ्चलत्वात् स्थितिं स्थिराम् ॥
२. चञ्चलं हि मनः कृष्ण ! प्रमाथि बलवद्दुहम् ।
 तस्याहं निग्रहं मन्ये वायोऽपि मुदुष्करम् ॥

श्रीभगवान् उवाच

३. असंशयं महाबाहो ! मनो दुर्निग्रहं चलम् ।
 अभ्यासेन तु कौन्तेय ! नैरायेण च गृह्यते ॥
४. असंयतात्मना योगो दुष्प्राप इति मे मतिः ।
 वश्यात्मना तु यतता शम्योऽवाप्तुमुपायतः ॥

अर्जुन उवाच

५. अयतिः श्रद्धयोपेतो योगश्चञ्चलितमानसः ।
 अप्राप्य योगसंसिद्धिं कां गतिं कृष्ण ! गच्छति ॥
६. कश्चिन्नामयविभ्रष्टश्छिन्नाभ्रमिव नश्यति ।
 अप्रतिष्ठो महाबाहो ! विमूढो ब्रह्मणः पथि ॥
७. एतन्मे संशयं कृष्ण ! छेत्तुमर्हस्यशेषतः ।
 त्वदन्यः संशयस्यास्य छेत्ता न ह्युपपद्यते ॥

श्रीभगवान् उवाच

- ८ पापे । नैवेह नासुत्र विनाशस्तस्य विद्यतः ।
न हि कन्याणकृन् कश्चिद् दुर्गतिं तात । गच्छति ॥
- ९ प्राप्य पुण्यकृतान् लोकान् उषित्वा शाश्वती समा ।
शुचीना धीमता गेहे योगभ्रष्टोऽभिजायत ॥
- १० अथवा योगिनामेव कुले भवति धीमताम् ।
एतद्धि दुर्लभतर लोक जन्म यदीदृशम् ॥
- ११ तत्र त बुद्धिसयोग लभत पौर्वदेहिकम् ।
यतते च ततो भूय ससिद्धौ कुस्तन्दन । ॥
- १२ पूर्वाभ्यासेन तनैः हियत ह्यवशोऽपि स ।
जिज्ञासुरपि योगस्य शब्दब्रह्मातिर्यत ॥
- १३ प्रयत्नायतमानस्तु यागी सशुद्धचित्त्विय ।
अनेकजन्मससिद्धिं तना याति परा यतिम् ॥
- १४ तपस्विभ्योऽधिकं योगी ज्ञानिभ्योऽपि सतोऽधिक ।
कर्मिभ्यश्चाधिकं योगी तस्माद् योगी भगवतुन ।
- १५ योगिनामपि सर्वेषा मद्गन्तान्तरामना ।
भद्रावान्भजत या मां स मे युवततमो मन ॥

ज्ञानभक्तियोगः

श्रीभगवान् उवाच

- १ चतुर्विधा भजन्ते मां जना सुकृतिनोऽर्जुन ।
आर्तो जिज्ञासुरर्थार्थी ज्ञानी च भरतर्षभ ॥
- २ तया ज्ञानी नित्ययुक्त एकभक्तिर्वि-
प्रियो हि ज्ञानिनोऽत्यर्थम् अहं स च मम प्रिय ॥
- ३ उवाच स एवैतं ज्ञानी त्वामैव मे मतम् ।
आस्थितः स हि युक्तात्मा मामेवानुत्तमां गतिम् ॥
- ४ बहूनां श्रमनामन्तं ज्ञानराग्मां प्रपद्यते ।
वासुदेव सर्वमिति स महारमा मुदुर्लभ ॥
- ५ कामैस्तैस्तेरहं ज्ञानाः प्रपद्यन्तऽन्यदेवता ।
त त निबभूवमास्थाय प्रवृत्त्या नियता स्वया ॥
- ६ यो यो या यां तनुं भक्त धृष्ट्याऽर्चितुमिच्छति ।
तस्य तस्याङ्गं धृष्ट्वा तामेव विदधाम्यहम् ॥
- ७ ॥ तया धृष्ट्या युक्तेऽन्तः तस्याराधनमीदृश ।
तमग्रे च ततः कामान् मयैव गिहितान् हि तान् ॥
- ८ अन्तरात्तु पश्य तेषां तद्द्वारायपमेधगात् ।
देवान्देवयजो यान्ति मद्भक्ता यान्ति मामपि ॥
- ९ अव्यक्तं व्यक्तमारुह्य मन्यन्त मामयुदय ।
परं भागमजानन्तो ममाध्ययमनुत्तमम् ॥

१०. नाहं प्रकृताः सर्वस्य योगमायासमावृतः ।
मूढोऽयं नाभिजानाति लोको मामजमव्ययम् ॥
११. वेदाहं समतीनानि वर्तमानानि चार्जुन ।
अविष्याणि च भूतानि मां तु वेद न कथनम् ॥
१२. इच्छाद्वेषसमुत्थेन द्वन्द्वमोहेन भारत ।
सर्वभूतानि संमोहं सुमे याम्ति परन्तप ! ॥
१३. येषां स्वन्तर्गते पाप जनानां पुण्यकर्मणाम् ।
ते द्वन्द्वमोह-निर्मुक्ता भजन्ते मां दृढमताः ॥
१४. जरामरणमोक्षाय मामाश्रित्य यतन्ति ये ।
तं ब्रह्म तद्विदुः कृन्तुम् अप्यात्मं कर्म चाक्षिलम् ॥

अध्याय २५

अभ्यासयोगः

अर्जुन उवाच

१. किं तद् ब्रह्म किमध्यात्मं किं कर्म पुरुषोत्तम !
प्रयाणकाले च कथं हेयोऽसि नियतात्मभिः ॥

श्रीभगवान् उवाच

१. अक्षरं ब्रह्म परमं स्वभागेऽध्यात्ममुच्यते ।
भूतभावोद्भवकरो विसर्गः कर्मसंश्रितः ॥
२. शान्तकाले च मामेव स्मरन्मुक्त्वा क्लेवरम् ।
यः प्रयाति स मदभावं गतिं नास्त्यत्र संशयः ॥
४. य एवं नापि स्मरन् भावं त्यजत्यन्ते क्लेवरम् ।
तं तमेवैति कौन्तेय ! सदा तद्भावभावितः ॥
५. तस्मात्सर्वेषु कालेषु मामनुस्मर युध्य च ।
मय्यापतमनोबुद्धिर् मामेवैष्यत्यगशयम् ॥
६. अभ्यासयोगयुक्तेन चेतसा नान्यगामिना ।
परमं पुरुषं दिव्यं याति पार्श्वानुचिन्तयन् ॥
७. क्वपि पुराणमनुशासिनारम्

अणोरणीयांगमनुस्मरेद्दयः ।

संगस्य धानारम्भचिन्त्यरूपम्

आदिन्यरणं तममः परस्मान् ॥

८. प्रयाणकाले मनसाचलेन

मक्त्या युक्तो योगबलेन चैव ।

ध्रुवोर्मध्ये प्राणमावेश्य सम्यक्

स त पर पुरुषमुपैति दिव्यम् ॥

९. यदक्षर वेदविदो वदन्ति

निशन्ति यद्यनयो वीतरागा ।

यदिच्छन्तो ब्रह्मचर्यं वरन्ति

तत्ते पदं संप्रहेण प्रवक्ष्ये ॥

१०. सर्वद्वाराणि सम्यग् मनो हृदि निरुध्य च ।

मूर्ध्न्याधायात्मन प्राणम् आस्थितो योगधारणाम् ॥

११. ओमित्येकाक्षरं ब्रह्म व्याहरन्मामनुस्मरन् ।

य प्रयाति स्वजन्देहं स याति परमां गतिम् ॥

१२. अनन्यचेता सुतत यो मा स्मरति नित्यशः ।

तस्याहं सुलभं पार्थ । नित्ययुक्तस्य योगिन ॥

१३. मामुपेत्य पुनर्जन्म दुःखाल्प्यमशाश्वतम् ।

नाप्नुवन्ति महद्गमान् ससिद्धिं परमां गता ॥

१४. आत्रेयमुक्त्वा लोका पुनरावर्तिनोऽर्जुन ।

मामुपेत्य तु ज्ञेयम् । पुनर्जन्म न विद्यत ॥

१५. सहस्रयुगपर्यन्तम् अहर्यद्ब्रह्मणो विदुः ।

रात्रिं युगमहस्रान्ता तऽहोरात्रविदो जना ॥

१६. अव्यक्तादव्यक्त्यै तारां प्रमत्त्यहरागमे ।

रात्र्यागमे प्रलीयन्त तत्रैवाव्यक्तमज्ञे ॥

१७. भूतग्रामः स एतायं भूत्वा भूत्वा प्रलीयते ।
 राज्यागमेऽवशः पार्थ ! प्रभवत्यहरागमे ॥
१८. परतस्मात्तु भावोऽन्यो ऽव्यक्तोऽव्यक्तात्सनातनः ।
 यः ॥ सर्वेषु भूतेषु नश्यत्सु न विनश्यति ॥
१९. अव्यक्तोऽक्षर इत्युक्तम् तमाहुः परमां गतिम् ।
 ये प्राप्य न निवर्तन्ते तद्धाम परमं मम ॥
२०. पुरुषः स परः पार्थ ! भक्त्या लभ्यस्त्वनन्यया ।
 यस्यान्तःस्थानि भूतानि येन सर्वमिदं ततम् ॥

अध्याय २६

शुक्लकृष्णे-सूती-योगः

श्रीभगवान् उवाच

- १ वेदेषु यज्ञेषु तपसु चैव
दानेषु यन् पुण्यफलं प्रदिशम् ।
अत्येति तत्सर्वमिदं त्रिदित्वा
योगी परं स्थानमुपैति चाणम् ॥
- २ यत्र काले त्वनावृत्तिम् आवृत्तिं चैव योगिन ।
प्रयाणा यन्ति तं कालं वक्ष्यामि भरतर्षभ ॥
- ३ अग्निज्योतिरहं शुक्लं पण्मासा उत्तरायणम् ।
तत्र प्रयाणा गच्छन्ति ब्रह्म ब्रह्मविदो जनाः ॥
- ४ धूमो रात्रिस्तथा कृष्णं पण्मासा दक्षिणायनम् ।
तत्र चान्द्रमसं ज्योतिर् योगी प्राप्य निवर्तते ॥
- ५ शुक्लकृष्णे गर्ता ह्येते जगत् साधतं मते ।
एषां यात्यनावृत्तिम् अन्यथाऽऽवर्तत पुनः ॥
- ६ नैते सूती पार्थ ! जानन् योगी मुञ्चति बन्धन ।
तस्मात्सर्वेषु कालेषु योगयुक्तो भवार्जुन ॥

अध्याय २७

राजविद्यायोगः

श्रीभगवान् उवाच

- १ इदं तु तं गुह्यं नमः प्रपश्याम्यनसूयवे ।
ज्ञानविज्ञानसहितं यज्ज्ञान्वा मोक्षयेऽशुभात् ॥
- २ राजविद्या राजगुह्यं पवित्रमिदमुत्तमम् ।
प्रत्यक्षावगमधर्म्यं मुमुक्षु कर्तुमर्ह्ययम् ॥
- ३ अप्रदधाना पुरुषा धर्मस्यास्य परतप ।
अप्राप्य मा निरर्तन्त मृत्युमसारवर्त्मनि ॥
- ४ न च मत्स्थानि भूतानि पश्य मे योगमैश्वरम् ।
भूतसृजं न च भूतस्थो ममात्मा भूतभावन ॥
- ५ यथाकाशस्थितो नित्यं वायुः सर्वत्रगो महान् ।
तथा सर्वाणि भूतानि मत्स्थानीत्युपधारय ॥
- ६ सर्वभूतानि ज्ञान्तेय ! प्रकृतिं गान्ति मामिकाम् ।
कल्पश्रयं पुनस्तानि कल्पादौ विसृजाम्यहम् ॥
- ७ प्रकृतिं शमामवश्यं विसृजामि पुनः पुनः ।
भूतमागमिमं कृत्स्नम् अगस्त प्रकृतेर्वशात् ॥
- ८ न च मा तानि कर्माणि निब्रून्ति धनजय !
उदासीनवदासीनम् असक्तं तेषु कर्मसु ॥

अध्याय २८

प्रभवयोगः

श्रीभगवान् उवाच

- १ भूमिरापोऽनलो वायुः स मनो बुद्धिरेव च ।
अहकार इतीय मे भिन्ना प्रकृतिरष्टधा ॥
- २ अपरेयमितस्त्वन्या प्रकृतिं विद्धि मे पराम् ।
जीवभूता महाबाहो यद्यद धायते जगत् ॥
- ३ एतद्योनीनि भूतानि सर्वाणीत्युपधारय ।
अहं कृत्स्नस्य जगत् प्रभवः प्रत्यस्तथा ॥
- ४ मत्त परतर नान्यत् किंचिदस्ति धनञ्जय ।
मयि सर्वमिदं प्रोक्तं सूत्रे मणिगणा इव ॥
- ५ रसोऽहमध्मु, कान्तय । प्रभास्मि शशिसूर्ययो ।
प्रणवः सर्ववेदेषु शब्दः खे पौश्य नृपु ॥
- ६ पुण्यो गन्धः पृथिव्या च तपधास्मि विभाजसौ ।
जीवनं सर्वभूतेषु, तपधास्मि तपस्विषु ॥
- ७ वीच मां तवभूतानां विद्धि पाथ । रनातनम् ।
बुद्धिर्बुद्धिमतामस्मि तज्जस्तेष्विदनामहम् ॥
- ८ यत्र चञ्चलतामस्मि कामरागविवर्जितम् ।
धर्माविच्छदो भूतेषु कामाऽस्मि भरतर्षभ ।
- ९ अहं कतुगृहं यत्र स्वपादमभिमौपथम् ।
मन्त्रोऽहम् अहमेवाज्यम् अहमग्निःअहं हुतम् ॥

- १० पिताऽह्यस्य जगता माता धाना पितामह ।
 वैद्य पवित्रमोक्षार ऋक् साम यजुरेव च ॥
- ११ गतिर्नेर्ता प्रभुः साक्षी निवास शरण मुहूर्त ।
 प्रभव प्रलयस्थान निधान बीजमव्ययम् ॥
- १२ तपाम्यहम् अह वर्षं निगृह्णाम्युन्नुजामि च ।
 अमृतं चैव मृत्युञ्ज सदसत्पादमर्पुन ! ॥
- १३ त्रैविद्या मा सामपा पूनपापा
 यत्रैरिष्टा स्वर्गतिं प्रार्थयन्ते ।
 त पुण्यमासाद्य सुर्यलोचनम्
 अश्नन्ति दिव्यान् दिवि द्रवभोगान् ॥
- १४ ते त भुङ्क्ता स्वर्गलोच विशाल
 क्षाणे पुण्य मर्त्यलोकं विदमन्ति ।
 एव त्रयी धममनुप्रपदा
 तनागत कामकामा लभन् ॥
- १५ अनन्याध्विन्तयन्ता मा य जना एषुपागत ।
 तया मित्याभियुक्ताना योगक्षेमं वहाम्यहम् ॥
- १६ यऽप्यन्यद्वेता भवता यन्त धृष्ट्यान्विता ।
 तऽपि मामेव क्रीडत्य ! यपन्त्यविधिपूर्वकम् ॥
- १७ अहं हि सर्वयजाना मोक्षता च प्रभुरेव च ।
 न तु माम्नाभिवातन्ति तत्तदनानश्च्यवन्ति त ॥
- १८ यान्ति द्रव्येण द्रव्यं पिबन् यान्ति पितृभ्या ।
 भूतानि यान्ति भूतं यान्ति मर्त्यजनाऽपि माम् ॥

- १९ पत्र पुष्प फल तोय यो मे भक्त्या प्रयच्छति ।
तदहं भक्त्युपहृतम् अग्रामि प्रयतात्मन ॥
- २० यत्करोषि यदधासि यज्जुहोषि ददसि यत् ।
यत्तपस्यसि कौन्तेय ! तत्कुरुष्व मदर्पणम् ॥
- २१ शुभाशुभफलैरेव मोक्ष्यसे कर्मबन्धनैः ।
सन्त्यासयोगयुक्तात्मा विमुक्तो मामुपैष्यसि ॥
- २२ समोऽहं सर्वभूतेषु न मे द्वेष्योऽस्ति न प्रिय ।
यं भजन्ति तु मां भक्त्या मयि ते, तेषु चाप्यहम् ॥
- २३ अपि चेत्तु सुदुराचारो भजते मामनन्यभाक् ।
साधुरेव स मन्तव्यः सम्यग्भ्यवसितो हि स ॥
- २४ क्षिप्रं भवति धर्मात्मा शश्वच्छान्तिं निगच्छति ।
कौन्तेय ! प्रतिजानीहि न मे भक्तः प्रणश्यति ॥
- २५ मा हि पार्थ ! व्यपाधित्य चेऽपि स्युः पापयोनय ।
स्त्रियो वैश्यास्तथा शूद्रास्तेऽपि यान्ति परा गतिम् ॥
- २६ किं पुनर्बाह्याणां पुण्या भक्ता राजर्षयस्तथा ।
अनित्यमसुखं लोकं इमं प्राप्य भजस्व माम् ॥
- २७ मन्मना भव मदभक्तो मयाजी मां नमस्कुरु ।
मामेवैष्यसि युक्तवैवम् आत्मानं मत्परायणम् ॥

अध्याय २९

भगवद्व्यक्तियोगः

श्रीभगवान् उवाच

- १ भूय एव महाबाहो ! शृणु मे परम वच ।
यत्तेऽहं प्रीयमाणाय वक्ष्यामि हितकाम्यया ॥
- २ न मे विदुः पुरुषाणां प्रभव न महर्षयः ।
अहमादिहि देवानां महर्षीणां च सर्वश ॥
- ३ यो माम्भजम्भजानादिं च वेत्ति लोकमहेश्वरम् ।
अगमून् स मन्येषु सर्वपापैः प्रमुच्यते ॥
- ४ बुद्धिर्दानमसमोह क्षमा सत्य दम क्षम ।
मुख दुःख भवोऽभावो भय चाभयमेव च ॥
- ५ अहिमा समता तुष्टिम् तपो दान यज्ञोऽयज्ञ ।
भवन्ति भावा भूतानां मत् एव पृथग्विधा ॥
- ६ अहं सर्वस्य प्रभवो मत् सर्वं प्रवर्तते ।
इति माया भ्रान्त मां बुधा भावयन्मन्विता ॥
- ७ मन्विता मद्गतप्राणा बोधयन्त परस्परम् ।
वययन्तश्च ना नित्यं तुष्यन्ति च रमन्ति च ॥
- ८ तया सन्नयुक्तानां भवता प्रीतिपूर्वकम् ।
ददामि बुद्धियोगं त यन् माम्भुपयन्ति त ॥

९ तपामेवानुकम्पायम् अहमज्ञानज तम ।
नाशयाम्यात्मभावस्थो ज्ञानदीपेन भासता ॥

अर्जुन उवाच

- १० पर ब्रह्मा पर धाम परम पवित्र परम भवान् ।
पुरुष शाश्वत दिव्यम् आदिदेगमत्र विभुम् ॥
- ११ आहुस्त्वाम्नुपय सर्वे देवर्षिर्गिरिदस्तथा ।
असितो देवलो व्यास सख्य चैव ब्रवीषि मे ॥
- १२ सर्वमेतद् भद्रं मन्य यन्मा यदस्ति केशव ।
न हि ते भगवन् । स्वर्गित रिदुर्देवा न क्षणरा ॥
- १३ स्वयमेवामनाऽऽत्मानं चेत्य त्पुण्योत्तम ।
भूतभारत । भूतज । स्वदय । जगत्पत । ॥
- १४ वक्तुमहस्यज्ञेयेण दिव्या ह्यात्मविभूतय ।
यामिर्भिभूतिभिर्गोकान् इमाहव व्याप्य तिष्ठसि ॥
- १५ कथं विद्यामह योगिन् । त्वां सत् । परिचिन्तयन् ।
यपु यपु च भागपु चिन्त्योऽसि भगवन् । मया ॥
- १६ विस्तरेणामना योग विभूतिं च जगद्देन ।
भूय यथय तृप्तिहि गृण्यतो नास्ति मेऽमृतम ॥

अध्याय ३०

विष्टतियोगः

श्रीभगवान् उवाच

- १ हन्त ! त कथयिष्यामि दिव्या ह्यारमविभूतय ।
प्राधान्यत कुक्ष्यष्ट ! नास्त्यन्तो विस्तरस्य मे ॥
- २ अहमात्मा शुद्धावेष्ट ! सर्वभूताशयस्थित ।
सर्गाणाम् आदिरन्तश्च मध्य चैवाहमर्जुन !
- ३ इन्द्रियाणां मनश्चास्मि भूतानामस्मि चेतना ।
मृत्यु सर्वहरश्चाहम् उद्भवश्च भविष्यताम् ॥
- ४ प्रजनश्चास्मि वन्द्यो यम सयमतामहम् ।
अहमादिष्ट मध्य च भूतलोकान्त एव च ॥
- ५ हिमालय स्थामराणां स्रोतसामस्मि जाद्वी ।
अश्वत्थ सर्ववृक्षाणां सरसामस्मि सागर ॥
- ६ मासानां मागशीर्षोऽहम् ऋतूनां कुमुदाकर ।
पवन पवतामस्मि ज्यातिषां रश्मिरशुमान् ॥
- ७ अक्षराणामकतोऽस्मि द्रुन्द्र सामासिकस्य च ।
अध्याह्नमविद्या विद्यानां वाद प्रवदतामहम् ॥
- ८ वेदानां सामवेदाऽस्मि देवानामस्मि वासव ।
बृहत्ताम नया साम्नां मायत्री छन्दसामहम् ॥

- ९ यज्ञाना जपयज्ञोऽस्मि गिरामस्यैकमक्षरम् ।
अहमेवाक्षय कालो धाताह विश्वतामुख ॥
- १० द्यूत छलयतामस्मि तजस्तेजस्विनामहम् ।
जयोऽस्मि व्यवसायोऽस्मि सत्त्व सत्त्ववतामहम् ॥
- ११ पुरोधसा च मुख्य मा विद्धि पार्य । वृहस्पतिम् ।
महर्षीणा मृगुरह देवर्षीणा च नारद ॥
- १२ वृष्णीना वासुदेवोऽस्मि पाण्डवाना धनजय ।
मुनीनामप्यह व्यास करीनामुशना कवि ॥
- १३ प्रह्लादश्चास्मि वैश्याना राम शङ्खभृतामहम् ।
रुद्राणा शक्रश्चास्मि सिद्धानां कपिणे मुनि ॥
- १४ सेनानीनामह स्कन्दो बहणो यादवामहम् ।
कीर्ति धीर्मांश्च नारीणां स्मृतिर्मेधा धृति क्षमा ॥
- १५ उच्चैः भवतामभ्यासां विद्धि माममृतोद्भवम् ।
पेरायता गन शणां धेनूनामस्मि कामधुक् ॥
- १६ आयुवानामह वज्र मह शिरसरिणामहम् ।
मृगाणां च मृगेन्द्रोऽह वनतेयश्च पतिनाम् ॥
- १७ दण्डां दमयतामस्मि नीतिरस्मि जिगीयताम् ।
मौलं धिवास्मि गद्यानां ज्ञान ज्ञानरतामहम् ॥
- १८ यथापि सर्गभूतानां पीत्र तदहमर्तु ।
न तदस्ति रिता यस्याः मया भूत चराचरम् ॥
- १९ नातोऽस्ति मम दिव्यानां विभूतीनां परतप ।
एष तुष्टान प्रपन्नो विभूतिविनमो मया ॥

- २० यद्यद् विभूतिमन्सर्व धीमद्भूषितमेव वा ।
तत्तदेवावगच्छ त्वं मम तेबोऽद्यसमवम् ॥
- २१ अथवा बहुनैतेन किं ज्ञातेन तवार्जुन ।
विष्टभ्याहमिदं कृत्स्नम् एकाक्षेन स्थितो जगद् ॥
- २२ एता विभूतिं योग च मम यो वत्ति तत्त्वतः ।
सोऽदिकम्पेन योगेन युज्यते नात्र संशयः ॥

अध्याय ३१

विश्वरूपदर्शनयोगः

अर्जुन उवाच

१. मदनुमहात्परमं गुह्यमध्यात्मतन्त्रितम् ।
चरवयोषत्तं वचस्तेन मोहोऽर्थं विगतो मम ॥
२. भवाप्ययो हि भूतानां ध्रुवो विस्तरशो मया ।
त्वत्तः कमलपत्राक्ष ! माहात्म्यमपि चाख्ययम् ॥
३. एवमेतद् यमात्थ त्वम् आत्मानं परमेश्वर !
द्रष्टुमिच्छामि ते रूपम् ऐश्वरं पुद्गोत्तम । ॥
४. मन्यसे यदि तच्छक्यं मया द्रष्टुमिति प्रभो !
योगेश्वर ! ततो मे त्वं दर्शयात्मानमव्ययम् ॥

श्रीभगवान् उवाच

५. पश्य मे पार्थ ! रूपाणि शतशोऽथ सहस्रशः ।
बहून्यदृष्टपूर्वाणि नानावर्णावृत्तीनि च ॥
६. ईदृक्स्थं जगत्कृन्ने पश्याथ सचराचरम् ।
मम देहे गुडाकेश ! यथान्यद् द्रष्टुमिच्छति ॥
७. न तु मां ज्ञायते द्रष्टुम् अनेनैव सचक्षुषा ।
दिव्यं ददामि ते बभ्रुः पश्य मे योगमेश्वरम् ॥

मंजय उवाच

८. एवमुक्त्वा ततो राजन् ! महायोगेश्वरो हरिः ।
दर्शयामास पार्थाय परमं रूपमैश्वरम् ॥
९. अनेकदिव्याभरणं दिव्यानेकोद्यतायुधम् ।
सर्वाध्वर्यमयं देवम् अनन्तं विश्वतोमुखम् ॥
१०. दिवि सूर्यतादृक्स्वयं मवेद्युगपदुत्थिता ।
यदि मां महती सा स्याद् भासस्तस्य महत्तमम् ॥
११. तत्रैकस्य जगत्कृत्स्नं प्रविभक्तमनेकधा ।
अपश्यद्देवदेवस्य शरीरे पण्डितस्तदा ॥
१२. ततः स विस्मयाविष्टो हृष्टरोमा धनञ्जय ।
प्रणम्य शिरसा दधौ हृत्ताजलिरभापत ॥

अध्याय ३२

विश्वरूपस्तवयोगः

अर्जुन उवाच

१. पश्यामि देवास्तव देव । देहे
सर्वास्तथा भूतविशेषतघान् ।
नान्तं न मर्ध्यं न पुनस्तावदि
पश्यामि विश्वेश्वर । विश्वरूप ।
२. किरीटिनं गदिनं चक्रिणं च
तेजोराशिं सर्वतो दीप्तिमन्तम् ।
पश्यामि त्वां दुर्निरीक्ष्य समन्ताद्
दीप्तानलार्णवुतिम्अप्रमेयम् ॥
३. त्वमक्षरं परमं वेदितव्यं
त्वमस्य विश्वस्य परं निधानम् ।
त्वमव्ययः शाश्वतधर्मगोप्ता
सनातनस्तो पुरुषो मनो मे ॥
४. अनादिमध्यान्तमनन्तरीयेम्
अनन्तवारुं शशितूर्यनेत्रम् ।
पश्यामि त्वां दीप्तदुतागत्पथं
स्पृतेऽग्रमा विश्वमिदं तपन्नम ॥

५ यावा-पृथिव्योरिदमन्तर हि
 व्याप्त त्वयैकन दिशश्च सर्वा ।
 दृष्ट्वादसुत रूपमुग्र तवेद
 लोकत्रय प्रव्यधि न महामन् ॥

६ अमी हि त्वा गुरस्रया विभ्रन्ति
 कचिदमीता प्राञ्चलया शृणति ।
 स्तस्तीत्युक्त्वा महर्षि सिद्ध-स्रया
 स्तुवन्ति त्वा स्तुतिमि पुष्कलाभि ॥

७ रूपे महत् त बहुवक्त्रनेत्र
 महागदा । बहुबाहुरूपादम् ।
 बहुदर बहुदशकरा
 दृष्ट्वा लोका प्रव्यधिनामृत-वाहम् ॥

८ नमः शृणु दीप्तगनेकवर्ण
 व्याप्तान्न दीप्तविशालनेत्रम् ।
 दृष्ट्वा हि त्वा प्रव्यधिनान्तरा-मा
 धृति न विन्दामि शम च विष्णो । ॥

९ दशकपालानि च ॥ गुरानि
 दृष्ट्वैव कालानलसन्निभानि ।
 दिशा न जान न लभे च क्षम
 प्रसीद देवेश । जगन्निवास । ॥

१० अमी च त्वा भूतरास्य पुनः
 सर्वे सहैवावनिपालभये ।

भीष्मो द्रोण सूतपुत्रस्तथासौ

सहास्मदीयैरपि योधमुख्यै ॥

११ वक्रत्राणि ते त्वरमाणा विशन्ति

दंष्ट्राकरालानि भयानकानि ।

केचिद्विलम्बा दशनान्तरेषु

सदृश्यन्ते चूर्णितैर्उत्तमाङ्गै ॥

१२ यथा नदीना वहवोऽम्बुवेगा

समुद्रमेवाभिमुखा श्वन्ति ।

तथा तवामी नरलोफवीरा

विशन्ति वक्रत्राण्यभिविश्वलन्ति ॥

१३ यथा प्रदीप्त ज्वलन् पतगा

विशन्ति नाशाय समृद्धवेगा ।

तथैव नाशाय विशन्ति लोकास्

तवापि वक्रत्राणि समृद्धवेगा ॥

१४ ऐलिह्यसे प्रसमान समतात्

लोकान् समग्रान् वदनैर्ग्वलद्भि ।

तैजोभिरापूर्य जगत्समग्र

भासस्तवोग्रा प्रतपन्ति दिण्णो । ॥

१५ आह्वयाहि मे को भवान्उग्ररूपो

नमोऽस्तु त दबवर । प्रसीद ।

विज्ञानुमिच्छामि भवन्तमाद्य

न हि प्रजानामि तव प्रवृत्तिम् ॥

अध्याय ३३

कालप्रवृत्तियोगः

श्रीभगवान् उवाच

- १ कालोऽस्मि लोकश्रयकृत्प्रवृद्धो
लोकान् समाहनुमिह प्रवृत्त ।
ऋतेऽपि त्वा न मविध्यन्ति सर्वे
यऽऽस्थिता प्रत्यनीकेषु योधा ॥
- २ तस्मात् त्वमुत्तिष्ठ यतो लभस्व
जित्वा शत्रून् भुङ्क्ष्व राज्य समृद्धम् ।
मयैवैत निहताः पूर्वमेव
निमित्तमात्रं भव सख्यसाविन् ! ॥
- ३ द्रोण च भीष्म च जयद्रथ च
कर्ण तथान्यान्ऽपि बोधवीरान् ।
मया हतास्त्रजहि मा व्यधिष्ट
युध्यस्व, जेतासि एषे सपत्नान् ॥
मञ्जय उवाच
- ४ एतच्छ्रुत्वा वचनं केशवस्य
कृताञ्जलिर्वैषमानं किरीटी ।
नमस्कृत्वा भूय एवाह कृष्ण
समद्रुद भीतभीतः प्रणम्य ॥

अध्याय ३४

प्रणतियोगः

अर्जुन उवाच

- १ स्थाने ह्रींक्वश ! तव प्रकृतिर्या
जगन् प्रहृष्यत्यनुरज्यते च ।
रक्षसि भीतानि दिशो ब्रवन्ति
सर्वे नमस्यन्ति च सिद्धयथा ॥
- २ नमो नमस्तेऽस्तु तद्वद्वक्त्रं
पुनश्च भूयोऽपि नमो नमस्त ।
अनन्त ! देवश ! जगन्निगश !
त्वमक्षर सदसत् तत्पर यत् ॥
- ३ त्वमादिदेव पुरुष पुराण
त्वमस्य विश्वस्य पर तिधानम् ।
चेत्तासि ज्ञेय च पर च धाम
स्वया तत् विश्वमनन्तरूप ! ॥
- ४ नमं पुरस्तादथ पृच्छनस्त
नमोऽस्तु ॥ शक्यत एव सर्वे ।
अनन्तवीर्यामितविक्रमस्त्व
सर्वे समाप्नोषि ततोऽसि सर्व ॥
- ५ सखेति मत्वा प्रसभ्य बभूव
हे कृष्ण ! हे यादव ! हे सखेति ।

अज्ञानता महिमान तवेद

मया प्रमादात् प्रणयेन वापि ॥

६. यच्चावहासार्यम्असत्कृतोऽसि

विहार-शय्यासन-भोजनेषु ।

एकोऽधवाप्यन्युत ! नत्समक्षं

तत्क्षामये त्वाम् अहम्अप्रमेयम् ॥

७. पितासि लाक्षस्य चराचरस्य

त्वमस्य पूज्यश्च गुरुगंरीयान् ।

न त्वत्समोऽस्त्यभ्यधिकः कुतोऽन्यो

लोकत्रयेऽप्यप्रतिम-प्रभावः ॥

८ तस्मात्प्रणम्य प्रणिधाय काय

प्रसादये त्वाम्अहमीशमीडयम् ।

पितर पुत्रस्य सजेव मर्युः

प्रिय. प्रियायाहसि देव ! सोढुम् ॥

९. अदृष्टपूर्वं हृषितोऽस्मि दृष्ट्वा

भयनं च प्रव्यथित मनो मे ।

तदेव मे दशय देव ! रूप

प्रसीद देवेश ! जगन्निवास ! ॥

१०. त्रिरीटिनं गदिनं चकडस्तम्

इच्छामि त्वां द्रष्टुमह तथैव ।

तनैव रूपेण चतुर्भुजन

सहस्रगाहो ! भव विश्वमूर्ते ! ॥

अध्याय ३५
दर्शनाधिकारयोगः
श्रीभगवान् उवाच

- १ मया प्रसन्नेन तवार्जुनेद
रूप पर दर्शितम्आत्मयोगात् ।
तजोमय विश्वमनन्तमाद्य
यन्मे त्वदन्येन न दृष्टपूर्वम् ॥
- २ न वेदयज्ञाध्ययनैर्, न दानैर्
न च क्रियाभिर्, न तपोभिरुपै ।
एवरूप शक्य भद्र नृलोके
द्रष्टु त्वदन्येन कुरुप्रवीर । ॥
- ३ मा ते व्यथा, मा च विमूढभावो
हृत्वा रूप घोरमीदृग्मप्रमेदम् ।
व्यपेत-भी प्रीतमना पुनस्त्व
तदेव मे रूपमिदं प्रपश्य ॥
सजय उवाच
- ४ इत्यर्जुन वासुदेवस्तथाक्त्वा
स्वक रूप दर्शयामास भूय ।
आश्वासयामास च भीतमेन
भूत्वा पुन सौम्यपुनर्महात्मा ॥

अर्जुन उवाच

५. दृष्ट्वेदं मानुषं रूपं तत्र मौम्यं जनादेन ।
ददानीमस्मि गच्छतः सचेताः प्रवृत्तिं गतः ॥

श्रीभगवान् उवाच

१. सुदुर्देर्गन्धिदं रूपं दृष्टवानसि यन्मम ।
देवा अप्यप्य रूपस्य नित्यं दर्शनमस्मिन् ॥
७ नाहं वेदैर्, न वपसा, न दानेन न चेज्यया ।
शक्य एषाभिर् अष्ट दृष्टमस्मि मां यथा ॥
८ भवत्या तन्नन्यथा शक्यं महमेतर्हिऽर्जुन ।
एतुं शक्यं च तत्त्वेन प्रवेष्टुं च परितप ॥
९ मत्तस्मै हन्तुं मया मया मद्वक्त्रः सुगर्जितः ।
निर्देहं तस्मै हन्तुं यः न शक्नोति पादव ॥

अध्याय ३६

अनन्ययोगः

अर्जुन उवाच

- १ एव सततयुक्ता य भक्तास्त्वा पशुपासते ।
य चाप्यक्षरमन्यक्त तेषां कं योगवित्तमा ॥

श्रीभगवान् उवाच

- २ मय्याविश्य मनो य मा नित्ययुक्ता उपासते ।
धृद्धया परयोपेतास् त मे युक्ततमा मता ॥
- ३ य त्वम्भरमनिर्देश्यम् अन्यक्त पर्युपासते ।
सर्वत्रगमचिन्त्यं च कूटस्थमचल ध्रुवम् ॥
- ४ मनियम्येन्द्रियमाम सर्वत्र समबुद्धयः ।
त प्राप्नुवन्ति मामेव सर्वभूतहित रता ॥
- ५ ऋषोऽधिकतरस्तथास्मि अन्यक्त मक्तचेतसाम् ।
अन्ययता हि गतिर्दुःखं देहवद्विरागप्यतः ॥
- ६ य तु सर्गणि कर्माणि मयि शन्यस्य मत्पराः ।
अनन्यनैव योगेन मां ध्यायन्त उपासतः ॥
- ७ तथामहं समुद्धर्ता सृष्टु-ससार-सागरान् ।
भवामि न चिरान्पार्थ । मय्यावेशितचेतसाम् ॥
- ८ मय्येव मन आधत्स्व मयि बुद्धिं निवेशय ।
निवसिष्यसि मय्येव अत ऊर्ध्वं न शक्य ॥

अध्याय ३७

अमृतसिद्धियोगः

श्रीभगवान् उवाच

- १ अद्वेष्टा सर्वभूतानां मैत्र करुण एव च ।
निर्ममो निरद्वेषा समदुःखसुख क्षमी ॥
- २ संतुष्ट सतत योगी यतात्मा दृढनिश्चयः ।
मह्यर्पितमनोयुद्धिर् यो मे भक्त स मे प्रिय ॥
- ३ यस्मान्नोद्विजत लोको लोकाभ्योद्विजत च यः ।
इषामर्पभयोद्वेगैर् मुक्तो यः ॥ स मे प्रिय ॥
- ४ अनेपेक्ष शुचिर्देव उदासीनो गतव्यथः ।
सर्वारम्भपरित्यागी यो मदभक्त स मे प्रिय ॥
- ५ यो न हृष्यति न द्वेष्टि न शोचति न काङ्क्षति ।
शुभाशुभपरित्यागी भक्तिमान् यः स मे प्रिय ॥
- ६ सम शत्रौ च मित्रे च तथा मानापमानयोः ।
क्षीतोष्णमुखदुःखेषु सम सगविवर्जितः ॥
- ७ तुल्यनिन्दास्तुतिर्मोनी सतुल्यो यन केनचिन् ।
अनिषेत् स्थिरमन्त्रिर् भक्तिमान्मे प्रियो नरः ॥
- ८ यः तु धर्म्यामृतमिदं यथोक्तं पश्यतांस्ततः ।
धर्मानां मत्परमा भक्तास्तेऽपि मे प्रियाः ॥

अध्याय ३८

क्षेत्राध्यायः

श्रीभगवान् उवाच

१. इदं क्षीरं कौन्तेय । क्षेत्रमित्यभिधीयत ।
एतद् वां वेत्ति त प्राहुः 'क्षेत्रज्ञ' इति तद्विदः ॥
२. क्षेत्रज्ञं चापि मा विदि सर्वक्षेत्रेषु भारत ।
क्षेत्रक्षेत्रज्ञयोर्ज्ञानं यत्तज्ज्ञानं मन मम ॥
३. तत्क्षेत्रं यच्च यादृक्च यद्विकारि यन्ध यन् ।
त च या यन्प्रभावध्वं तत्समाप्तेन मे शृणु ॥
४. 'महामूढान्यद्वकारो बुद्धिरव्ययनमेव च ।
इन्द्रियाणि दशैकं च पञ्च चेन्द्रियमोचराः ॥
५. इच्छा द्वेष भुज्य बुःस तपानधेनना भुति ' ।
एतक्षेत्रं समानेन सविकारमुदाहृतम् ॥
६. यथा प्रकाशयन्त्येकं हृत्स्नं लोहमिमं रविः ।
क्षेत्रं क्षेत्री तथा हृत्स्नं प्रकाशयन्ति भारत ' ॥
७. क्षेत्रक्षेत्रज्ञयोरेकम् अन्तरं ज्ञानचभुजा ।
भूतप्रकृतिमाश्रु च य विदुर् यान्ति ते परम् ॥

अध्याय ३९

ज्ञानं-ज्ञेयं-योगः

श्रीभगवान् उवाच

- १ मयासततमना पार्थ ! योग युजन्मदाश्रय ।
असक्षय समग्र मा यथा द्राक्ष्यसि तच्छृणु ॥
- २ ज्ञान तेऽहं सविज्ञानम् इदं उक्ष्याम्यशेषतः ।
यज्ज्ञात्वा नेह भूयोऽन्यद् ज्ञानव्यमवशिष्यते ॥
- ३ मनुष्याणां सहस्रेषु कश्चिद्यतति सिद्धयः ।
यततामपि सिद्धान्ता कश्चिन्मा वर्तते तत्त्वतः ॥
- ४ 'अमानित्वमदमित्वम् अहिंसा क्षान्तिरार्जवम् ।
आचार्योपासनं शौचं स्थैर्यमात्मविनिग्रहः ॥
- ५ इन्द्रियाद्येषु वैराग्यम् अनहंकार एव च ।
जन्म मृत्यु जरा व्याधि - दुःखं दोषानुदर्शनम् ॥
- ६ असक्तिर्अनभिष्टान् पुत्रदारगृहादिषु ।
नित्यं च समचित्तत्वं इष्टानिष्टोपपत्तिषु ॥
- ७ मयि चानन्ययोगेन भक्तिर्गव्यभिचारिणी ।
विविक्तदेशसेवित्वम् अरतिर्जनसंसदि ॥
- ८ अर्थात्मज्ञाननित्यत्वं तत्त्वज्ञानार्थदर्शनम् ।
एतज्ज्ञानमिति प्रोक्तम्, अज्ञानं यदतोऽन्यथा ॥

- ९ हेय यत्तत्प्रवक्ष्यामि यज्जान्वाभृतमस्तुत ।
 'अनादिमत्पर ब्रह्म ॥ सत्तत्त्वमिदमुच्यते ॥
- १० सर्वत पाणिपात् तन् सर्वतोऽन्विशिरोमुखम् ।
 सवत ध्रुतिमन्त्रक सर्वमाकृत्य तिष्ठति ॥
- ११ सर्वेन्द्रियगुणामास सर्वेन्द्रियविरजितम् ।
 असन्न सर्वमृच्चैव निर्गुण गुणमाकृत्य च ।
- १२ बहिरन्तश्च भूतानाम् अचर चरमेव च ।
 सूक्ष्मत्वात् तदविज्ञेय दूरस्थ चार्तक च तत् ॥
- १३ अविभक्तं च भूतेषु विभक्तमपि च स्थितम् ।
 भूतभृत् च तज्ज्ञेय प्रमिष्णु प्रभविष्णु च ॥
- १४ ज्योतिषामपि तज्ज्योतिष तमस परमुच्यते ।
 ज्ञान हेय ज्ञानगम्य हृदि सर्वस्य पिष्टितम् ॥
- १५ इति क्षेत्रे तथा ज्ञान हेय चोक्त समासतः ।
 मदभवन एतद्विज्ञाय मदभावव्योपपद्यते ॥

पुरुषप्रकृतियोगः

श्रीभगवान् उवाच

- १ प्रकृतिं पुरुषं चैव विद्वथनादी उभावपि ।
विकाराश्च गुणाश्चैव विद्धि प्रकृतिसम्भवान् ॥
- २ कार्यकारणकतृत्वे हेतु प्रकृतिरुच्यते ।
पुरुष मुख्यतु याना भोक्तृत्वे हेतुरुच्यते ॥
- ३ पुरुष प्रकृतिस्थो हि भुङ्क्ते प्रकृतिजान्गुणान् ।
कारण गुणसङ्गोऽस्य सदस्योनिजम्मसु ॥
- ४ उपद्रष्टाऽनुमन्ता च भर्ता भोक्ता महेश्वर ।
परमात्मेति चाप्युक्ता देहेऽस्मिन्पुरुष पर ॥
- ५ य एन धत्ति पुरुष प्रकृतिं च गुणै सह ।
सम्भा वर्तमानोऽपि न स भूयोऽभिजायते ॥
- ६ प्रकृत्यैव च कर्माणि क्रियमाणानि सर्वश ।
य पश्यति तथात्मानम् अकर्नार स पश्यति ॥
- ७ अनादित्वाभिर्गुणत्वात् परमात्माऽयमव्यय ।
घारीरस्थाऽपि कौन्तेय न करोति न लिप्यते ॥
- ८ यथा सवगत सौक्ष्म्याद् आकाश नोपलिप्यते ।
सवत्रावस्थितो देहे तथात्मा नोपलिप्यते ॥
- ९ ध्यानेनात्मनि पश्यन्ति केचिदात्मानमात्मना ।
अन्य साहच्येन योगेन कमयोगेन चापरे ॥

१०. अन्य त्वमजानन्त ध्रुवन्येभ्य उपासत ।
तदपि चातितरन्त्यव मृत्यु ध्रुतिपरायणा ॥
११. सम सर्वेषु भूतषु तिष्ठन्त परमेश्वरम् ।
विनश्यत्स्वविनश्यन्त यः पश्यति स पश्यति ॥
१२. सम पश्यन् हि सर्वत्र समवस्थितमीश्वरम् ।
न हि नस्त्यात्मनात्मानं ततो याति परां गतिम् ॥
१३. यदा भूतपृथग्भावम् एकस्थमनुपश्यति ।
ततः पृथक् च विस्तारं ब्रह्म सपश्यते तदा ॥

अध्याय ४१

त्रिगुणयोगः

श्रीभगवान् उवाच

१. परं भूय प्रवक्ष्यामि ज्ञानानां ज्ञानमुत्तमम् ।
यज्ज्ञात्वा मुनयः सर्वे परां सिद्धिमितो गताः ॥
२. इदं ज्ञानमुपाधित्य मम माधुर्य्यमागता ।
सर्वेऽपि नोपजायन्त प्रलये न व्यर्थन्ति च ॥
३. सत्त्वं रजस्तम इति गुणाः प्रकृतिसंभवाः ।
निबध्नन्ति महाबाहो ! देहे देहिनमव्ययम् ॥
४. तत्र सत्त्वं निर्मलत्वात् प्रकाशकमनामयम् ।
सुखसङ्गेन यथाति ज्ञानसङ्गेन ध्यानघः ॥
५. रजो रागात्मकं विद्धि तृष्णासङ्गसमुद्भवम् ।
तन्निबध्नाति कौन्तेय ! कर्मसङ्गेन देहिनम् ॥
६. तमस्त्वज्ञानजं विद्धि मोहने सर्वदेहिनाम् ।
प्रमादालस्यनिद्राभिस्तन्निबध्नाति भारत ! ॥
७. सत्त्वं सुखे संजयति रजः कर्मणि भारत !
ज्ञानमाकृत्य ॥ तमः प्रमादे संजयत्युत ॥
८. रजस्तमश्चाभिभूय सत्त्वं भवति भारत !
रजः सत्त्वं तमश्चैव, तमः सत्त्वं रजस्तथा ॥

- ९ सवेद्वारेषु देहेऽस्मिन् प्रकाश उपजायत ।
ज्ञान यदा तदा विद्याद् विवृद्ध सत्त्वमित्युत ॥
१०. लोभ प्रवृत्तिरास्म्य कर्मणाभक्षम स्पृहा ।
रजस्येतानि जायन्ते विवृद्धे भरतर्षभ । ॥
११. अप्रकाशोऽप्रवृत्तिश्च प्रमादो मोह एव च ।
तमस्येतानि जायन्त विवृद्धे कुक्षनन्दन । ॥
१२. यदा सत्ये प्रवृद्धे तु प्रलय याति देहमृन् ।
तदोत्तमविदा लाकान् अमलान्प्रतिपद्यत ॥
- १३ रजसि प्रलय गत्वा कर्मसङ्घिषु जायत ।
तथा प्रलीनस्तमसि मूढयोनिषु जायते ॥
१४. कमल मुकुनस्याहु सात्त्विक निर्मल फलम् ।
रजसस्तु फलं दुःखम् अज्ञान तमस फलम् ॥
- १५ सत्त्वान्सजायत ज्ञानं रजसो लोभ एव च ।
प्रमादमोहो तमसो भवतोऽज्ञानमेव च ॥
- १६ ऊर्ध्वं गच्छन्ति सत्त्वस्था मध्यं तिष्ठन्ति राजसा ।
जघन्यगुणवृत्तिस्था अधो गच्छन्ति तामसा ॥
- १७ नान्य गुणैर्भ्य कर्तारं यदा दृग्ऽनुपश्यति ।
गुणैर्भ्यश्च परं वेति मद्भावं सोऽधिगच्छति ॥
१८. गुणामेतान्मतीत्य श्रीन् दृही देहसमुद्भवान् ।
जन्ममृत्युजरादु मेर् विमुक्तोऽमृतमश्नुत ॥

अध्याय ४२

गुणातीतयोगः

अर्जुन उवाच

- १ कैलिनैस्त्रीन्गुणानेतान् अनीतो भवति प्रभो ।
किमाचार कथं चैतान् त्रीन्गुणान्अनिवर्तते ?

श्रीभगवान् उवाच

- २ प्रकाशं च प्रवृत्तिं च मोहमेव च पाण्डव ।
न द्वेष्टि सप्रवृत्तानि न निवृत्तानि काक्षति ॥
- ३ उदासीनवदासीनो गुणैर्यो न विचान्यते ।
'गुणा वर्तन्ते' इत्येव योऽवतिष्ठति नेह त ॥
- ४ समदुःखसुखं स्वस्थं समलोशात्मकायनं ।
तुल्यप्रियाप्रियो धीरस् तुल्यनिन्दात्मसस्तुति ॥
- ५ मानापमानयोस्तुल्यस् तुल्यो मित्रारिपश्यो ।
सर्वारम्भपरित्यागी गुणातीतः ॥ उच्यते ॥
- ६ मां च योऽव्यभिचारेण भक्तिसमेगेन सुवत ।
स गुणान्समतीत्येतान् ब्रह्मभूयाय कल्पते ॥
- ७ ब्रह्मणो हि प्रतिष्ठाऽहम् अमृतस्याव्ययस्य च ।
शाश्वतस्य च धर्मस्य सुखस्यैकान्तिकस्य च ॥

अध्याय ४३

प्रपत्तियोगः

श्रीभगवान् उवाच

- १ ऊर्ध्वमूलमधःशाखमश्वत्थं प्रादुरव्यम् ।
छन्दसि यस्य पर्णानि यस्तं वद स वदवित् ॥
- २ अवधार्धं प्रसूनास्तस्य शाखा
गुणप्रवृद्धा रिपयप्रमला ।
अधश्च मूलान्यनुमतनानि
वर्मानुवन्धीनि मनुष्यलोके ॥
- ३ न रूपमस्यहं तथापलभ्यन्
नान्तो न चादिर्न च सप्रतिष्ठा ।
अश्वत्थमनं सुविस्तृतमूलम्
असङ्गशम्भुण हृदयं त्रित्वा ॥
- ४ ततः पटं तत्परिमार्गितव्यं
यस्मिन्मृता न निरतन्ति भूयः ।
तमेव चायं पुण्यं प्रपद्ये (त्)
यतः प्रवृत्तिः प्रमृता पुराणी ॥
- ५ निर्मानिमोहा वितसादाया
अभ्यामनित्या विनिवृत्तश्रमाः ।
द्वन्द्वैर्विमुक्ता सुरादुःखमौ
मरुतन्त्यमूढा पदमव्ययं तत् ॥
- ६ न तद्भाषयन् सूर्या न जनाद्या न पाशकः ।
यद्गत्वा न निरर्तन्ते तद्दाम परमं मम ॥

भगवद्-आत्म-स्वरूप-योगः

श्रीभगवान् उवाच

- १ ममैवाशो जीवलाके जीवभूत सनातन ।
मन पष्ठानीन्द्रियाणि प्रकृतिस्थानि कर्षति ॥
- २ शरीर यदवाप्नोति यच्चायुत्कामतीश्वर ।
गृहीत्यैतानि सत्याति रायुर्गन्धानिवाशयात् ॥
- ३ धात्र चक्षु स्पर्शन च रमन घ्राणमेव च ।
अधिष्ठाय मनश्चाय त्रिपथान् उपमेवत ॥
- ४ उत्कामन्त स्थिन तपि भुञ्जान वा गुणान्वितम् ।
विमूढा नानुपश्यन्ति पश्यन्ति ज्ञानचक्षुष ॥
- ५ यतन्तो याग्निध्वेन पश्यन्त्या मन्यवस्थितम् ।
यतन्तोऽप्यकृतमानो नैन पश्यन्त्यचेतस ॥
- ६ यदादित्यगत तानो अगम्यासयतऽखिलम् ।
यच्चन्द्रमसि यच्चाग्नौ तत्तेजो विद्धि मामकम् ॥
- ७ गामाविश्य च भूतानि धारयाम्यहमोजसा ।
पुष्णामि चोपधी सर्वा सोमो भूवा रसात्मक ॥
- ८ अह वैश्वानरो भूवा प्राणिना दहमाश्रित ।
प्राणापानसमायुक्त पचाम्यन्न चतुर्विधम् ॥
- ९ सर्वस्य चाह हृदि सनिविष्टो
मत्त स्मृतिर्ज्ञानमपाहन च ।
वेदैष्य सर्वैरहमेव वेद्यो
चदान्तकृद अदविष्टः चाहम ॥

अध्याय ४५

पुरुषोत्तमयोगः

श्रीभगवान् उवाच

- १ द्वाविमौ पुरुषौ लोके क्षरश्चाक्षर एव च ।
क्षर सर्वाणि भूतानि कूटस्थोऽक्षर उच्यते ॥
- २ उत्तमं पुण्यस्त्वन्य परमार्थेत्युदाहृत ।
यो लोकत्रयमाविश्य विभर्त्यभ्यस्य ईश्वर ॥
- ३ यस्मादक्षरमतीतोऽहम् अक्षरादपि चोत्तम ।
अतोऽपि मे लोके धेदे च प्रथितं पुरुषोत्तम ॥
- ४ यो माम् एवमसमूहो जानाति पुरुषोत्तमम् ।
॥ सर्वविद्भवति सा सर्वमात्रेण भारत ! ॥
- ५ इति गुह्यतमं शास्त्रम् इदमुक्तं मया नृप ।
एतद्ब्रूयवा मुदिमान् स्यात् कृतकृत्यश्च भारत ! ॥

अध्याय ४६

सर्गद्वययोगः

श्रीभगवान् उवाच

- १ द्वौ भूतसर्गौ लोकेऽस्मिन् दैव आसुर एव च ।
दैवी सपत्निमाक्षाय निबन्धयामुरी मता ॥
- २ अभय सत्त्वसशुद्धिर् ज्ञानयोगव्यवस्थिति ।
दान दमश्च यज्ञश्च स्वाध्यायस्तप आर्जवम् ॥
- ३ अहिंसा सत्यमक्रोधस् त्याग शान्तिरपैशुनम् ।
दया भूतेष्वलोलुप्त्वं मार्दवं ह्रीर्अचापलम् ॥
- ४ तेज क्षमा धृति शौचम् अज्ञाहो नातिमानिता ।
भवन्ति सपद दैवीम् अभिजातस्य भारत ।
- ५ दैवी विस्तरश प्रोक्ता, आसुरी पार्थ । मे शृणु ।
(मा शुच , सपद दैवीम् अभिजातोऽसि पाण्डव !)
- ६ दम्भो दर्पोऽतिमानश्च क्रोध पाश्र्वमेव च ।
अज्ञान चाभिजातस्य पार्थ । सपदमासुरीम् ॥
- ७ प्रवृत्तिं च निवृत्तिं च जना न विदुरासुरा ।
न शौचं नापि चाचारो न सत्यं तेषु विद्यत ॥
- ८ असत्यम्अप्रतिष्ठं तं अगदाहुरनीश्वरम् ।
अपरस्परसभूतं किमन्यत्कामहेतुकम् ॥

- ९ एता दृष्टिमवष्टभ्य नष्टात्मानोऽपनुद्वय ।
प्रभवन्त्युग्रकर्माणि क्षयाय जगतोऽहिता ॥
- १० काममाधित्य दुष्पूर दम्भमानमदान्विता ।
मोहाद् गृहीत्वाऽसदृशहान् प्रवर्तन्तऽशुचिवता ॥
- ११ चिन्ताम् अपरिमेया च प्रत्यान्ताम्उपाधिता ।
कामोपभोगपरमा एतादिति निधिता ॥
- १२ आशापाजशतैर्धृदा कामकोधपरायणा ।
ईहन्ते कामभोगार्थम् अन्यायेनार्थसचयान् ॥

अध्याय ४७

आसुरसंकल्पयोगः

धीभगवान् उवाच

- १ अशास्त्रविहितं घोरं तप्यन्ते यः तपो जनाः ।
दम्भाहंकारसयुक्ता कामरागबलान्विता ॥
- २ कर्षयन्त शरीरस्थं भूतप्राप्तमचेतसः ।
मा चैवान्तं शरीरस्थं तान् विद्वधामुरनिध्वजान् ॥
- ३ 'इदमद्य मया लब्धम् इमं प्राप्स्ये मनोरथम् ।
इदमस्तीदमपि मे भविष्यति पुनर्धनम् ॥
- ४ असौ मया हतः शत्रुर्हनिष्य चापरानपि ।
ईश्वराऽहमहं भोगी सिद्धोऽहं बलवान्मुखी ॥
- ५ आद्योऽभिजनवानस्मि, कोऽन्योऽस्ति सदृशो मया ?
यक्ष्य दास्यामि मोदिष्य' इत्यज्ञानविमोहिताः ॥
- ६ अनेकचित्तविभ्रान्ता मोहजालसमावृताः ।
प्रसक्ता कामभोगेषु पराग्निं नरकऽशुचौ ॥
- ७ आत्मसंभाविता स्तब्धा धनमानमदान्विताः ।
यजन्त नामयज्ञैस्तं दम्भेनाविधिपूतकम् ॥
- ८ अहंकारं च दर्पं कामं क्रोधं च संधिताः ।
मामात्मपरदहेषु प्रद्विपन्ताऽप्यसूयकाः ॥

९. न मा दुष्टृनिनो मूढाः प्रपद्यन्त नराधमा. ।
माययाऽपह्नज्ञाना आसुरं भावमाश्रिता ॥
१०. तानह द्विपन् कूरान् संसारेषु नराधमान् ।
क्षिपाम्यजघनमशुभान् आसुरीष्वेव योनिषु ॥
११. आसुरीं योनिमापन्ना मूढा जन्मनि जन्मनि ।
मामग्राथ्यैव कौन्तेय । ततो यान्त्यधमां गतिम् ॥
१२. त्रिविधं नरकस्येदं द्वारं नाशनमात्मनः ।
कामः क्रोधस्तया लोभश्च तस्मादेतत्त्रयं त्यजेत् ॥
१३. एतैर्विमुक्तः कौन्तेय । तमोद्धारैस्त्रिभिर्नरः ।
आचरत्यात्मनः धेयम् ततो याति परां गतिम् ॥

अध्याय ४८

श्रद्धात्रययोगः

धीभगवान् उवाच

- १ यः शास्त्रविधिमुत्सृज्य वर्तते कामकारतः ।
न स सिद्धिमवाप्नोति न सुखं न परा गतिम् ॥
- २ तस्माच्छास्त्रं प्रमाणं तं शार्याकार्यव्यवस्थितौ ।
ज्ञान्या शास्त्रविधानोक्तं कर्म कर्तुमिहार्हसि ॥

अर्जुन उवाच

- ३ यः शास्त्रविधिमुत्सृज्य यजन्त धृष्ट्यान्विताः ।
तथा निष्ठा तु का कृष्ण ! सत्तमाहो रजस्तमः ॥

धीभगवान् उवाच

- ४ सत्त्वानुरूपा सर्वस्य धृष्टा भवति भारत ।
धृष्टामयाऽयं पुरुषा यो यच्छूद स एव सः ॥
- ५ त्रिविधा भवति धृष्टा दहिनी सा स्वभावजा ।
मात्स्विनी राजसी नैव तामसी चेति तां ध्रुवः ॥
- ६ यजन्त सात्त्विका देवान् यभरक्षामि राजराज ।
प्रतान्भुजगणान् यजन्त माम्भवा जनाः ॥

अध्याय ४९
गुणसंख्यानयोग
श्रीभगवान् उवाच
(१)

- १ ज्ञान हेतु परिज्ञाता त्रिविधा कर्मचादना ।
करण कर्म कर्तेति त्रिविध कर्मसंग्रह ॥
- २ ज्ञान कर्म च कर्ता च त्रिधैव गुणमेदत ।
प्राच्यत गुणमह्याने यथायच्छृणु तान्यपि ॥
- ३ सर्वभूतषु यनैव भावमप्ययमीक्षत ।
अविभक्त विभक्तषु तज्ज्ञानं विद्धि सार्विकम् ॥
- ४ पृथक्त्वेन तु यज्ज्ञानं नानाभागान् पृथग्विधान् ।
यत्ति सर्वेषु भूतषु तज्ज्ञानं विद्धि सार्विकम् ॥
- ५ यत्तु कृत्स्नादकस्मिन् काय सन्नम्भहेतुम् ।
अनन्तार्थरदं च तत्तामसमुदाहृतम् ॥
- ६ नियतं राक्षसहितम् अरागद्वेषतः कृतम् ।
अप्रेक्ष्यतां कर्म यत्तन्मात्स्विकमुच्यते ॥
- ७ यत्तु कामभुजा कर्म साहकारणं तं पुनः ।
क्रियते यदुत्पाद्यते तदगात्रमुदाहृतम् ॥
- ८ अतुल्यं सत्यं हिंसाम् अनन्दं च पौरुषम् ।
मोहादाहृतं कर्म यत्तत्तामसमुच्यते ॥

सिद्धयसिद्धयोर्निर्विकार कर्ता सात्त्विक उच्यते ॥

१० रागी कर्मफलप्रेप्सुर् लुब्धो हिंसात्मकोऽशुचि ।
हर्षशोकान्वित कर्ता राजस परिकीर्तित ॥

११ अयुक्त प्राकृत स्तब्ध शठो नैष्कृतिकोऽलस ।
विपासी दीर्घसूत्री च कर्ता तामस उच्यते ॥

(२)

१२ बुद्धेर्भेद धृतेष्वैव गुणतस्त्रिविध शृणु ।
प्रोच्यमानमशेषेण पृथक्त्वेन धनजय । ॥

१३ प्रवृत्ति च निवृत्ति च कार्याकार्ये भयाभय ।
बन्ध मोक्ष च या वेत्ति बुद्धिः सा पार्थ । सात्त्विकी ॥

१४ यया धर्ममधर्मं च कार्यं चाकार्यमेव च ।
अयथायत् प्रजानाति बुद्धिः सा पार्थ । राजसी ॥

१५ अधर्मं धर्ममिति या मन्यत तमसाहता ।
सर्वार्थान् विपरीताश्च बुद्धिः सा पार्थ । तामसी ॥

१६ धृत्या यया धारयत मनः प्रणिन्द्रियक्रिया ।
योगेताव्यमिचारिण्या धृतिः सा पार्थ । सात्त्विकी ॥

१७ यया तु धर्मकामार्थान् धृत्या धारयतऽर्जुन ।
प्रसङ्गन पलायन्क्षी धृतिः सा पार्थ । राजसी ॥

१८ यया स्वप्न भय शोक विपाद मदमेव च ।
न विमुञ्चति दुर्मेधा धृतिः सा पार्थ । तामसी ॥

- २९ विधिहानिमुत्सृज्य मन्त्रहानिमुत्सृज्य ।
धर्माविरहितं यज्ञं तामसं परिचक्षते ॥
- ३० देव द्विज-गुरु प्राज्ञ - पूजनं शौचमार्जवम् ।
ब्रह्मचर्यमहिंसा च शरीरं तप उच्यते ॥
- ३१ अनुद्वेगकरं वाक्यं सत्यं प्रियहितं च यत् ॥
स्याध्यायाभ्यासनं चैव ब्राह्मणं तप उच्यते ॥
- ३२ मनःप्रसादः सौम्यत्वमौन्यमात्मनिनिग्रहः ।
भावमशुद्धिरित्येतत् तपो मानसमुच्यते ॥
- ३३ श्रद्धया परया तप्तं तपस्तत्त्रिविधं नरैः ।
अफलाकारक्षिभिर्युक्तैः सात्त्विकं परिचक्षते ॥
- ३४ सत्कारमानपूजार्थं तपो दम्भेन चैव यत् ।
क्रियते तदिह प्रोक्तं राजसं चलमधुवम् ॥
- ३५ मूढप्राहेणात्मनो यत् पीडया क्रियते तपः ।
परस्योत्सादनार्थं वा तत्तामसमुदाहृतम् ॥
- ३६ दातव्यमिति यद्वह्निं दीयतेऽनुष्कारिणे ।
देशे काले च पात्रे च तद्दानं सात्त्विकं स्मृतम् ॥
- ३७ यत्तु प्रत्युष्कारार्थं फलशुद्ध्यै वा पुनः ।
दीयते न परिबिण्णं तद्दानं राजसं स्मृतम् ॥
- ३८ अदेशकाले यद्दानं अपात्रेभ्यश्च दीयते ।
असंयुक्तमवज्ञानं तत्तामसमुदाहृतम् ॥
- [श्रद्धया हुतं दत्तं तपस्तासं, कृता च यत् ।
असदित्युच्यते पापं ! न च तत् प्रेत्य नो इह ॥]

अध्याय ५०

ब्रह्मनिर्देशयोगः

श्रीभगवान् उवाच

१. ॐ तत्सदिति निर्देशो ब्रह्मणस्त्रिविधः स्मृतः ।
ब्राह्मणास्तेन वेदाश्च यज्ञाश्च विहिताः पुरा ॥
२. तस्मादोमित्युदाहृत्य यज्ञ-दान-तपः क्रियाः ।
प्रयत्नन्ते विधानोक्ताः सततं ब्रह्मवादिनाम् ॥
३. तदित्यनभिसंधाय फलं यज्ञ-तपः क्रियाः ।
दान-क्रियाश्च विविधाः कियन्ते मोक्षकाङ्क्षिभिः ॥
४. सद्भावे साधुभावे च सदित्येतत्प्रयुज्यते ।
प्रशस्ते कर्मणि तथा सच्छब्दं पार्थ ! युज्यते ॥
५. यज्ञे तपसि दाने च स्थितिः सदिति चोच्यते ।
कर्मैव तदर्थीयं सदित्येवाभिधीयते ॥
६. अभद्रया हुतं दत्तं तपस्तप्तं कृतं च यत् ।
असदित्युच्यते पार्थ ! न च तत्प्रेत्य नो इह ॥

अध्याय ५१

त्यागमीमांसायोगः

अर्जुन उवाच

- १ सन्यासस्य महाबाहो ! तत्त्वमिच्छामि वदितुम् ।
त्यागस्य च हृषीकेश ! पृथक् कश्चिनिपूदन ! ॥

श्रीभगवान् उवाच

- २ काम्यानां कर्मणा न्यास सन्यास क्वयो विदुः ।
मदे कर्म फल-त्याग प्राहुस्तथाग विचक्षणा ॥
- ३ त्याज्य दापवदित्येकं कर्म प्राहुर्मनापिण ।
यज्ञ-दान-तप कर्म न त्याज्यमिति चापरे ॥
- ४ निश्चयं शृणु मे तत्र त्यागे भरतसत्तम ।
त्यागो हि पुण्यध्याघ्नः त्रिविधः सप्रकीर्तितः ॥
- ५ यज्ञ-दान-तप कर्म न त्याज्यं कार्यमेव तत् ।
यज्ञा दान तपश्चैव पावनानि मनाषिणाम् ॥
- ६ एतान्यपि तु कर्माणि सङ्गं त्यक्त्वा फलानि च ।
कर्तव्यानाति मे पाथ निश्चिन मतमुत्तमम् ॥
- ७ नियतस्य ॥ सन्यास कर्मणो नोपपद्यते ।
माहात तस्य परित्यागम् तामसं परिकीर्तितः ॥
- ८ दुःखमित्येव यन्कर्म कायक्लेशभयान् त्यजेत् ।
स कृत्वा रागम त्यागं नैव त्यागकृत् स्मरेत् ॥

९. कार्यमित्येव यत्कर्म नियतं क्रियतेऽर्जुन ।

सज्ञं त्यक्त्वा फलं चैव स त्यागः सात्त्विको मतः ॥

१०. न द्वेष्टदुःखदालं कर्म कुशले नानुपच्यते ।

त्यागी सत्त्वसमाविष्टो मेधावी छिन्नसंशयः ॥

११. न हि देहभृता शक्यं त्यक्तुं कर्मण्यशेषतः ।

यस्तु कर्मफलत्यागी स त्यागीत्यभिधीयते ॥

१२. अनिष्टमिष्टं मिथं च त्रिविधं कर्मणः फलम् ।

भवत्यस्यानिना त्रेभ्य न तु सम्पासिता क्वचित् ॥

अध्याय ५२

नैष्कर्म्यसिद्धियोगः

श्रीभगवान् उवाच

- १ पश्यैतानि महाबाहो ! कारणानि निबोध मे ।
सारये कृतान्त प्रोक्तानि सिद्धये सर्वरमणाम् ॥
- २ अधिष्ठान तथा कर्ता करण च पृथग्विधम् ।
निगिधाश्च पृथक्चेष्टा देव चैवात्र पञ्चमम् ॥
- ३ शरीरवादनोभिर्यन् कर्म प्रारभत नर ।
न्याय्य वा विपरीत वा पश्येत् तस्य हेतव ॥
- ४ तत्रैव सति कर्तारम् आत्मानं केवलम् यः ।
पश्यत्यकृतबुद्धित्वान् न स पश्यति कुर्मति ॥
- ५ यस्य नाहकृता भार्या बुद्धिर्यस्य न लिप्यते ।
हृत्वापि स इमौगेवान् न हन्ति न निषध्यते ॥
- ६ असक्तबुद्धिः सर्वत्र त्रितात्मा विगतस्पृहः ।
नैष्कर्म्यसिद्धिं परमां सन्यासेनाधिगच्छति ॥

अध्याय ५३

ब्रह्मसिद्धियोगः

श्रीभगवान् उवाच

- १ सिद्धिं प्राप्नोति यथा श्रद्धा तयाप्नोति निबोध मे ।
समासेनैव कौन्तेय ! निष्ठा ज्ञानस्य या परा ॥
- २ बुद्ध्या विदुष्या युक्तो धृत्याऽऽत्मानं नियम्य च ।
शब्दादीन्विषयास्त्यक्त्वा रागद्वेषी व्युदस्य च ॥
- ३ विविक्तसेवी लम्बाशी यन्वाङ्मयमानस ।
ध्यानयागपरो नित्य वैराग्यं समुपाश्रित ॥
- ४ अहंकारं चरुं दर्पं कामं क्रोधं परिग्रहम् ।
विमुच्य निमग्नः शान्तो ब्रह्मभूयाय कल्पते ॥
- ५ ब्रह्मभूतं प्रसन्नात्मा न शोचति न काङ्क्षति ।
समं सर्वेषु भूतेषु मद्भक्तिं लभत पराम् ॥
- ६ भक्त्या मामभिजानाति यावान् यश्चास्मि तत्त्वतः ।
ततो मा तत्त्वतो ज्ञाता विशते सदनन्तरम् ॥
- ७ सर्वकर्माणि सदा कुर्वाणो मद्ब्रह्मपाश्र्वय ।
मत्प्रसादादवाप्नोति शाश्वतं पदमव्ययम् ॥
- ८ चेतसा सर्वकर्माणि मयि संन्यस्य मत्परः ।
बुद्धियोगमुपाश्रित्य मच्चित्तः सततं भव ॥

९. मन्त्रित्तु सवदुर्गाणि मत्प्रसादात् तरिष्यसि ।
अथ चेन् त्वमहंमरान् न धोष्यसि विनोक्ष्यसि ॥
१०. यदहकारमाश्रित्य 'न योत्स्य' इति मन्यसे ।
मिथ्यैष व्यवसायस्ते प्रहृतिस्त्वा नियोक्ष्यति ॥
११. स्वभाषजन कौन्तेय । निगदः स्तेन कर्मणा ।
कर्तुं नेच्छसि यन्मोहान् करिष्यस्यवशोऽपि तन् ॥
१२. ईश्वरः सर्वभूतानां हृदयेऽर्जुन । तिष्ठति ।
आमयन् सर्वभूतानि यन्नास्त्वानि मायया ॥
१३. तमेव शरणं गच्छ सर्वभावेन भारत ।
तत्प्रसादात् परां शान्तिं स्थानं प्राप्स्यसि शाश्वतम् ॥
१४. इति तं ज्ञानमाख्यातं गुणान् गुणतरं मया ।
विमृश्यैतद्अशेषेण यथेच्छसि तथा कुरु ॥
१५. सर्वगुणतमं भूय शृणु मे परमं वच ।
शृणोऽसि मे वृत्तिमिति ततो वक्ष्यामि तं हितम् ॥
१६. मन्मता भयं भद्रकृतो मयाजी मां नमस्कुरु ।
मामेवैष्यसि सत्यं तं प्रतिजाने प्रियोऽसि मे ॥
१७. सर्वधर्मान् परित्यज्य मामेकं शरणं व्रज ।
अहं त्वा सर्वपापेभ्यो मोक्षयिष्यामि मां शुच ॥

अध्याय ५३

प्रसादयोगः

श्रीभगवान् उवाच

- १ इदं तं नानपरिचयं नामकनाय कदाचन ।
न चाशुभ्रूयव वाच्यं न च मां शोऽभ्यसूयति ॥
- २ य इदं परमं गुणं मदभक्त्यध्वमिधास्यति ।
भक्तिं सयि परां कृपां मामेवैध्यत्यमशय ॥
- ३ न च तस्मान्मनुष्येषु कश्चिन्मे प्रियकृतम् ।
भक्तितां न च मे तस्माद् अन्यं प्रियतरो भुवि ॥
- ४ अभ्यस्यत च य इमं धर्म्यं सनादमादयो ।
ज्ञानयज्ञेन तनाहम् इष्टं स्याम् इति मे मतिः ॥
- ५ धृष्टाकान्धनसूयश्च धृष्टुयादपि गो नरः ।
सोऽपि मुक्तः शुभैर्लोकान् प्राप्नुयात्पुण्यकर्मणाम् ॥
- ६ कश्चिन्नेतद्भूतं पार्थ ! लयैकामेण चेतसा ।
कश्चिदज्ञानसमोहं प्रणशस्ते धनजय ॥

अर्जुन उवाच

- ७ नष्टा माह स्मृतिलब्धा त्वेप्रसादान्मया युनः ! ।
स्थिताऽस्मि गनसङ्ग्रहं करिष्ये वचनं तव ॥

उपसंहारः

संजय उवाच

१. इत्यहं वसुदेवस्य पार्थस्य च महात्मनः ।
संवादमिममथोपमं अद्भुतं रोमहर्षणम् ॥
२. व्यानप्रसादान्द्रुतगान् एतद्गुणमहं परम् ।
योगं योगेश्वरकृष्णान् सत्सत्कथयत स्वयम् ॥
३. राजन् ! संस्मृत्य सस्मृत्य संवादमिममद्भुतम् ।
केशवार्जुनयोः पुण्यं हृष्यामि च सुदुर्लभम् ॥
४. तच्च संस्मृत्य सस्मृत्य रूपमन्यद्भुतं हरेः ।
विस्मयो मे महान् राजन् ! हृष्यामि च पुनः पुनः ॥
५. यत्र योगेश्वरः कृष्णो यत्र पार्थो धनुर्धरः ।
तत्र श्रीवैजयो भूतिर्ध्रुवा नीतिर्मनिर्ममः ॥

इति श्रीभगवद्गीतोपनिषत् समाप्ता ।

प्रपत्र-पारिजाताय गीतामृतदुहे नमः ।

वसुदेवमुनं देवं कृष्णं वन्दे जगद्गुरुम् ॥

ॐ तत्सद्ब्रह्मणे नमः ॥

संकलिता भगवद्गीता

श्लोक चरणसूचिः

गीताश्लोक चरणशुचि

(उपसंहारना अध्याय मात् उप^० लघु छ)

मूल क्रम	श्लोकचरण	सकलित क्रम
१३-२९	अकर्तार ॥ पश्यति	४०-६
१-१७	अस्मिन्ना योद्वयम्	१४-३
४-१८	अस्मिन्नि च क्रम य	१४-४
२-२	असीमिन्तरम् अर्जुन ।	: २
२-२४	असीमिन्ति चापि मृतानि	३-४
२-२४	अस्मिन्तोऽजोप्य ण य	६-१३
८-३	अपर मय परमम्	२५-२
१०-३३	अपराधमाराधमि	३०-३
१०-१८	अपराधपि चातम	२५-३
८-२४	अस्मिन्तोऽनिरह शुभ-	२६-३
१-१८	अपानु इन्द्रियासम-	१५-३
१३-१५	अवयव चरमेव य	३१-१३
२-२४	अस्मिन्तोऽनिरह शुभ-	६-१३
४-३९	अचिरकाधिमध्या	१६-१
२-२४	अस्मिन्तोऽवमन्त्याऽवम	६-१३
११-८९	अज्ञानाय मन्मिन् नरदम्	३८-०
१०-३०	अज्ञो गिव नान्ध्याऽव पुता	६-१

४-६	अत्रोऽपि सन् अव्यया-मा	१३-६
४-४०	अत्रथात्रदधानथ	१६-०
१६-४	अत्रानं चामिजातस्य	४६-६
१४-१६	अज्ञानं तमसः फलम्	४१-१४
१३-११	अज्ञानं यदतोऽन्यथा	३९-८
३-२६	अज्ञानां कर्मसङ्गिनाम्	११-७
५-१५	अज्ञानेनारुते ज्ञानम्	१८-८
८-९	अणोरणीयांसमनुस्मरेद् यः	२५-७
१२-८	अत ऊर्ध्वं न संशयः	३६-८
१८-२२	अतस्त्वार्थवदप्यं च	४९-५
१४-२१	अतीतो भवति प्रभो ।	४२-१
१५-१८	अतोऽस्मि लोके वंदे च	४५-३
६-९८	अत्यंतं सुखमश्नुते	२२-९
८-९८	अत्येति तात् सर्वमिदं विदित्वा	२६-१
१-४	अत्र शरा महेष्वासाः	४-४
३-३६	अथ केन प्रयुक्तोऽयम्	१२-३
१२-९	अथ नित्त समाधानम्	३६-९
१८-५८	अथ चेत् त्वमहकारान्	५३-५
२-३३	अथ चेत् त्वमिमं धर्म्यम्	३-४
२-०६	अथ चैनं निन्यजानम्	६-१५
१०-४२	अथवा बहुनेतेन	३०-२, १
६-४२	अथवा योनिनामेव	२३-१०
१-००	अथ व्यवस्थितान् दृष्ट्वा	१-२

१८-७०	अभ्यष्यत च ह्य इमम्	५४-४
११-११	अनन्त विश्वतोमुखम्	३१-९
११-३७	अनन्त ! देवेश ! जगन्निवास !	३४-२
११-१९	अनन्तबाहुम् शशिमूर्यनेत्रम्	३२-४
१-१६	अनन्तविजय राजा	X-X
११-४०	अनन्तवीर्यामितविक्कमस्त्वम्	३४-४
१०-२९	अनन्तश्चास्मि नागानाम्	X-X
८-१४	अनन्यचेता मततम्	२५-१२
९-२२	अनन्याश्चिन्तयन्ता माम्	२८-१५
१२-६	अनन्यनैव यागेन	३६-६
१२-१६	अनपेक्ष शुचिर्ऋक्ष	३७-४
१८-२५	अनपश्य च पौरुषम्	६९-८
१३-८	अनहकार एव च	३९-५
९-६	अनात्मनस्तु दानुव	२०-६
१३-३१	अनादित्वाग्निर्गुणत्यान्	४०-७
१२-१२	अनादिमन् पर ब्रह्म	३९-९
११-१९	अनादिमभ्यान्तम् अनन्तरीर्यम्	३२-४
९-२	अनार्यजुष्टमस्यर्ग्यम्	३-२
२-१८	अनाग्निनोऽप्रमेयस्य	६-७
६-१	अनाश्रित कमफलम्	२०-१
१०-१९	अनिक्व स्थिरमस्ति	३७-७
३-३६	अतिच्छन्नपि वार्ष्णेय !	१२-३
९-३३	अतिथमसुप्त लकम्	२८-२६

१३-२४	अन्ये सांख्येन योगेन	४०-९
४-४	अपरं भवतो जन्म	१३-४
१६-८	अपरस्परसंभूतम्	४६-८
४-३०	अपरे नियताहारा-	१५-१५
७-५	अपरेयमितस्त्वन्याम्	२८-२
१-१०	अपर्याप्तं तदस्माकम्	४-४
११-१३	अपश्यद् देवदेवस्य	३१-११
१७-२२	अपात्रेभ्यश्च दीयते	४९-३८
४-२९	अपाने जुहति प्राणम्	१५-१४
९-३०	अपि चेत् सुदुराचारः	२८-२३
४-३६	अपि चेदसि पापेभ्यः	१६-५
१-३५	अपि त्रिलोक्यराज्यस्य	१-८
१४-१३	अप्रकाशोऽप्रवृत्तिश्च	६१-११
६-३८	अप्रतिष्ठो महाबाहो !	२३-६
९-३	अप्राप्य मां निर्वर्तन्ते	२७-३
६-३७	अप्राप्य योगमसिद्धिम्	२३-५
१८-२३	अप्राप्तेष्वपुना कर्म	४९-६
१७-११	अफलाकाङ्क्षिभिर्गुणैः	४९-२७
१७-१७	अफलाकाङ्क्षिभिर्गुणैः	४९-३३
१६-१	अमय मत्त्वमेतुद्भिः	४६-२
१६-३	अभिज्ञानस्य भारत !	४६-४
१६-५	अभिज्ञानोऽभि पाण्डव !	४६-५
५-२६	अभितो वृद्धनिर्माणम्	१९-६

२-८	अवाय भूमावसपत्नमृद्धम्	५-५
२-२५	अविकार्योऽयमुच्यते	६-१४
२-१७	अविनाशि तु तद्विद्वि	६-६
१३-१६	अविभक्तं च भूतेषु	३९-१३
१८-२०	अविभक्तं विभक्तेषु	४९-३
२-२८	अव्यक्तनिधनान्येव	६-१७
१२-३	अव्यक्तं पर्युपासते	३६-३
७-२४	अव्यक्तं व्यक्तिमापन्नम्	२८-९
२-२८	अव्यक्ताशीनि भूतानि	६-१७
८-१८	अव्यक्ताद् व्यक्तयः सर्वाः	२५-१६
१२-५	अव्यक्तासत्तचेतसाम्	३६-५
१२-५	अव्यक्ता हि गतिर्दुःखम्	३६-५
८-२१	अव्यक्तोऽक्षर इत्युक्तः	२५-१९
२-२५	अव्यक्तोऽयमविम्व्योऽयम्	६-१४
८-२०	[अ] व्यक्तोऽव्यक्तान् सत्ताननः	२५-१८
१-४६	अक्षये क्षत्रपाणयः	२-१७
२-६६	अक्षान्तस्य कुतः शुभम्	९-१३
१७-५	अक्षान्निविहितं घोरम्	४७-१
२-११	अज्ञानान् अन्वगोचरान्	६-२
५-८	अध्वन गच्छन् एतदध्वनम्	१८-१
९-२०	अध्वन्ति दिव्यान् दिवि देवभोगान्	२८-१३
९-२६	अध्वमि प्रयतान्मनः	२८-१९
९-३	अध्वरधानाः पुरातः	२७-३

१७-२८	अश्रद्धया हुत दत्तम्	५०-६
२-१	अशुपूर्णाकुलेश्वरम्	३-१
१५-३	अश्वत्थमेन सुविस्मृतमूलम्	४३-३
१५-१	अश्वत्थ प्रादुरव्ययम्	४३-१
१०-२६	अश्वत्थ. सर्ववृक्षाणाम्	३०-५
१-८	अश्वत्थामा विकर्णश्च	X-X
११-६	अश्विनो महत्सुता	X-X
६-३६	असयनामना याग	२३ ४
६-३५	अमशय महाबाहा !	२३-३
७-१	अमशय समग्र माम्	३९-१
९-९	असक्त तपु कर्मसु	२७ ८
१३-१४	असक्त सौमेष्व	३९-११
१८-४९	असक्तबुद्धि सत्र	५७-६
३-७	अमयन न विशिष्यन्	१० ६
१३-९	असक्तिर्अनभिष्वङ्गः	३९-२
३-१९	असन्ता आचगन् कर्म	१० ११
१५-३	अमङ्गलक्षण नृपेन दृष्ट्वा	४३-३
१७-२२	अमर्त्यम्भवज्ञानम्	४९-३८
१६-८	अमर्त्यम्अप्रतिष्ठ त	४.-८
१७-२८	अमर्त्ययुच्यन् पाथ !	६०-६
१०-३	अमर्त्य न मर्त्ये	२९ ३
१०-१३	असिता न्वलो भ्याम	२९-११
१६-१४	अगो मया हन ननु	४७ ८

१-७	अस्मात् तु विशिष्टा ये	४-४
१-७२	अस्मिन् रणसमुद्यमे	१-४
३-४०	अस्याधिष्ठानमुच्यते	१२-७
७-४	अहकार इतीय मे	७८-१
१६-१८	अहकार चल दर्पम्	४७-८
१८-५३	अहकार चल दर्पम्	५३-४
३-२७	अहकारविमूढात्मा	११-८
७-६	अह कृत्स्नस्य जगत्	२८-३
९-१६	अह क्तुरह यत्र	२८-९
१८-८६	अह त्वा सर्वपापेभ्यो	५३-१७
१४-४	अह बीजप्रद पिता	४-४
१५-१४	अह वैश्वानरो भूवा	४४-८
७-१७	अह म च मम प्रिय	७४-९
१०-८	अह सर्वस्य प्रभव	२९-६
९-२४	अह हि सर्वयज्ञानाम्	२८-१७
९-१६	अहमग्निर् अह हुतम्	२८-९
१०-११	अहमज्ञानज तम	९९-९
१०-२०	अहमात्मा गुडकेश !	३०-२
१०-२	अहमादिहि देवानाम्	२९-७
१०-२०	अहमादिद्य मध्य च	३०-४
११-५४	अहमेवविधोऽजुन !	३५-८
१०-३३	अहमेवाक्षय पात	३०-९
८-१७	अद्वयद् ब्रह्मणो विदु	२५-१५

१३-७	अहिंसा क्षान्तिरार्जवम्	३९-४
१६-२	अहिंसा सत्यमक्रोध	४६-३
१०-५	अहिंसा समता तुष्टि	२९-५
१-४५	अहो वत महन् पापम्	२-१६
१३-३२	आकाश नोपलिन्यते	४०-८
११-३१	अपत्याहि मे की भवानुग्रह	३२-१५
२-१४	आगमापायिनोऽनित्या.	७-२
१६ २०	आचरत्या मन थेय	४७-१३
१-३	आचार्य । महती चमूम्	X-X
१-२	आचार्यमुपसंगम्य	X X
१-३४	आचार्या पितर पुत्रा	२-७
१-२६	आचार्यान् मानुषान् धातुन्	१-८
१३-७	आचार्योपासन शौचम्	३९-४
१६-१५	आहोऽभिजनवानस्मि	४७ ५
४-४२	आतिष्ठोत्तिष्ठ भारत ।	१६-९
३-१७	आममृत्तश्च मानव	१० ९
३ १७	आमन्यरा च मनुष्ट	१० ९
६ २६	आमन्यव वश नयत्	२२-७
२-५५	आमन्यवामना तुष्ट	९-२
६-१८	आमन्येवावनिष्टन	२१ ९
१८-३७	आमनुद्दिप्रमादजम्	४९ २०
४-४१	आमवन्न न कर्माणि	१६ ८

२-६४ आत्मवश्यैर्विधेयात्मा	९-११
१६-१७ आत्मसमाविता. स्तब्धा	४७-७
४-२७ आत्मगम्यमयोगाग्री	१६-१३
६-२५ आत्मसस्थ मनः कृत्वा	२२-६
१८-१६ आत्मान केवलं तु यः	५२-४
११-३ आत्मान परमेश्वर ।	३१-३
९-३४ आत्मान मत्परायण	२८-२७
६-१० आत्मान रहसि स्थितः	२१-१
६-५ आत्मैव रिपुरात्मन	२०-५
६-५ आत्मैव ह्यात्मनो बन्धुः	२०-५
६-३२ आत्मौपम्येन सर्वत्र	२२ १३
८-९ आदित्यवर्णं तमस परस्तान्	२५-७
१०-२१ आदित्यानामहं विष्णु	X-X
१०-१२ आदिदेवमजं त्रिभुम्	२९-१०
५-२२ आद्यन्मन्तं कीमतेय ।	१९-२
२-७० आपूर्यमाणम् अचलप्रतिष्ठम्	९-१७
८-१६ आपन्नभुजनाशेषाः	२५-१४
१०-२८ आयुधानामहं वज्रम्	३०-१६
१७-८ आयु सत्त्ववशायोग्यं	४९-२४
६-३ आरुह्योर्मुनेर्योगम्	२०-३
७-१६ आनीं जिज्ञासुरर्थाधी	२४-१
३-३९ आपृन ज्ञानमेतन्	१२-६
८-२३ आपृतिं चैव याग्निः	२६-२

१८-६३ इति ते ज्ञानमाख्यातम्	५३-१४
३-२८ इति मत्वा ॥ सज्जते	११-९
१०-८ इति मत्वा भजन्ते माम्	२९-६
४-१४ इति मां योऽभिजानाति	१३-१०
१६-१५ इत्यज्ञानविमोहिताः	४७-५
११-५० इत्यर्जुन वामुदेनस्तथोक्त्वा	३५-४
१८-७४ इत्यहं वामुदेवस्य	उप०-१
१४-२ इह ज्ञानमुपाश्रित्य	४१-२
९-१ इह तु ते गुह्यतमम्	२७-१
१८-६७ इदं ते भातपस्त्राय	५४-१
७-२ इह वक्ष्याम्यशेषतः	३९-२
१३-१ इह दारीरं वीक्षतेय !	३८-१
१६-१३ इदमद्य मया लब्धम्	४७-३
१६-१३ इदमस्मीदमपि मे	४७-३
१-२१ इदमाह, महीपते !	१-३
१५-२० इदमुक्ते मयानघ !	४५-५
११-५१ इदानीमस्मि तच्छ्रुतः	३५-५
३-३४ इन्द्रियस्येन्द्रियस्यार्थे	१२-२
४-२६ इन्द्रियामिषु जुहति	१५-१२
१०-२२ इन्द्रियाणां मनश्चास्मि	३०-३
२-६७ इन्द्रियाणां ॥ चरताम्	९-१४
१३-५ इन्द्रियाणि दक्षिणं च	३८-४
३-४२ इन्द्रियाणि पराभ्यादुः	१२-९

२-६०	इन्द्रियाणि प्रमाथीनि	९-७
३-४०	इन्द्रियाणि मनो बुद्धिः	१२-७
२-५८	इन्द्रियाणीन्द्रियार्थेभ्यः	९-५
२-६८	इन्द्रियाणीन्द्रियार्थेभ्यः	९-१५
५-९	इन्द्रियाणीन्द्रियार्थेषु	१८-२
३-६	इन्द्रियार्थान् विमूढात्मा	१०-५
१३-८	इन्द्रियार्थेषु वैराग्यम्	३९-५
३-४२	इन्द्रियेभ्यः परं मनः	१२-९
९-३३	इमं प्राप्य भजस्व माम्	२८-२६
१६ १३	इमं प्राप्स्ये मनोरथम्	४७-३
४-२	इमं राजर्षयो विदुः	१३-२
४-१	इमं विवस्वते योगम्	१३-१
१०-१६	इमास्तवं व्याप्य तिष्ठसि	२९-१४
३-४	दुष्पुमिः प्रतियोत्स्यामि	५-१
१८-७०	इष्टः स्यामिति मे मतिः	५४-४
१३-९	इष्टानिष्टोपपत्तिषु	३९-६
३-१२	इष्टान् भोगान् हि वो देवाः	१५-३
१८ ६४	इष्टोऽसि मे दृष्टमिति	५३-१५
११-७	इहैकम्यं जगन् कृत्स्नम्	३१-६
५-१९	इहैव तैजितः सर्गः	७-६

६-२९	ईयते योगयुक्तात्मा	२२-१०
१८-६१	ईपरः सर्वभूतानाम्	५३-१२

१६-१४ ईश्वरोऽहमह भोगी	४७-६
१६-१२ ईदन्ते कामभोगार्थम्	४६-१२
२-९ उत्तरा तूष्णीं चभूत्	५-६
१०-२७ उच्चैः श्वसगन्धानाम्	३०-१५
१७-१० उच्छिष्टमपि चामेध्यम्	४९-२६
१५-१० उत्कामन्तं स्थिन चापि	४४-४
१५-१७ उत्तमः पुण्यस्त्वन्यः	४५-२
१-६ उत्तमौजाश्च वीर्यवान्	४०-४
१-४४ उत्सन्नकुलधर्माणाम्	२-१५
१-४३ उत्साद्यन्ते जातिधर्मा.	२-१४
३-२४ उत्सीदेयुरिमे लोका.	११-५
७-१८ उदाराः सर्वे एवैते	२६-३
९-९ उदासीनवदासीनम्	२७-८
१४-२३ उदासीनवदासीन	४२-३
१२-१६ उदासीनो गतव्यश्च	३७-४
६-५ उदरेऽह आत्मनाऽऽश्मानम्	२०-५
१०-३४ उद्भवश्च भविष्यताम्	३०-३
५-९ उन्मिषन् निमिषन्नपि	१८-२
४-३४ उपदेक्ष्यन्ति ते ज्ञानम्	१६-३
१३-२२ उपद्रष्टानुमन्ता च	४०-४
६-१२ उपविश्यासने युञ्ज्यात्	२१-३
३-२४ उपहन्यामिमाः प्रजा.	११-५

६-२७ उपैति शान्तरजसम्	२२-८
२-१६ उमयोरपि दृष्टोऽन्तः	६-५
५-४ उमयोविन्दते फलम्	१७-५
२-५० उमे मुकृतदुःकृत	८-९
२-१९ उमौ तौ न विजानीत.	६-८
१-२५ उगाच पार्थ / पश्यैतान्	१-७
२-१ उगाच मधुसूदनः	३-१
६-४१ उपित्वा शाश्वती समाः	२३-९
१४-१८ ऊर्ध्वं गच्छन्ति सखस्था	४१-१६
१५-१ ऊर्ध्वमूलमध धापाम्	४३-१
९-१७ अङ्गु ताम यजुरेव च	२८-१०
१०-३५ अतूनां बुभुसावरः	३०-६
११-३२ अतऽपि त्वा न भविष्यन्ति सर्वे	३३-१
५-२७ अययः क्षीणरश्मया	१९-५
१३-४ अग्निभिर्वहुधा गीतम्	x-x
११-१५ अग्नीध्रं सर्वानुरमांश्च दिव्यान्	x-x
५५ अहं सर्वं च योग च	१७-६
९-१५ एकत्वेन पृथक्त्वेन	२७-१४
७-१७ एकमग्निर्विंशत्यन	२४-२
५-४ एकमप्यास्मिन् गम्यन्	१७ ५
८-२६ एवया यायनातिम्	२६-५

१३ ३०	एकस्थमनुपश्यति	४० १३
६-१०	एकानी यतचित्तात्मा	२१ ११
१० ४२	एकादेन स्थितो जगत्	३० २१
२-४१	एकह कुम्भनन्दन !	८ २
११ ४२	एकाऽथवाप्यच्युत ! तत् समक्षम्	३४ ६
११ ३५	एतच्छ्रुत्वा वचन कशवस्य	३३ ४
१३ ११	एतज्ज्ञानमिति प्रोषतम्	३९ ८
१३ ६	एतत् क्षेत्रेन समासेन	३८ ५
१८ ७५	एतद्गुह्यमह परम्	७५° २
६ ४२	एतद्धि दुर्लभतरम्	२३ १०
१५ २०	एतद्बुद्ध्वा बुद्धिमान् स्यात्	४५ ५
७ ६	एतद्योनीनि भूतानि	२८ ३
१३ १	एतयो वेति स ग्राहु	३८-१
६ ३९	एतन्मे सशय कृष्ण !	२३ ७
६ ३३	एतस्याह न पश्यामि	२३ १
१६ ९	एता दृष्टिमवष्टभ्य	४६ ९
१० ७	एता विभूतिं योग च	३० २२
१ ३५	एतान् न हन्तुमिच्छामि	२ ८
१८ ६	एतान्यपि तु कर्माणि	५१ ६
१६ ११	एतावदिति निश्चिता	४६ ११
१६ २२	एतैर्विमुक्त कौन्तेय !	४७ १३
३ ४०	एतैर्विमादयत्येष	१२ ७
७ १३	एमि सर्वमिद जगन्	४९ ४१

८-१३ ओमित्येकाक्षर ब्रह्म	२५-११
१७-२३ ओम् तत् सदिति निर्देशः	५०-१
२-२१ कं घातयति हन्ति कम्	६-१०
१८-७२ कच्चिदज्ञानसंमोह	५४-६
१८-७२ कच्चिदेतच्छ्रुतं पार्थ !	५४-६
६-३८ कश्चिन्नोभयविभ्रष्ट	२३-६
१७ ९ कर्त्वमल्लवणात्युष्णं	४९-२५
१-३९ कथं न ज्ञेयमस्माभि	२-१२
१०-१७ कथं विद्यामहं योगिन् !	२९-१५
२-२१ कथं स पुरुषः पार्थ !	६-१०
४-४ कथमेतद्विजानीयाम्	१३-४
२-४ कथं भीष्ममहं सहये	५-१
१० ९ कथयन्तश्च मां नित्यम्	२९-७
२-३४ कथयिष्यन्ति तेऽव्ययाम्	३-५
१८-१८ करणं कर्म कर्तेति	४९-१
१८-१४ करणं च पृथग्विधम्	५१-२
१८-६० करिष्यस्वगशोऽपि तत्	५३-११
१८-७३ करिष्ये वचनं तव	५४-७
११-३४ वर्णं तथान्यान् अपि योषवीरान्	३३-३
१८ ६ कर्तव्यानीति मे पार्थ !	५१-६
१८-२८ कर्ता तामस उच्यते	४९-११
१८-२६ कर्ता सात्त्विक उच्यते	४९ ९

१३-२४	कर्मयोगेन चापरे	४०-९
३-३	कर्मयोगेन योगिनाम्	१७-२
५-२	कर्मयोगो विशिष्यते	१७-३
१४-१५	कर्मसङ्ग्रिपु जायते	४१-१३
१४-७	कर्मसङ्केन देहिनम्	४१-५
१८-४१	कर्माणि प्रविभक्तानि	४-३
१५-२	कर्मानुबन्धीनि मनुष्यलोके	४३-७
६-४६	कर्मिभ्यश्चाधिको योगी	२३-१४
३-६	कर्मैन्द्रियाणि सवन्ध	१०-५
३-७	कर्मैन्द्रियैः कर्मयोगम्	१०-६
१७-६	कर्षयन्त. शरीरस्थम्	४७-२
९-७	कृपक्षये पुनस्तानि	२७-६
९-७	कृपादौ विसृजाम्यहम्	२७-६
४-१६	कृत्योऽयत्र मोहिता	१४-२
८-९	कविं पुराणमनुशासितारम्	२५-७
१०-३७	कवीनामुदाना कविः	३०-१२
३-१८	कथिर्धर्म्यपात्रयः	१०-१०
७-३	कथिस्तति सिद्धये	३९-३
७-३	कथिन्मां वेत्ति तत्त्वतः	३९-३
१८-६९	कथिन्मे प्रियवृत्तमः	५४-३
११-३७	कस्माच्च ते न नमेरन् महामन् !	४-४

४-१२ कादूक्षन्तः कर्मणां सिद्धिम् १४-१०

५-११	कार्येन मनसा बुद्ध्या	१८-४
१३-२१	कारणं गुणसङ्गोऽस्य	४०-३
१८-१३	कारणानि निबोध मे	५२-१
२-७	कार्पण्यदोषोपहतस्वभावः	५-४
१३-२०	कार्यकारणकर्तृत्वे	४०-२
६-१	कार्यं कर्म करोति यः	२०-१
३-१९	कार्यं कर्म समाचर	१०-११
१८-३१	कार्यं चार्थमेव च	४९ १४
३-५	कार्यते ह्यवशः कर्म	१०-४
१८-९	कार्यमित्येव यत् कर्म	५१-९
१६-२४	कार्याकार्यव्यवस्थितौ	४८-२
१८-३०	कार्याकार्ये भयाभये	४९ १३
१८-२२	कार्ये सक्तमहेतुकम्	४९-५
१०-३०	कालः कलयतामहम्	X-X
४-३८	कालेनाहमनि विन्दति	१६-७
११-३२	कालोऽहिं लोकक्षयकृत् प्रवृद्धः	३३-१
१-५	काशिराजश्च वीर्यवान्	X-X
१-१७	काश्यश्च परमेध्यासः	X-X
४-१६	किं कर्म किमकर्मेति	१४-२

५-११	कायेन मनसा बुद्ध्या	१८-४
१३-२१	कारणं गुणसङ्गोऽस्य	४०-३
१८-१३	कारणानि निबोध मे	५०-१
२-७	कार्पण्यदोषोपहतस्वभावा	५-४
१३-२०	कार्यकारणकर्तृत्वे	४०-२
६-१	कार्यं कर्म करोति यः	२०-१
३-१९	कार्यं कर्म समाधर	१०-११
१८-३१	कार्यं चास्त्यमेव च	४९ १४
३-५	कार्यते ह्यवशं कर्म	१०-४
१८-९	कार्यमित्येव यत् कर्म	५१-९
१६-२४	कार्याकार्यव्यवस्थितौ	४८-२
१८-३०	कार्याकार्ये भयामये	४९ १३
१८-२२	कार्ये सक्तमभैतुकम्	४९-५
१०-३०	कालः कलत्रतामहम्	X-X
४-३८	कालेनात्मनि विन्दति	१६-७
११-३२	कालोऽस्मि लोकक्षयकृत् प्रभुद	३३-१
१-५	काशिराजश्च वीर्यवान्	X-X
१-१७	काश्यश्च परमेष्वास	X-X
४-१६	किं कर्म किमकर्मेति	१४-२
८-१	किं कर्म पुरुषोत्तम !	२५-१
७-७	किञ्चिदस्ति धनजय !	२८-४
१०-४२	किं ज्ञातेन तवार्जुन !	३०-२१

१ ८	कूपश्च समितिञ्जय	× ×
१८ ४४	कृपि गौरक्ष्य-वाणिज्यम्	४ ६
१३ २४	केचिदामानमात्मना	४० ९
११ २१	केचिद् भीता प्राञ्जल्यो गृणन्ति	२ ६
११ २७	कश्चिद्विग्नस्त दशनातरेषु	३२ ११
५ ११	करैरिन्द्रियैरपि	१८ ४
१८ ७६	कक्षगर्जुनयो पुण्यम्	७१ ३
१० १७	कपु केषु च भारेषु	९ १५
१ २०	कैर्मया सह योद्धव्यम्	१ ४
१४ २१	कैलिङ्गैस्त्राम् गुणानतान्	४२ १
१६ १५	कोऽन्योऽस्ति सहशो मया ?	४० ४
१ ३१	कौतय । प्रतिजानाहि	२८ २४
२ १३	कौमार यौवन जरा	६ ४
१७ १८	क्रियत तन्निह प्राक्तम्	४९ २४
१८ २४	क्रियत बहुगयास	४९ ७
१७ २५	क्रियते मोक्षसार्थिभि	५० ३
१३ २९	क्रियमाणानि सर्वश	४० ६
२ ४३	क्रियासिद्धेयमनुलम्	× ×
१६ ४	क्रोध पाप्म्यमत्र च	४६ ६
२ ६३	क्रोधाद्भवति समोद	९ १०

१८-५६ सुवर्णो मद्वपपाश्रयः	५३-७
१-३८ सुलक्षयकृत् दोषम्	२-११
१-३९ सुलक्षयकृत् दोषम्	२-१२
१-४० सुलक्षये प्रणश्यन्ति	२-१३
१-४२ सुलक्षानां सुलस्य च	४-४
१-४३ सुलक्षमांश्च शाश्वता	७-१४
१-४० सुलक्षमां सनातना	२-१३
६-४२ सुले भवति धीमताम्	२३-१०
१८-१० सुदाले नानुपगत	५१-१०
१२-३ कूटस्थमयल ध्रुवम्	३६-३
१५-१६ कूटस्थोऽक्षर उच्यते	४५-१
६-८ कूटस्थो विजितेन्द्रिय	२०-८
२-५८ कूर्मोऽज्ञानीव सर्वश	९-५
१५-९० कृतकृत्यश्च भारता ।	४५-५
११-१४ कृताचलिरभाषत	३१-१२
११-३५ कृताञ्जलिर्वेषमान किरीटी	३३-४
४-२२ कृत्वापि न निबध्यते	१४-८
१३-३३ कृत्स्न लोकमिम रवि	३८-६
३-२९ कृत्स्नविन्न विचालयेत्	११-१०
२-४९ कृपणा फल्हेतव	८-८
१-२८ कृपया परयाविष्टः	२-१

५-१७ गच्छन्त्यपुनरावृत्तिम्	१८-१०
१५-५ गच्छन्त्यमूढा पदमव्ययं तत्	४३-५
४-२३ गतसङ्गस्य मुक्तस्य	१४-९
९-२१ गतागतं कामकामा लभन्ते	२८-१४
२-११ गतासून् अगतासून्	६-२
९-१८ गतिर्भर्ता प्रभुः साक्षी	२८-११
११-२२ गन्धर्वयक्षामुरसिद्वसङ्घाः	X-X
१०-२६ गन्धर्वाणां चित्ररथः	X-X
११-३७ गरीयसे ब्रह्मणोऽप्यादिकर्त्रे	X-X
४-१७ गहना कर्मणो गतिः	१४-३
१-३० गाण्डीव ससते हस्तान्	७-३
१५-१३ गामाविद्यं च भूतानि	४४-७
१०-३५ गायत्री छन्दसामहम्	३०-८
१०-२५ गिरामस्येकमक्षरम्	३०-९
२-९ गुडाकेशः परतपः	५-६
१-२४ गुडाकेशेन भारत ।	१-६
३-२८ गुणकर्मविभाषयोः	११-९
४-१३ गुण-कर्म-विभाषा	४-७
१८-२९ गुणतस्त्रिविधं शृणु	४९-१२
१५-२ गुणप्रवृद्धा विषयप्रबाला	४३ २
१४-५ गुणाः प्रवृत्तिगमनाः	४१ ३

१० ५	क्लेशोऽधिकतरस्तेशाम्	३६-५
१-३	फलैर्न्य मा त्व गमः पार्थ ।	३-३
२-३१	क्षत्रियस्य ॥ विसते	४ १
१०-४	शमा सत्य दमः शम	२९-४
१६-९	क्षयाय जगतोऽहिता	३६-९
१५-१६	क्षरणाक्षर एव च	४५ १
१५-१६	क्षरः सर्वाणि भूतानि	४५-१
१८ ४३	क्षेत्र कर्म स्वभावजम्	४-५
१८-४२	क्षान्तिरार्जवमेव च	४-४
१६ १९	क्षिपाम्यजस्रमशुभान्	४७-१०
९-३१	क्षिप्र भवति धर्मात्मा	२८ २४
४-१२	क्षिप्र हि मानुषे लोके	१६-१०
९ २१	क्षीणे पुण्ये मर्त्यलोकं विशन्ति	२८ १४
२-३	क्षुद्र हृदयदीर्घत्यम्	३-३
१३-३४	क्षेत्रक्षेत्रज्ञयोरेवम्	३८ ७
१३-२	क्षेत्रक्षेत्रज्ञयोर्ज्ञानम्	३८-२
१३ २६	क्षेत्रक्षेत्रज्ञसंयोगात्	× ×
१३ १	‘क्षेत्रज्ञ’ इति तद्विदः	३८ १
१३ २	क्षेत्रज्ञ चापि मां विद्धि	३८ २
१३-३३	क्षेत्र क्षेत्री तथा कृत्स्नम्	३८ ६
१३-१	क्षेत्रमित्यभिधीयते	३८ १
७-४	क्षं मनो बुद्धिरेव च	२८ १

५-१७	गच्छन्त्यपुनरावृत्तिम्	१८-१०
१५-५	गच्छन्त्यमूढा पदमप्ययं तन्	४३-५
४-२३	गतसङ्गस्य सुवत्तस्य	१४-९
९-२१	गतागत कामकामा लभन्ते	२८-१४
२-११	गतासून् अगतासूय	६-२
९-१८	गतिर्भर्ता प्रभुः साक्षी	२८-११
११-२२	गन्धर्वयक्षासुरसिद्धसङ्घाः	X-X
१०-२६	गन्धर्वाणां चित्ररथ	X-X
११-३७	गरीयसे ब्रह्मणोऽप्यादिकर्त्रे	X-X
४-१७	गहना कर्मणो गति	१४-३
१-३०	गाण्डीव ससने हस्तान्	२-३
१५-१३	गामाविद्य च भूतानि	४४-७
१०-३५	गायत्री छन्दसामहम्	३०-८
१०-२५	गिरामस्म्येकमक्षरम्	३०-९
२-९	गुडावेश परतपः	५-६
१-२४	गुडावेशेन भारत ।	१-६
३-२८	गुणकर्मविभागयोः	११-९
४-१३	गुण-कर्म-विभागश्च	४-७
१८-२९	गुणतद्विविध शृणु	४९-१२
१५-२	गुणप्रवृद्धा नियमप्राग	४३-२
१४-५	गुणाः प्रवृत्तिमभवा	४१-३

३-२८	गुणा गुणेषु वर्तन्ते	११-९
१४-२५	गुणातीतः स उच्यते	४२-५
१४-२०	गुणानेतानतीत्य त्रीन्	४१-१८
१४-२३	'गुणा वर्तन्त' इत्येव	४२-३
१४-१९	गुणेभ्यश्च परं वेत्ति	४१-१७
३-२७	गुणैः कर्माणि सर्वशः	११-८
१४-२३	गुणैर्यो न विचान्यते	४२-३
६-२२	गुदणापि विचास्यते	२२-३
२-५	गुरून् अहत्वा हि महाशुभावान्	५-२
११-१	गुणमध्यात्मसङ्गितम्	३१-१
१८-६३	गुणान्दृष्टतरं मया	५३-१४
१५-८	गृहीतवैतानि संयाति	४४-१२
१३-१६	प्रसिष्णु प्रभविष्णु च	३९-१३
४-७	ग्लानिर्भवति भारत ।	१३-७
१-३५	घ्नतोऽपि मधुसूदन ।	२-८
५-२७	सधुधैवान्तरे भ्रुवोः	१९-७
६-३४	चञ्चल हि मनः कृष्ण ।	२३-२
६-३३	नञ्जलत्वात् स्थितिं स्थिराम्	२३-१
७-१६	चतुर्विधा भजन्ते माम्	२४-१
१०-६	चत्वारो मनवस्तथा	X-X

४-१३	चानुवर्ण्य मया सुश्रम्	४-७
३-२५	चिकीर्षुर्लोकमग्रहम्	११-६
१६-११	चिन्ताम् अपरिमेयां च	४६-११
१०-१७	चिन्त्योऽसि भगवन् । मया	३९-१५
८-८	चेतसा नान्यगामिना	२५-६
१८-५७	चेतसा सर्गकर्माणि	५३-८
६-११	क्षेलाग्निनकुशोत्तरम्	२१-२
१५-१	छन्दसि सम्य पङ्क्तानि	४३-१
१३-४	छन्दोभिर्विविधैः पृथक्	४-४
४-४२	छिस्वैन राशयं योगम्	१६-९
५-२५	छिप्रद्वेषा यतन्मानः	१९-५
६-३८	छिप्राध्रमिर नश्यति	३३-६
६-३९	छेत्ता न क्षुपयत्यने	३३-७
६-३९	छेतुमर्हत्यक्षेपनः	३३-७
८-३६	जगन्ः साधनं मने	३६-५
११-३६	जगत् प्रह्वययनुरज्यते ॥	३४-१
९-४	जगदव्यक्तमूर्तिना	४-४
१६-८	जगदादुरनीश्वरम्	४६-८
१५-१३	जगद्भाग्येऽगिनम्	६६-६

९-१०	जगद्विपरिवर्तते	२७-९
१४-१८	जघन्यगुणवृत्तिस्थाः	४१-१६
१६-७	जना न विदुरामुराः	४६-७
७-२८	जनानां पुण्यकर्मणाम्	२४-१३
७-१६	जनाः सुकृतिनोऽर्जुन !	२४-१
४-९	जन्म कर्म च मे दिव्यम्	१३-११
२-४३	जन्मकर्मफलप्रदाम्	X-X
२-५१	जन्म-बन्ध-विनिर्मुक्ताः	८-१०
१४-२०	जन्ममृत्युजरातुःस्त्रैः	४१-१८
१३-८	जन्म-मृत्यु-जरा-व्याधि°	३९-५
४-५	जन्मानि तव चार्जुन !	१३-५
१०-३६	जयोऽस्मि व्यवसायोऽस्मि	३०-१०
७-२९	जरामरणमोक्षाय	२४-१४
३-४३	अहि शत्रुं महाबाहो !	१२-१०
६-१६	जामतो नैव चार्जुन !	२१-७
२-२७	जातस्य हि ध्रुवो मृत्युः	६-१६
३-२३	जातु कर्मम्यतन्वितः	११-४
३-५	जातु तिष्ठत्यकर्मकृत्	१०-४
१५-१९	जानाति पुण्योत्तमम्	४५-४
१-४१	जायते वर्णसंकरः	२-१४
६-४४	जिज्ञासुरपि योगस्य	२३-१२
६-७	जितात्मनः प्रदान्तस्य	२०-७

१८-४९	जितात्मा विगतस्पृहः	५२-६
२-३७	जित्वा वा भोक्ष्यसे महीम्	३-८
११-३३	जित्वा शत्रून् भुङ्क्ष्व राज्यं समृद्धम्	३३-२
७-९	जीवनं सर्वभूतेषु	२८-६
१५ ७	जीवभूतः सनातनः	४४-१
७-५	जीवभूताम् महाबाहो !	२८-२
४-२७	जुहति ज्ञानदीपिते	१५-१३
३-२६	ओषयेत् सर्वकर्माणि	११-७
७ २	ज्ञातव्यमवशिष्यते	३९-२
११-५४	ज्ञातुं द्रष्टुं च तत्त्वेन	३५-८
९-१३	ज्ञात्वा भूतादिमध्ययम्	२७-१३
५-२९	ज्ञात्वा मां शान्तिमृच्छति	१९-९
१६-२४	ज्ञात्वा शास्त्रविधानोक्तम्	४८-२
१०-११	ज्ञानदीपेन भास्वता	२९-९
५-१७	ज्ञाननिर्भूतकम्पयाः	१८-१०
१८-१९	ज्ञानं कर्म च कर्ता च	४९-२
१०-३८	ज्ञानं ज्ञानवत्तामहम्	३०-१७
१३-१७	ज्ञानं हेयं ज्ञानगम्यम्	३९-१४
१८-१८	ज्ञानं हेयं परिहृता	४९-१
७-२	ज्ञानं तेऽहं उच्यमानम्	३९-२

१४-११	ज्ञानं यदा तदा विद्यान्	४१-९
४-३९	ज्ञानं लब्ध्वा परां शान्तिम्	१६-१
१८-४२	ज्ञानं विज्ञानमास्तिश्रयम्	४-४
९-९	ज्ञानं विज्ञानसहितम्	२७-१
१४-९	ज्ञानमाश्रित्य तु तमः	४१-७
३-४०	ज्ञानमाश्रित्य देहिमम्	१२-७
४-३३	ज्ञानयज्ञः परंतप !	१५-१७
९-१५	ज्ञानयज्ञेन चाप्यन्ये	२७-१४
१८-७०	ज्ञानयज्ञेन तेनाहम्	५४-४
१६-१	ज्ञानयोगव्यवस्थितिः	४६-२
३-३	ज्ञानयोगेन संस्थानाम्	१७-२
७-१९	ज्ञानवान् मां प्रपद्यते	२४-४
६-८	ज्ञानविज्ञानतृप्तारमा .	२०-८
३-४१	ज्ञानविज्ञाननाशनम्	१२-८
१४-६	ज्ञानसङ्गेन चानघ !	४१-५
४-४१	ज्ञानसंछिन्नसंशयम्	१६-८
४-१९	ज्ञानामिदं धर्माणि	१४-५
४-३७	ज्ञानाग्निः सर्वकर्माणि	१६-६
१२-१२	ज्ञानाद् ध्याने विशिष्यते	३६-१२
१४-१	ज्ञानानां ज्ञानमुत्तमम्	४१-१
४-२३	ज्ञानावस्थितमेतसः	१४-९
४-३४	ज्ञानिनस्तत्त्वदर्शिनः	१६-३

३-३९	ज्ञानिनो नित्यवैरिणा	१२-६
६-४६	ज्ञानिभ्योऽपि मतोऽधिकः	२३-१४
७-१६	ज्ञानी च भरतर्षभ !	२४-१
७-१८	ज्ञानी त्वात्मैव मे मतम्	२४-३
५-१६	ज्ञानेन तु तदज्ञानम्	१८-९
४-३३	ज्ञाने परिसमाप्यते	१५-१७
१३-१८	ज्ञेयं चोक्तं समासतः	३९-१५
१३-१२	ज्ञेयं यन् तन् प्रवक्ष्यामि	३९-९
५-३	ज्ञेयः ॥ नित्यसंन्यासी	१७-४
८-२	ज्ञेयोऽस्ति नियतात्मभिः	२५-१
३-१	ज्यायसी चेत् कर्मणस्ते	१०-१
१०-२१	ज्योतिषां रविरशुमान्	३०-६
१३-१७	ज्योतिषामपि तज्ज्योतिः	३९-१४
१०-३१	झपाणां मकरध्वस्मि	४-४
१-३३	त इमेऽवस्थिता युद्धे	१-६
१८-७७	तच्च संस्मृत्य संस्मृत्य	३९-४
१८-२१	तज्ज्ञानं विद्धि राजसम्	४९-४
१८-२०	तज्ज्ञानं विद्धि सात्त्विकम्	४९-३
१३-३०	तत एव च विस्तारम्	४०-१३
१२-११	ततः कुरु यतात्मवान्	३६-११
१५-४	ततः पदं तन् परिमार्गिन्यम्	४३-४

१-१३	ततः शङ्काय भेर्यश्च	x-x
१-१४	ततः श्रैतैर्हयैर्युक्ते	x-x
६-२६	ततस्ततो नियम्यैतद्	२०-७
११-१४	ततः स विस्मयाविष्टः	३१-१२
२-३३	ततः स्वधर्मं कीर्तिं च	३-४
२-३६	ततो दुःखतरं नु किम्	३-७
१४-३	ततो भवति भारत ।	x-x
१८-५५	ततो मां तत्त्वतो ज्ञात्वा	५३-६
६-४५	ततो याति परां गतिम्	२३-१३
१३-२८	ततो याति परां गतिम्	४०-१२
१६-२२	ततो याति परा गतिम्	४७-१३
१६-२०	ततो यान्त्यधमा गतिम्	४७-११
२-३८	ततो युद्धाय युज्यस्व	७-१
१८-६४	ततो वक्ष्यामि ते हितम्	५३-१५
३-१	तत् किं कर्मणि घोरे माम्	१०-१
९-२७	तत् कुरुष्व मदर्पणम्	२८-२०
११-४२	तत् क्षामये त्वामहमप्रमेयम्	३४-६
१३-३	तत् क्षेत्रं यच्च यादृक् च	३८-३
२-५७	तत्तत् प्राप्य शुभाशुभम्	९-४
१०-४१	तत्तदेवावगच्छ त्वम्	३०-२०
३-२१	तत्तदेवेतरो जनः	११-२
१७-१९	तत् तामसमुदाहृतम्	४९-५
१७-२२	तत् तामसमुदाहृतम्	४९-२२

१८-२२	तत् तामसमुदाहृतम्	४९-३५
१८-३९	तत् तामसमुदाहृतम्	४९-३८
४-१६	तत् त कर्म प्रवक्ष्यामि	१४-२
१५-१२	तत् तेजो विद्धि मामकम्	४४ ६
८-११	तत् त पद सग्रहेण प्रवक्ष्य	२८-९
१३-११	तत्त्वज्ञानार्थदर्शनम्	३९-८
१८-१	तत्त्वमिच्छामि वेदितुम्	५१-१
३ २८	तत्त्ववित् तु महाबाहो !	११-९
९-२४	तत्त्वेनातद्भवन्ति त	२८-१७
४ २९	तत्पर सयत्तन्द्रिय	१६-१
१८ ६२	तत्पसादान् परा दान्तिम्	५३ ११
२-२८	तत्र का परिदेवना	६-१७
८-२५	तत्र चान्द्रमस ज्याति	२६-४
६ ४३	तत्र त बुद्धिसंयोगम्	२३ ११
८-२४	तत्र प्रयाता गच्छन्ति	२६ ३
१८ ७८	तत्र धीर्विजयो भूति	७५-५
१४ ६	तत्र सत्त्वं निर्मलत्वात्	४१-४
१ २६	तत्रापश्यन् स्थितान् पार्थ	१-८
११-१३	तत्रैकस्थं जगन् कृत्स्नम्	३१-११
६-१२	तत्रैकाग्र मन कृत्वा	२१-२
१८-१६	तत्रैव सति कर्तारम्	५२ ४
८-१८	तत्रैवाव्ययनसंज्ञे	२५ १६
१३-३	तन् समामेन मे शृणु	३८-३

१८-३८	तत् मुखं राजसं स्मृतम्	४९-२१
१८-३७	तत् मुखं सार्विकं प्रोक्तम्	४९-२०
४-३८	तत् स्वयं योगमग्निद्वः	१६-७
११-२८	तथा तवामी नरलोकवीराः	३२-१२
३-३८	तथा तेनेदमावृतम्	१३-५
१३-३२	तथाहमा नोपलिप्यते	४०-८
२-१३	तथा देहान्तरप्राप्तिः	६-४
५-२४	तथान्तर्ग्योतिरेव यः	१९-४
२-२६	तथाऽपि त्वं महाबाहो !	६-१५
१८-५०	तथाप्नोति निबोध मे	५३-१
१४-१५	तथा प्रलीनस्तमसि	४१-१३
६-७	तथा मानापमानयोः	२०-७
१२-१८	तथा मानापमानयोः	३७-६
२-२२	तथा शरीराणि विहाय जीर्णानि	६-११
९-६	तथा सर्वाणि भूतानि	२७-५
१-३४	तथैव च पितामहाः	२-७
११-२९	तथैव नाशाय विशन्ति लोकाः	३९-१३
३-९	तदर्थं कर्म कोन्तेय ?	१०-८
२-६७	तदस्य हरति प्रज्ञाम्	९-१४
९-२६	तदहं भक्त्युपहतम्	२८-१९
२-५२	तदा गन्ताऽसि निर्वेदम्	८-११
४-७	तदास्मान् सृजाम्यहम्	१३-७
२-५३	तदा योगमवाप्स्यसि	८-१२

१७-२५ तदित्यनभिषवाय	५०-३
३-२ तदेक वद निधित्य	१०-२
११-४५ तदेव मे दर्शय देव । रूपम्	३४-९
११-४९ तदेव मे रूपमिद प्रपश्य	३५-३
१४-१४ तदोत्तमविदा लोकान्	४१-१२
१७-२१ सहान राजस स्मृतम्	४९-३७
१७-२० सहानं सान्त्विक स्मृतम्	४९-३६
८-२१ तद्धाम परम मम	२५-१९
१५-६ तद्धाम परम मम	४३-६
५-१७ तद्युद्धयस्तदात्मानः	१८-१०
७-२३ तद्भवत्यत्पमेधसाम्	२४-८
५-५ तद्योगैरपि गम्यते	१७-६
१८-२४ तद् राजसमुदाहनम्	४९-७
२-७० तद्वत् कामा य प्रविशन्ति सर्वे	९-१७
४-३४ तद्विद्धि प्रणिपातेन	१६-३
१३-२६ तद्विद्धि भरतर्षभ ।	x-x
१४-७ तन्निष्प्राप्ति कौन्तय ।	४१-५
१४-८ तन्निष्प्राप्ति भारत ।	४१-६
५-१७ तन्निष्प्राप्तत्परायणा.	१८-१०
१-४६ तन्मे क्षेमतर भवेत्	२-१७
५-१ तन्मे ब्रूहि मुनिधितम्	१७-१
७-९ तपधर्मि तपस्वि	२८-६
१७-१७ तपस्तत् त्रिविध नरै.	४९-३३

१७-२८	तपस्तप्त कृत च यत्	५० ६
६-४६	तपस्विभ्योऽधिको योगी	२३-१४
९-१९	तपाम्यहमह वर्षम्	२८-१२
१७ १८	तपो दम्मेन चैव यत्	४९ ३४
१०-५	तपो दान यशोऽयश	२९-५
१७-१६	तपो मानसमुच्यते	४९-३२
१७ ५	तप्यन्ते ये तपो जना	४७ १
२ १	त तथा कृपयाविष्टम्	२ १
७-२०	त त नियममास्थाय	२४-५
८ ६	त तमेवैति कौन्तेय ।	२५ ४
१७-१२	त यहाँ विद्धि राजसम्	४९-२८
६ २२	त विद्याद्दु खसयोग-	२२-४
१३-१७	तमस परमुच्यते	२९ १०
१४ ८	तमस्त्वज्ञानज विद्धि	४१-६
१४-१३	तमस्येतानि जायन्ते	४१ ११
१४ १०	तम सत्त्व रजस्तया	४१ ८
४ १९	तमाहुः पण्डित शुभा	१४ ५
८-२१	तमाहु परमां गतिम्	२५ १९
२-१०	तमुवाच हृषीकेश	६ १
१५ ४	तमेव चाद्य पुरुष प्रपद्ये(त्)	४३ ४
१८ ६०	तमेव क्षरण मच्छ	५३-१३
१६-२२	तमोद्धारैस्त्रिभिर्नर	४७ १३
७-४४	तयापहतचेतसाम्	८-३

३-३४	तयोर्न वशमागच्छेत्	१२-२
५-२	तयोस्तु कर्मसन्धासात्	१७-३
१-३	तव शिष्येण धीमता	× ×
११ ५१	तव सौम्य जनार्दन !	३५ ५
११-२९	तवापि वज्राणि समृद्धवेगा	३२ १३
१६-२४	तस्माच्छास्त्र प्रमाण ते	४८-३
३-४१	तस्मात् त्वमिन्द्रियाण्यादौ	१२ ८
११-३३	तस्मान् त्वमुत्तिष्ठ, यशो लभस्व	२९-३
११-४४	तस्मात् प्रणम्य प्रणिधाय कायम्	३४-८
३-१५	तस्मात् सर्वगत ब्रह्म	१५ ५
२ ३०	तस्मात् सर्वाणि भूतानि	६ १८
८ ७	तस्मात् सर्वेषु कालेषु	२५-५
८ २७	तस्मात् सर्वेषु कालेषु	२६ ६
४-४२	तस्मादज्ञानसम्भूतम्	१६-९
२-२७	तस्माद् अपरिहार्येऽर्थे	६-१६
३-१९	तस्माद् असक्त सततम्	१०-११
२-३७	तस्माद् उत्तिष्ठ कौन्तेय !	३-८
१६-२१	तस्मादेतत् श्रय त्यजेत्	४७ १२
२-२५	तस्मादेव विदित्वैनम्	६-१४
१७ २४	तस्मादोमित्युदाहृत्य	५० २
५-१९	तस्माद् ब्रह्माणि ते स्थिता	७ ६
२ ६८	तस्मात्तस्य महागहो !	९-१५
२-१८	तस्माद् युज्यस्व भारत !	६-७

२-५०	तस्माद्योगाय युज्यस्व	८-९
६-४६	तस्माद् योगी भवार्जुन !	२३-१४
१-३७	तस्मान्नार्हा वयं हन्तुम्	२-१०
१४-३	तस्मिन् गर्भे दधाम्यहम्	X-X
४-१३	तस्य कर्तारमपि माम्	X-X
३-१७	तस्य कार्यं न विद्यते	१०-९
७-२१	तस्य तस्याचलां धृद्धाम्	२४-६
२-५७	तस्य प्रज्ञा प्रतिष्ठिता	९-४
२-५८	तस्य प्रज्ञा प्रतिष्ठिता	९-५
२-६१	तस्य प्रज्ञा प्रतिष्ठिता	९-८
२-६८	तस्य प्रज्ञा प्रतिष्ठिता	९-१५
१-१२	तस्य संजनयन् हर्षम्	X-X
२-६९	तस्यां जागर्ति संयमी	९-१६
७-२२	तस्याराधनमीदृते	२४-७
६-३०	तस्याहं ■ प्रणश्यामि	२२-११
६-३४	तस्याहं निम्रहं मन्ये	२३-२
८-१४	तस्याहं सुलभः पार्थ !	२५-१२

३-२९ तान् भृत्स्नविदो मन्दान् ११-१०

१६-१९	तानहं द्विषतः क्रूरान्	४७-५०
२-६१	तानि सर्वाणि संयम्य	९-८
१-७	तान् निबोध द्विजोत्तम !	X-X
४-५	तान्यहं वेद सर्वाणि	१३-५

१७ ६	तान् विद्वद्यासुरनिश्चयान्	४७-७
१ २७	तान् समीक्ष्य ॥ कान्तय	७ १
४ ११	तास्तैवैव भजाम्यहम्	१३-९
२-१४	तास्तितिशस्व भारत ।	७ २
१८-७	तामस परिनीतित	७१-७
१७-१३	तामस परिचक्षत	४९-२९
१७ २	तामसी चेति ता शृणु	४८-७
७ २१	तामेव विद्वाम्यहम्	२४-६
२-४६	तावान् सर्वेषु वेदेषु	८ ७
१४ ४	तामा प्रथमं महयोनिः	४ ४
१३-२७	तिष्ठन्त परमेश्वरम्	४० ११
१७ ९	-तीक्ष्ण-रूक्ष विदाहिन	४९-२५
१-१९	तुमुलो व्यनुनादयन्	४-४
१४-२४	तुव्यनिन्दात्मसस्तुति	४२-४
१० १९	तुव्यनिन्दास्तुतिर्मात्री	३७-७
१४-२४	तुव्यप्रियाप्रियो धीर	४३ ४
१४ २५	तुव्यो मित्रारिपक्षयो	४३-५
१०-९	तुष्यन्ति च रमन्ति च	२९ ७
१४-७	तृष्णासहसमुद्भवम्	४१ ५
१६-३	तेज क्षमा धृति शौचम्	४६-४

१७-१	तेषां निष्ठा तु का कृष्ण !	४८-३
१७-७	तेषां भेदमिमं शृणु	४९-२३
१०-१०	तेषां सनतयुक्तानाम्	२९-८
१२-७	तेषामहं समुद्धर्ता	३६-७
५-१६	तेषामादित्यवज्ज्ञानम्	१८-९
१०-११	तेषामेवानुसम्पार्यम्	२९-९
८-१७	तेऽद्भोरात्रविदो जनाः	२५-१५
३-१२	तैर्दत्तानप्रदायैभ्यः	१५-३
३-३४	तौ ह्यस्य परिपन्थिनौ	१२-२
४-२१	त्यक्तमयं परिग्रहं	१४-७
१८-११	त्यक्तुं कर्माभ्यशेषतः	५१-११
४-२०	त्यक्त्वा कर्मफलासङ्गम्	१४-६
४-९	त्यजत्वा देहं पुनर्जन्म	१३-११
६-२४	त्यक्त्वा सर्वानशेषतः	२२-५
२-३	त्यक्त्वौत्तिष्ठ परंतप !	३-३
८-६	त्यजत्यन्ते कल्लेखरम्	२५-४
१६-२	त्यागः क्षान्तिरपैशुनम्	४६-३
१८-१	त्यागस्य च हृषीकेश !	५१-१
१२-१३	त्यागाच्छान्तिरनन्तरम्	३६-१२
१८-१०	त्यागो सत्त्वसमाविष्टः	५१-१०
१८-४	त्यागो भरतसत्तम !	५१-४

१८-४	त्यागो हि पुष्पव्याघ्र !	५१-४
१८-३	त्याज्य दोषवदित्येके	५१-३
२-४०	आयते महतो भयान्	८-१
१८-१९	त्रिधैव गुणमेदत	४९-२
७-१३	त्रिभिर्गुणमयैर्भावै.	४९-४१
१८-१२	त्रिविध कर्मण फलम्	५१-१२
१६-२१	त्रिविध नरकस्येदम्	४७-१२
१८-१८	त्रिविध. कर्मसंग्रह.	४९-१
१८-४	त्रिविध सप्रतीर्तितः	५१-८
१८-१८	त्रिविधा कर्मचोदना	४९-१
१७-२	त्रिविधा भवति श्रद्धा	४८-५
१७-७	त्रिविधो भवति प्रिय	४९-२३
३-२२	त्रिषु लोकेषु किञ्चन	११-३
१४-२१	त्रीन् गुणानतिवर्तते	४२-१
२-४५	त्रैगुण्यविषया वेदा	८-४
९-२०	त्रैविद्या मा सोमपा पृतपापा.	२८-१३
१-३०	न्यक् चैव परिदह्यत	२-३
११-२	त्वत्त कमलपद्माक्ष !	३१-२
१८-७३	त्वत्प्रसादान्मयाच्युत !	५४-७
६-३९	त्वदन्य सशयस्यास्य	२३-७
२-१५	त्वनयोस्तत्त्वदर्शिभिः	६-५

११-१८ त्वमक्षर परम वेदितव्यम्	३०-३
११-३७ त्वमक्षर सदसन् तत्पर वन्	३४ ३
११-१८ त्वमव्यय द्वाधतधर्मगोप्ता	३२-३
११-४३ त्वमस्य पूज्यश्च गुरुर्गरीयान्	३४-७
११-१८ त्वमस्य विश्वस्य पर निवानम्	३० ३
११-२८ त्वमस्य विश्वस्य पर निवानम्	३४-३
११-३८ त्वमादिद्वय पुरुष पुराण	३४ ३
४-४ त्वमादौ प्रोक्तमिति	१३-४
११ ३८ तस्या तत् विश्वमनन्तरूप।	३४ ३
१८ ७२ त्वयैकमेव चेतसा	५४-६
१०-१७ त्वा सदा परिचिन्तयन्	२९-१५

११-२५ दृष्टाकरालानि च ते सुखानि	३०-९
११-२८ दृष्टाकरालानि भयानकानि	३२-११
१०-३८ दण्डो दमयतामस्मि	३०-१७
१०-१० ददामि बुद्धियोग तम्	२९ ८
१६-१० दम्भमानमदान्विता	४६-१०
१७-१२ दम्भार्थमपि चैव यन्	४९-२८
१७-५ दम्भाहकारसयुक्ता	४७ १
१६-१७ दम्भेनाविधिपूर्वकम्	४७-७
१६-४ दम्भो दर्पोऽभिमानश्च	४६-६
१६-२ दया भूतत्वलोन्मुत्त्वम्	४६ ३
११ ४ दर्शयामानमव्ययम्	३१ ४

११-९	दर्शयामास पार्थाय	३१-८
१७-२०	दातव्यमिति यद् दानम्	४९-३६
१७-२५	दान-क्रियाश्च विविधाः	५०-३
१६-१	दान दमश्च यज्ञश्च	४६-२
१८-४३	दानमीश्वरभावश्च	४-५
८-२८	दानेषु यत् पुण्यफलं प्रदिष्टम्	२६-१
३-१२	दास्यन्ते यष्टभाविताः	१५-३
१८-४०	दिवि देवेषु वा पुनः	४९-३९
११-१२	दिवि सूर्यसहस्रस्य	३१-१०
११-११	दिव्यगन्धानुलेपनम्	X-X
११-८	दिव्यं ददामि ते चक्षुः	३१-७
११-११	दिव्यमान्याम्बरधरम्	X-X
११-१०	दिव्यानेकोद्यतायुधम्	३१-९
१०-१६	दिव्या ह्यात्मविभूतयः	२९-१४
१०-१९	दिव्या ह्यात्मविभूतयः	३०-१
१-१४	दिव्यीं शक्तौ प्रदध्मतुः	X-X
६-१३	दिशश्चानवलोकयन्	२१-४
११-२५	दिशो न जाने न लभे च शर्म	३२-९
११-१७	दीप्तानलार्कद्युतिमप्रमेयम्	३२-२
१७-२१	दीयते च परिहृष्टम्	४९-३७
१७-२०	दीयतेऽनुपकारिणे	४९-३६

१३-८	सुख-दोषानुदर्शनम्	३९-५
५-६	दुःखमाप्नुमयोगतः	१७-७
१८-८	दुःखमित्येव यत् कर्म	५१-८
५-२२	दुःखयोनय एव ते	१९-२
१७-९	दुःखशोकामयप्रदा	४९-७५
१८-३६	दुःखान्तं च निगच्छति	४९-१९
८-१५	दुःखालयमशाश्वतम्	२७-१३
२-५६	दुःखेध्वनुद्विगमना	९-३
६-४०	दुर्गतिं तात ! गच्छति	२३-८
३-३९	दुष्टदूरेणानलेन च	१२-६
६-३६	दुष्टप्राप इति मे मतिः	२३-४
१३-१५	धूरस्थ चान्तिके च तत्	३९-१२
२-४९	दूरेण ह्यवर कर्म	८-८
११-४३	दृष्टवानसि मा यथा	३५-७
११-५०	दृष्टवानसि यन्मम	३५-६
१-२	दृष्ट्वा तु पाण्डवानीकम्	X-X
११-३०	दृष्ट्वाद्भुतं रूपमुग्रं तवेदम्	३२-५
११-४९	दृष्ट्वा रूपं घोरमीदृशमेदम्	३५-३
११-२०	दृष्ट्वा लोकाः प्रव्यथितास्तथाहम्	३२-७
११-२४	दृष्ट्वा हि त्वा प्रव्यथितान्तरात्मा	३२-८
११-५१	दृष्ट्वेदं मानुषं रूपम्	३५-५
१-२८	दृष्ट्वेमं स्वजनं कुरुण	२-२

११-२५	हृत्प्रैव कालानलमनिभानि	३०-९
१-१५	देवदत्त धनघय	× ×
१०-१५	देवदत्त ! जगत्पत !	■ ९-१३
१७-१४	देव द्विज गुरु-प्राज्ञ-	४९ ३०
१०-१३	देवर्षिर्नारदस्तथा	२९ ५१
१०-२६	देवर्षिणा च नारद	३० ११
११-५०	देवा आयस्य रूपस्य	३५ ६
१०-२०	देवानामस्मि वासः	३०-८
७-०३	देवान् दधयजो याम्ति	०४ ८
३-११	देवान् भावयतानेन	१५-०
१७-००	देशे काले च पात्रे च	४९-३०
१०-५	देहगद्विरवाप्यत	३६-०
१७ ०	देहिना सा स्वभावजा	४८ ०
२-१३	देहिनोऽस्मिन् यथा देहे	६ ४
१४-००	देही देहसमुद्भवान्'	४१-१८
२ ३०	देही नित्यमवध्योऽयम्	६-१८
८-४	देहे देहमृता षर !	× ×
१४ ५	देहे देहिनमध्ययम्	४१ ३
२-३०	देहे सर्वस्व भारत !	६ १८
१३ ०२	देहेऽस्मिन् पुरुष पर	४०-४
८-०	देहेऽस्मिन् मधुसूदन !	× ×
१६-६	देव आसुर एव च	४५ १

१८-१४ दैव चैवात्र पञ्चमम्	५०-२
४-३५ दैवमेवापरे यज्ञम्	१५-११
९-१३ दैवी प्रकृतिमाधिता	२७-१०
१६-५ दैवी सपत्न्यमोक्षाय	४६-१
७-१४ दैवी ह्येषा गुणमयी	४९-४०
१६-६ दैवो विस्तरशः प्रेयसः	४६-२
१-४३ दोषैरेतैः कुलजनानाम्	X-X
११-२० ध्याना-पृथिव्योरिदमन्तरं हि	३२-२
१०-३६ गूढं एतन्नानामस्मि	३०-१०
८-३५ द्रव्यस्यामन्यधो भवि	१६-४
४-३८ द्रव्ययज्ञस्तथायदा	१५-१०
११-८८ द्रष्टुं तदव्ययं कुरुप्रवीर !	३५-२
११-३ द्रष्टुमिच्छामि तं रूपम्	३१-३
१-८ द्रुपदश्च महारथः	X-X
१-१८ द्रुपदो द्रौपदेयाश्च	X-X
११-३४ द्रुपदश्च भीष्मश्च जयद्रथश्च	३२-१
२-४ द्रुपदश्च मधुसूदन !	५-१
४-२७ द्रुपदोऽहं भागवत !	२४-१०
१०-३३ द्रुपदः सामानिहस्तश्च	३०-३
४-२० द्रुपदाजीनो विनमरः	१४-८
१५-४ द्रुपदैर्विमुक्ता गुणदुःखमते	४३-२

१६-२१ द्वारं नाशनमात्मन	४७-१२
१५-१६ द्वाविमौ पुरुषौ लोके	४५-१
१६-६ द्वौ भूतसर्गौ लोकेऽस्मिन्	८६-१
१६-१७ धनमानमदान्विता.	४७-७
१-२० धनुरुद्यम्य पाण्डव	१-२
१-१ धर्मक्षेत्रे कुरुक्षेत्रे	१-१
४-८ धर्मसंस्थापनार्थाय	१३-८
९-३ धर्मस्यास्य परतप !	२७-३
७-११ धर्मात्रिरुद्धो भूतेषु	२८-८
१-४० धर्मे नष्टे कुलं कृत्स्नम्	२-१३
१८-७० धर्म्यं नवादमाययोः	५४-४
२-३१ धर्म्यादि युदान्त्रेभ्योऽन्यत्	४-१
१०-३३ धाताह विश्वतोमुख	३०-९
६-१३ धारयन् अवलं स्थिर	२१-४
१५-१३ धारयाम्यहमोजसा	४४-७
१-२३ धार्तराष्ट्रस्य दुर्बुद्धे	१-५
१-२० धार्तराष्ट्रन् कपिध्वज	१-२
१-३७ धार्तराष्ट्रन् स्वयन्धवान्	२-१०
१-४६ धार्तराष्ट्रं रणे हन्तु-	२-१७
२-१३ धीरस्तत्र न मुञ्चति	६-४

१८-४८ धूमेनाग्निरिवावृताः	४-११
३-३८ धूमेनाग्नियते वह्निः	१२-५
८-२५ धूमो रात्रिस्तथा कृष्णः	२६-४

११-२४ धृतिं न विन्दामि शमं च विष्णो !	३२-८
१८-३५ धृतिः सा पार्य ! तामसी	४९-१८
१८-३४ धृतिः सा पार्य ! राजसी	४९-१७
१८-३३ धृतिः सा पार्य ! सात्त्विकी	४९-१६
१८-५१ धृत्याऽऽज्मानं नियम्य च	५३-२
१८-३४ धृत्या धारयतेऽर्जुन !	४९-१७
१८-३३ धृत्या यथा धारयते	४९-१६
१८-२६ धृत्युत्साहसमन्वितः	४९-९
१-५ धृष्टकेतुश्चेकितानः	X-X
१-१७ धृष्टद्युम्नो विराटश्च	X-X

१०-२८ धेनूनामस्मि कामधुक्	३०-१५
---------------------------	-------

१८-५६ ध्यानयोगपरो नित्यम्	५३-३
१२-१२ ध्यानान् कर्मफलत्यागः	३६-१२
१३-२४ ध्यानेनात्मनि पश्यन्ति	४०-९
२-६२ ध्यायतो विषयान् पुमः	९-९

२-२७ ध्रुव जन्म मृतस्य च	६-१६
१८-७८ ध्रुवा नीतिर्मतिर्मम	उप-५

१३-३१ न करोति न लिप्यते	४०-७
५-१४ न कर्तृत्वं न कर्माणि	१८-७
३-४ न कर्मणाग्नारम्भान्	१०-३
५-१४ न कर्मफलसंयोगम्	१८-७
६-४ न कर्मस्वनुपज्जते	२०-४
२-१७ न कश्चित् कर्तुमर्हति	६-६
१-३२ न काङ्क्षे विजयं, कृष्ण!	२-५
६-२५ न किञ्चिदपि चिन्तयेत्	२२-६
३-२४ न कुर्या कर्म चेदहम्	११-५
१-१६ नकुलः सहदेवध	४-५
१०-२१ नक्षत्राणामहं वाशी	४-४
११-४८ न च क्रियाभिर् न तपोमिदमैः	३५-२
१७-२८ न च तन् प्रेत्य नो इह	५०-६
१८-६९ न च तरन्मान्मनुष्येषु	५४-३
९-५ न च मत्स्थानि भूतानि	२७-४
९-९ न च मां तानि कर्माणि	२७-८
१८-६७ न च मां योऽभ्यसूयति	५४ १
१-३२ न च रात्रिं सुराणि च	२-५
१-३० न च शक्नोम्यवस्थानुम्	२-४
१-३१ न च श्रेयोऽनुपश्यामि	२-४
३-४ न च सन्यसनादेव	१०-३
६-१६ न चातिस्वप्नशीलस्य	२१-७
२-६६ न चामावयतः शान्तिः	९-१३

२-९६ न चायुक्तस्य भावना	९ १३
१८-६७ न चाशुभूपवे वाच्यम्	५४ १
३-१८ न चास्य सप्तभूतपु	१०-१०
९-४ न चाह तेध्ववस्थिन.	X-X
५-६ न निरेणाधिगच्छति	१७-७
६ १६ न चैकान्तमनश्नत	२१-७
२ ६ न चैतद्विद्य कतरनो मरीच	५ ३
७ २३ न चैन क्लेदयम्याप	६ १२
७-११ न चैव न भविष्याम	६ ३
५ १५ न चैव सुकृत विमु	१८-८
२-२० न जायते म्रियते वा कदाचित्	६-९
१८-४० न तदस्ति पृथिव्या वा	४९-३९
१०-३९ न तदस्ति विना यन् स्यात्	३०-१८
१७-६ न तद्भासयते सूर्य	४३-६
११-८ न तु मां शक्यसे शृणुम्	३१-७
९-२४ न ॥ माम् अभिजानन्ति	२८-१७
१८-१० न तु सन्यासिना क्वचित्	५१-१०
५-२० न तपु रमते बुध	१९-२
१८-५ न त्याज्य कार्यमेव तन्	५१ ५
१८-३ न त्याज्यमिति चापरे	५१-३
२-१२ न त्व नेमे जनाधिपा	६-३
४-५ न त्व वेत्स्य परतप ।	१३-५
२-२७ न त्व शोचिनुमहसि	६-१६

२-३०	न त्व शोचितुमर्हसि	६-१८
११-४३	न त्वत्समोऽन्यभ्यधिनः कुतोऽन्य-	३४-७
७-१२	न त्वह तेषु, ते मयि	४९-४०
२-१२	न त्वेवाह जातु नासम्	६-३
११-५३	न दानेन, न चेज्यया	३५-७
१४-२२	न द्वेष्टि सप्रवृत्तानि	४२-२
१८-१०	न द्वेष्ट्यकुशलं कर्म	५१-१०
६-१	न निरमिर्मे चास्मि	२०-१
१४-२२	न निवृत्तानि फाड्भति	४२-२
३-८	न प्रतिद्वेषेद् अकर्मण-	१०-७
५-७०	न प्रहृष्येत् प्रिय प्राप्य	७-४
३-७६	न बुद्धिमेद जनयेत्	११-७
१-१९	नभश्च पृथिवी चैव	X-X
११-२४	नभ स्पृश दीप्तमनेकवर्णम्	३०-८
११-४०	नम पुरस्तादथ पृष्ठतस्ते	३४-४
११-३५	नमस्कृत्वा भूय एवाह कृष्णम्	३३-४
९-१४	नमस्यन्तश्च मा भवस्या	७७-१३
४-१४	न माम् कर्माणि लिम्पन्ति	१३-१०
७-१५	न मा दुष्कृतिनो मूढा	४७-९
४-१४	न मे कर्मफले स्पृहा	१३-१०
९-२९	न मे द्वेष्योऽस्ति न प्रिय-	७८-२३
३-२२	न मे पार्यास्ति कर्तव्यम्	११-३
९-३१	न मे भक्तः श्रणश्यति	७८-२४

१०.२	न मे विदुः सुरगणाः	२८-२
११-३९	नमो नमस्तस्तु सहस्रवृत्तः	३४-२
११-३९	नमोस्तु ते देवगर्भ ! प्रसीद	३२-१५
११-४०	नमोस्तु ■ सर्वत एव सर्व !	३४-४
२-९	‘न योत्स्य’ इति गोविन्दम्	५-६
१८-१९	‘न योत्स्य’ इति मन्यसे	५३-१०
१-८४	नरके नियत वास	२-१५
१०-२७	नराणां च नराधिपम्	x x
१५ ३	न रूपमस्येह तथोपलभ्यते	४३-३
५ १३	नवद्वारे पुरे देही	१८ ६
२-२२	नवानि गृह्णाति नरोऽपराणि	६-११
२-३१	न विकम्पितुमर्हसि	४-१
१८-३५	न विमुञ्चति दुर्मेधा	४९-१८
११-४८	न वेदयज्ञाध्ययनेर्, न दत्तैः	३५-२
१२-९	न शक्नोति मयि स्थिरम्	३६-९
१५-६	न शशाङ्को न पावक	४३ ६
१२-१७	न शोचति न काङ्क्षति	३७ ५
१८-५४	न शोचति न काङ्क्षति	५३-५
२-२३	न शोषयति मारुत	६ १२
१६-७	न शौचं नापि चाचार	४६-७
८-२०	नश्यत्सु न विनश्यति	२५ १८
१८ ५८	न श्रोष्यसि विनद्ध्यसि	५३-९
१६-९	नष्टात्माज्ञाऽल्पबुद्धयः	४६-९

१८-७३ नष्टो मोहः स्मृतिर्लब्धा	५४-७
१३-१२ न सत् तन्नासदुच्यते	३९-९
१६-७ न सत्यं तेषु विद्यते	४६-७
१८-१६ न ऽपश्यति दुर्मतिः	५२-४
१३-२३ न स भूयोऽभिजायते	४०-५
१६-२३ न स सिद्धिमवाप्नोति	४८-१
१६-२३ न मुरां न परां गतिम्	४८-१
४-४० न मुरां संशयात्मनः	१६-२
१८-१७ न हन्ति न निवध्यते	५२-५
२-२० न हन्यते हन्यमाने क्षीरे	६-६
६-४० न हि कस्याणकृत् कश्चित्	२३-८
३-५ न हि कश्चिन् क्षणमपि	१०-४
४-३८ न हि ज्ञानेन सत्साम्	१६-७
१०-१४ न हि ते भगवन् । व्यक्तिम्	२९-१२
१८-११ न हि देहमृता शक्यम्	५१-११
१३-२८ न हिनस्त्यात्मनात्मानम्	४०-१२
११-३१ न हि प्रजानामि तव प्रवृत्तिम्	३२-१५
२-८ न हि प्रपश्यामि ममापनुधात्	५-५
६-७ न ह्यसंन्यस्तसकम्पः	२०-२
१३-८ नाकृतेनेह कश्चन	१०-१०
६-५ नात्मानमवसादयेत्	२०-५
६-१६ नात्यश्रतास्तु योगोऽस्ति	२१-७

६-११	नात्युच्छ्रित नातिनीचम्	२१-२
५-१५	नादत्ते कस्यचिन् पापम्	१८-८
३-२०	नानवाप्तमवाप्तव्यम्	११-३
१८-२१	नानाभावान् पृथग्विधान्	४९-४
११-५	नानावर्णावृत्तीनि च	३१-१
११-५	नानाविधानि दिव्यानि	X-X
१-९	नाना-शस्त्र-प्रहरणा	X-X
३-३२	नानुतिष्ठन्ति मे मतम्	११-१३
३-१६	नानुवर्तयतीह य	१५-७
२-११	नानुशोचन्ति पण्डिता	६-२
२-२५	नानुशोचितुमर्हसि	६-१४
११-१६	नान्त न मप्य न पुनस्नवादिम्	३०-१
१५-३	नान्तो न चादिर्न च सप्रतिष्ठा	४३-३
१०-४०	नान्तोऽस्ति मम दिव्यानाम्	३०-१९
१४-१९	नान्य गुणेभ्य कर्तारम्	४१-१७
२-४२	नान्यदस्तीति वादिन.	X-X
८-१५	नाप्नुवन्ति महात्मान *	२५-१३
१८-५७	नाभयताय कदाचन	५४-१
२-१६	नाभावो विद्यत सत	६-५
२-१७	नामिनन्दति न द्वेष्टि	९-४
१-७	नायका मम सैन्यस्य	X X
२-२०	नाय भूचा भविता वा न भूय	६-९
४-४०	नाय लोकोऽस्ति न परः	१६-०

४-३१	नाय लोकोऽस्त्ययज्ञस्य	१५-९
२-१९	नाय हन्ति न हन्यते	६-८
१०-११	नाशयाम्यात्मभावस्य.	२९-९
२-१६	नासतो विद्यते भावः	६-५
५-२७	नासाभ्यन्तरचारिणी	१९-७
२-६६	नास्ति बुद्धिरयुक्तस्य	९-१३
१०-१९	नास्त्यन्तो विस्तरस्य मे	३०-१
७-२५	नाह प्रकाशः रास्य	२४-१०
११-५३	नाह वेदैर् न तपसा	३५-७
२-६८	निगृहीतानि सर्वेण	९ १५
९-१९	निगृह्णाम्युत्सृजामि च	२८-१०
३-३३	निग्रहः किं करिष्यति	१२-१
१३-९	नित्यं च समक्षित्वम्	३९-६
११-५२	नित्यं दर्शनकाक्षिण	३५-६
३-१५	नित्यं यज्ञे प्रतिष्ठितम्	१५-५
२-२६	नित्यं वा मन्यसे मृतम्	६-१५
४-२०	नित्यनृप्तो निराश्रय	१४-६
८-१४	नित्ययुक्तस्य योगिन	२५-१२
९-१४	नित्ययुक्ता उपासते	२७-१३
१२-२	नित्ययुक्ता उपासते	३६-२
२-१८	नित्यस्योक्ता शरीरिण	६-७
२-२४	नित्यं सर्वगतः स्थाणुः	६-१३
१८-३९	निद्रालस्य-प्रमादोत्थम्	४९-२२

१-१८	निधानं बीजमव्ययम्	२८-११
२-३६	निन्दन्तस्तव सामर्थ्यम्	३-७
१८-६०	निबद्धः स्वेन कर्मणा	५३-११
४-४१	निवध्नन्ति धनञ्जय !	१६-८
९-९	निवध्नन्ति धनञ्जय !	२७-८
१४-५	निवध्नन्ति महाबाहो !	४१-३
१६-५	निबन्धायामुरी मता	४६-१
११-३३	निमित्तमात्रं भव सव्यसाचिन् !	३३-२
१-३१	निमित्तानि च पश्यामि	x-x
१८-२३	नियतं सङ्गरहितम्	४९-६
३-८	नियतं कुरु कर्म त्वम्	१०-७
१८-९	नियतं क्रियतेऽर्जुन !	५१-९
१८-७	नियतस्य तु संन्यासः	५१-७
३-४१	नियम्य भरतर्षभ !	१२-८
३-७	नियम्यारभतेऽर्जुन !	१०-६
३-१	नियोजयसि केशव !	१०-१
६-१०	निराक्षीरपरिमहः	२१-१
३-३०	निराक्षीर्निर्ममो भूत्वा	११-११
४-२१	निराक्षीर्यतचित्तात्मा	१४-७
२-५९	निराहारस्य देहिनः	९-६
६-२०	निरुद्ध योषसेवया	२२-१
१३-१४	निर्गुणं गुणमोक्तृ च	३९-११
५-१९	निर्दोषं हि सम ब्रह्म	७-६

२-४५	निर्द्वन्द्वो नित्यसत्त्वस्थ	८-४
५-३	निर्द्वन्द्वो हि महाबाहो !	१७-४
२-७१	निर्ममो निरहंकार	९-१८
१२-१३	निर्ममो निरहंकार	३७-१
१५-५	निर्मानमोहा जितसगदोषा	४३-५
२-४५	निर्योगक्षेम आत्मवान्	८-४
११-५५	निर्वैरः सर्वभूतेषु	३५-९
१२-८	निवसिष्यसि मय्येष	३६-८
१-१८	निवास शरण मुहुत	२८ ११
१८-४	निश्चय शृणु मे तत्र	५१-४
१८-६	निधित मतमुत्तमम्	५१-६
५-२	नि श्रेयसकराशुभौ	१७-३
१८-५०	निष्ठा ज्ञानस्य या परा	५३-१
२-४५	निस्त्रैगुण्यो भवार्जुन !	८-४
६-१८	नि स्पृह सर्वकामेभ्य	२१-९
१-३६	निहत्य धार्तराष्ट्रान् न	२-९
१०-३८	नीतिरस्मि जिगीषताम्	३० १७
६-१९	नेत्रते सोपमा स्मृता	२१-१०
२-४०	नेहाभिक्रमनाशाऽस्ति	८-१
२-३	नैतत् त्वयुपपद्यते	३-३
४-९	नैति मामेति सोऽर्जुन !	१३-११
८-२७	नैते सती पार्थ ! जानन्	२६-६

२-२३	नैन छिन्दन्ति दाह्याणि	६-१२
२-२३	नैन दहति पावक	६-१२
१५-११	नैन पश्यन्त्यचेतसः	४४-५
२-७२	नैना प्राप्य विमुह्यति	९-१९
४-२०	नैव किञ्चित् करोति	१४-६
५-६	नैव किञ्चित् करोमीति	१८-१
५-१३	नैव कुर्वन् न कारयन्	१८-६
३-१८	नैव तस्य कृतेनार्थ	१०-१०
१८-८	नैव त्यागफल लभेत्	५१-८
२-३८	नैव पापमवाप्स्यसि	७-१
२-२९	नैव शोचितुमर्हसि	६-१५
३-४	नैष्कर्म्यं पुरुषोऽस्तुने	१०-३
१८-४९	नैष्कर्म्यसिद्धिं परमाम्	५२-६
५-२०	नोद्विजेत् प्राप्य चाप्रियम्	७-४
१८-१५	न्याय वा विपरीत वा	५२-३
१५-१४	पञ्चम्यत्र चतुर्विधम्	४४-८
१३-५	पञ्च चेन्द्रियगोचरा	३८-४
१८-१३	पथैतानि महाबाहो !	५२-१
१८-१५	पथैते तस्य हेतव	५२-३
१-१३	पणवानकगोमुखा	४४
५-१८	पण्डिता समदर्शिन	७-५

११-१९	पश्यामि त्वा दीप्तहुताशवक्त्रम्	३०-४
११-१७	पश्यामि त्वा दुर्निरीक्ष्य समन्तान्	३२-२
११-१६	पश्यामि त्वा सर्वतोऽनन्तरूपम्	× ×
११-१५	पश्यामि देवास्तत्र देव ! देहे	३२ १
११-१६	पश्यामि विश्वेश्वर ! विश्वरूप !	३३-१
११-६	पश्याश्चर्याणि भारत !	×-५
१-३	पश्यैता पाण्डुपुत्राणाम्	×-
१-१५	पाञ्चजन्य हृषीकेश	×-×
१०-३७	पाण्डवाना धनञ्जय	३०-१२
३ ३६	पाप चरति पूरुष	१२-३
१-३६	पापमेवाभयेदस्मान्	२-९
१-३९	पापादस्मान्निवर्तितुम्	२ १२
३ ४१	पाप्मान प्रजहि ह्येनम्	१२-८
६-४०	पार्थ ! नैवह नामुत्र	२३ ८
१६-४	पार्थ ! सपदमासुरीम्	४६-६
१८-७४	पार्थस्य च महात्मन	उप ^० -१
१८-५	पावनानि मनीषिणाम्	५१-५
११-४३	पितासि लोकस्य नरानरस्य	३४ ७
१-१७	पिताऽहमस्य जगत	२८-१०
१० ३९	पितॄणामर्यमा चास्मि	×-५
१-२६	पितॄन् अथ पितामहान्	१ ८
९ २५	पितॄन् यान्ति पितृव्रताः	२८-१८

११-४४	नितेव पुनस्य सखेव सख्यु	३४ ८
१७-१९	पीडया क्रियत तप	४९-३७
७ ९	पुण्यो गन्ध पृथिव्या च	२८ ६
१३-९	पुन-दार-गृहादिपु	३९-६
१ २६	पुनान् पौत्रान् मखीस्नया	१ ८
८-१६	पुनरावर्तिनोऽर्जुन ।	२५ १४
८-१६	पुनर्जन्म न विद्यत	२५-१४
५ १	पुनर्योग च क्षससि	१७ १
११-३९	पुनश्च भूयोऽपि ममो नमस्त	३४ २
२ ७१	पुमाध्वरति नि स्पृह	९ १८
३-३	पुरा प्रोक्ता मयानघ ।	१७-०
१-५	पुनजित कुन्तिभोजध	x x
० १७	पुरुष पुरुषर्भ ।	७ ३
१०-१३	पुरुष क्षाश्वत दिव्यम्	२९ १०
१३ ०१	पुरुष प्रकृतिस्थो हि	४० .
८ ४	पुरुषश्चाधिदेवतम्	x-x
८-२२	पुरुष त पर पार्थ ।	२७-१०
१३-२०	पुरुष सुखदुःखानाम्	४० ३
२-१०	पुरुषस्य विपश्चित	९-७
१०-२४	पुनोधसा च मुख्य माम्	३०-११
३-१०	पुरोवाच प्रजापति	१७-१
१५-१३	पुण्यामि चोपधी सर्वा	४४ ७

१७-१४	—पूजनं शौचमार्जवम्	४९-३०
२-४	पूजार्हावरिसूदन ।	५-१
४-१०	पूता मद्भानमागताः	१३-१२
१७-१०	पृथि पर्युपित च यत्	४९-२६
६-४४	पूर्वाभ्यासेन तेनैव	२३-१२
४-१५	पूर्वः पूर्वतरं कृतम्	१४-१
४-१५	पूर्वरपि सुमुमुक्षुभिः	१४-१
२-७	पृच्छामि त्वा धर्म-संमूह-चेताः	५-४
१८-१	पृथक् केशिनिपूदन ।	५१-१
१८-२१	पृथक्त्वेन तु यज्ज्ञानम्	४९-४
१८-२९	पृथक्त्वेन धर्मजय ।	४९-१२
१-१५	पौण्ड्रं वध्मौ महाशङ्खम्	X-X
१४-११	प्रकाश उपजायते	४१-९
१४-६	प्रकाशकमनामयम्	४१-४
१४-२२	प्रकाश च प्रवृत्ति च	४२-२
५-१६	प्रकाशयति तत् परम्	१८-९
१३-३३	प्रकाशयति भारत ।	३८-६
१३-२३	प्रकृतिं च गुणैः सह	४०-५
१३-१९	प्रकृतिं पुरुष चैव	४०-१
९-१२	प्रकृतिं मोहिनीं धिताः	२७-११
३-३३	प्रकृतिं यान्ति भूतानि	१२-१
९-७	प्रकृतिं यान्ति मामिकाम्	२७-६

७-५	प्रकृतिं विद्धि मे पराम्	२८-२
४-६	प्रकृतिं स्वामधिष्ठाय	१३-६
९-८	प्रकृतिं स्वामाश्रित्य	२७-७
१८-५९	प्रकृतिस्त्वां नियोद्ध्यति	५३-१०
१५-७	प्रकृतिभ्यानि कर्षन्ति	४४-१
३-२७	प्रकृतेः क्रियमाणानि	११-८
३-२९	प्रकृतेर्गुणसमूहाः	११-१०
३-३३	प्रकृतेर्ज्ञानगानपि	१२-१
७-२०	प्रकृत्या नियताः स्वया	२४-५
१३-२९	प्रकृत्यैव च कर्माणि	४०-६
१०-२८	प्रजनधास्मि कन्दर्प	३०-४
२-५५	प्रजहाति यदा कामान्	९-३
११-३९	प्रजापतिस्त्वं प्रपितामहश्च	X-X
२-११	प्रज्ञावादाश्च भाषसे	६-२
११-१४	प्रणम्य शिरसा देवम्	३१-१२
७-८	प्रणवः सर्ववेदेषु	२८-५
१८-७२	प्रणष्टस्ते धनञ्जय ।	५४-६
१८-६५	प्रतिज्ञाने त्रियोऽसि मे	५३-१६
९-२	प्रत्यक्षावगम धर्म्यम्	२७-२
२-४०	प्रत्यवायो न विद्यते	८-१
१५-१८	प्रथितः पुरुषोत्तम	४५-३
१-४१	प्रदुष्यन्ति कुलस्त्रिय	X-X
१६-१८	प्रद्विपन्तोऽभ्यमूयका	४७ ८

७-१५	प्रपद्यन्ते नराधमाः	४७-९
७-२०	प्रपद्यन्तेऽन्यदेवताः	२४-५
१-३९	प्रपद्यद्भिर्जनार्दन !	२-१२
१०-२	प्रभवं न महर्षयः	२९ २
७-६	प्रभवः प्रलयस्तथा	२८-३
९-१८	प्रभवः प्रलयस्थानम्	२८-११
८-१९	प्रभवत्यहरागमे	२५-१७
८-१८	प्रभवन्त्यहरागमे	२५-१६
१६-९	प्रभवन्त्युप्रकर्माणः	४६-९
७-८	प्रभास्मि क्षशिसूर्ययोः	२८-५
६-३४	प्रमाधि षलवद्दम्	०३-२
१४-१७	प्रमादमोहो तमसः	४१-१५
१४-८	प्रमादाल्पस्यनिद्राभिः	४१-६
१४-९	प्रमादे खञ्जयत्युत	४१-७
१४-१३	प्रमादो मोह एव च	४१-११
६-४५	प्रयत्नाशतमानस्तु	२३-१३
८-२	प्रयाणकाले च कथम्	२५-१
७-१०	प्रयाणकालेऽपि च माम्	X-X
८-१०	प्रयाणकाले मनसाचलेन	२५-८
८-२३	प्रयाता यान्ति तं कालम्	२६-२
५-९	प्रलयन् विसृजन् गृह्णन्	१८-२
१४-१४	प्रलय याति देहसृत्	४१-१२
१६-११	प्रलयान्तामुपाधिताः	४६-११

१४-२	प्रलये न व्यथन्ति च	४१-२
९-१	प्रवेद्याम्यनसूयम्	२७-१
७-४	प्रवदन्ति न पण्डिता	१७-५
७-४२	प्रवदन्त्यविपश्चित	× ×
१७-२४	प्रवतन्ते विधानोक्तता	७०-२
१६-१०	प्रवर्तन्तऽशुचिप्रता	४६-१०
११-१३	प्रविभक्तमनेकधा	३१-११
१८-३०	प्रवृत्ति च निवृत्ति च	४-७
१५-७	प्रवृत्ति च निवृत्ति च	४९-१३
१-२०	प्रवृत्ते शस्त्रसपात	१-२
११-५४	प्रवेष्टु च परतप ।	३५-८
१७-२६	प्रशस्ते कर्मणि तथा	५०-४
६-२७	प्रशान्तमनस ह्येनम्	२२-८
६-१४	प्रशान्तहृत्मा विग्नमी	२१-५
१६-१६	प्रसक्तता कामभोगेषु	४७-६
१८-१४	प्रसंगेन फलाकाङ्क्षी	४९-१७
२-६५	प्रसन्नचेतसो ह्यशु	९-१२
२-६४	प्रसादमधिगच्छन्ति	९-११
११-४४	प्रसादय त्वामहमीदमीश्वरम्	३४-८
२-६५	प्रसाद सर्वदुःखानाम्	९-१२
११-२५	प्रसीद देवेश ! जगन्निवास !	३२-९
११-४५	प्रसीद देवेश ! जगन्निवास !	३४-९
२-१०	प्रहयप्रिव भारत !	६-१

१०-३०	प्रहादधार्मि दैत्यानाम्	३०-१३
५-२३	प्रार् दरीरविमोक्षणम्	१९-३
४-२७	प्राणकर्माणि चापरे	१५-१३
१-३३	प्राणास्त्यक्त्वा धनानि च	२-६
४-३०	प्राणान् प्राणेषु जुह्वति	१५-१५
४-२९	प्राणापानयनी दृष्ट्वा	१५-१४
१५-१४	प्राणापान-समायुक्तः	४४-८
५-२७	प्राणापानो समो कृत्वा	१९-७
४-२९	प्राणायाम-परायणाः	१५-१४
१५-१४	प्राणिनो देहमाधितः	४४-८
४-२९	प्राणेशानं तथापरे	१५-१४
१०-१९	प्राधान्यतः कुरुधेष्ट !	३०-१
१८-७१	प्राप्नुयान् पुण्यकर्मणाम्	५४-५
६-४१	प्राप्य पुण्यकृतान् लोकान्	२३-९
१८-९	प्राहुस्त्याग विचक्षणाः	५१-२
११-४४	प्रियः प्रियायार्हसि देव ! सोढुम्	३४-८
७-१७	प्रियो हि ज्ञानिनोऽत्यर्थम्	२४-२
१७-४	प्रेतान् भूतगणांश्चान्ये	४८-६
४-१	प्रोक्तवान् अहमव्ययम्	१३-१
१८-१९	प्रोच्यते गुणसंख्याने	४९-२
१८-२९	प्रोच्यमानमज्ञेयेन	४९-१२
२-५१	फलं त्यक्त्वा मनीषिणः	८-१०
१७-२५	फलं यज्ञतपःक्रियाः	५०-३

१७-२१ फलमुद्दिश्य वा पुन	४९-३७
५-१२ फले सक्तो निगध्यते	१८-५
१८-३० बन्ध मोक्ष च या वेत्ति	४९-१३
६-६ बन्धुरात्माऽऽत्मनस्तस्य	३०-६
७-११ बल बलवतामस्मि	३८-८
१-१० बल भीमाभिरक्षितम्	X-X
१-१० बल भीष्माभिरक्षितम्	X-X
३-३६ बलादिव नियोजित	१२-३
४-१० बहवो ज्ञानतपसा	१३-१३
१३-१५ बहिरन्तश्च भूतानाम्	३९-१२
९ १५ बहुधा विश्रतामुखम्	२७-१४
२-४१ बहुमाया व्यनन्ताश्च	८-२
११-२३ बहुदर बहुदृष्टा करालम्	३२-७
७-१९ बहुना जन्मनामन्त	२४ ४
४-५ बहुनि मे द्युतीनानि	१३-५
११-६ बहून्यदृष्टवर्गानि	३१-१
५-२१ याग्रस्पर्शेऽपसवनामा	१९ १
१५ १७ विमर्षव्यय ईश्वर	४५-२
१०-३९ वीजं तदहमर्जुन ।	३० १८
७-१० वीज मां सर्वभूतानाम्	२८-७

२-४१	बुद्धयोऽव्यवसायिनाम्	८-२
२-६५	बुद्धिः पर्यवतिष्ठते	९-१२
६-२१	बुद्धिमाद्यम् अनीन्द्रियम्	२२-२
२-६३	बुद्धिनाशान् प्रणश्यति	९-१०
३-२	बुद्धिं मोहयसीव मे	१०-२
२-५०	बुद्धियुक्तो जहातीह	८-९
१८-५७	बुद्धियोगमुपाश्रित्य	५३-८
२-४९	बुद्धियोगादनजय ।	८-८
१३-५	बुद्धिरव्ययतमेव च	३८-४
१०-४	बुद्धिर्जनमसमोह.	२९-४
७-१०	बुद्धिर्बुद्धिमतामस्मि	२८-७
१८-१७	बुद्धिर्यस्य न लिप्यते	५२-५
२-३९	बुद्धियोगे त्विमां वृणु	X-X
२-५२	बुद्धिर्व्यतितरिष्यति	८ ११
१८-३२	बुद्धिः सा पार्थ ! तामसी	४९-१५
१८-३१	बुद्धिः सा पार्थ ! राजसी	४९-१४
१८-३०	बुद्धिः सा पार्थ ! सात्त्विकी	४९-१३
१८-२९	बुद्धेर्मेद धृतेश्चैव	४९-१२
२-४९	बुद्धौ शरणमन्विच्छ	८-८
६-२५	बुद्ध्या धृतिगृहीतया	२२-६
२-३९	बुद्ध्या युक्तो यया पार्थ !	X-X
१८-५१	बुद्ध्या विशुद्ध्या युक्त	५३-२
१०-८	बुधा भावसमन्विता	२९-६

१०-३५	बृहत्साम तथा साम्नाम्	३०-८
४-१७	योद्धव्यं च विकर्मणः	१४-३
१०-९	बोधयन्तः परस्परम्	२९-७
४-२४	ब्रह्मकर्मसमाधिना	१५-६
१८-४२	ब्रह्मकर्म स्वभावजम्	४-४
१७-१४	ब्रह्मचर्यमहिंसा च	४९-३०
६-१४	ब्रह्मचारिप्रते स्थितः	२१-५
१७-२३	ब्रह्मणस्त्रिविधः स्मृतः	५०-१
१४-२७	ब्रह्मणो हि प्रतिष्ठाऽहम्	४२-७
५-१०	ब्रह्मभ्याधाय कर्माणि	१८-३
२-७२	ब्रह्मनिर्वाणमृच्छति	९-१९
८-२४	ब्रह्म ब्रह्मविदो जनाः	२६-३
१८-५४	ब्रह्मभूतः प्रसन्नात्मा	५३-५
६-२७	ब्रह्मभूतमकल्मषम्	२२-८
५-२४	ब्रह्मभूतोऽधिगच्छति	१९-४
१४-२६	ब्रह्मभूयाय कृपते	४२-६
१८-५३	ब्रह्मभूयाय कृपते	५३-४
५-२०	ब्रह्मविद् ब्रह्मणि स्थितः	७-४
१३-३०	ब्रह्म संपश्यते तदा	४०-१३
१३-४	ब्रह्ममूयपदैवे	४-४
३-१५	ब्रह्माशरणमुत्तराम्	१५-५
४-२५	ब्रह्मागारपरे यत्नम्	१५-११

४-२४	मद्भासौ मद्भाषा दुस्तम्	१५-६
११-१५	मद्भाषामीश कमत्यासनस्थम्	X-X
४-२४	मद्भाषेण मद्भा हविः	१५-६
४-२४	मद्भावे तेन गन्तव्यम्	१५-६
१८-४१	माद्भाष-क्षत्रिय-विशाम्	४-३
२-४६	माद्भाषस्य विज्ञानतः	८-५
१७-२३	माद्भाषास्तेन वेदाय	५०-१
५-१८	माद्भाषे मवि हस्तिनि	७-५

५-३३	भक्ता राजर्षयस्तथा	२८-२६
१२-२०	भक्तास्तेऽस्तीव मे प्रियाः	३७-८
१२-१	भक्तास्त्वां पर्युपासते	३६-१
१८-६८	भक्तिं मयि परां कृत्वा	५४-२
१२-११	भक्तिमान् मे प्रियो नरः	३७-७
१२-१७	भक्तिमान् यः स मे प्रियः	३७-५
१४-२६	भक्तियोगेन सेवते	४२-६
१३-१०	भक्तिरध्यभिचारिणी	३९-७
४-३	भक्तोऽसि मे सखा चेति	१३-३
११-५४	भक्त्या त्वनन्यया शूष्यः	३५-८
१८-५५	भक्त्या मामभिजानाति	५३-६
८-१०	भक्त्या युक्तो योगवलेन चैव	२५-८
८-२२	भक्त्या लभ्यस्त्वनन्यया	२५-२०
१०-१०	भजतां प्रीतिपूर्वकम्	२९-८

९-३० भजते मामनन्यभाक्	२८-२३
६-३१ भजत्येकवभास्थितः	२२-१२
७-२८ भजन्ते मां दृढव्रताः	२४-१३
९-१३ भजन्त्यनन्यमनसः	२७-१२
१०-४ भयं चामयमेव च	२९-४
२-३५ भयाद् रणाद् उपरतम्	३-६
११-४५ भयेन च प्रव्यथित मनो मे	३४-९
१३-२२ भर्ता भोक्ता महेश्वरः	४०-४
१-४४ भवतीत्यनुशुधुम	२-१५
१४-१७ भवतोऽज्ञानमेव च	४१-१५
१८-१२ भवत्यत्याग्निनां त्रेत्य	५१-१२
१-११ भवन्तः सर्वे एव हि	× ×
१०-५ भवन्ति मावा भूतानाम्	२९-५
१६-३ भवन्ति संपदं दैवीम्	४६-४
१-८ भवान् भीष्मश्च कर्णश्च	×-×
११-२ भवाप्ययौ हि भूतानाम्	३१-२
१२-७ भवामि न विरान् पार्थ !	३६-७
१८-६९ भविता न च मे तस्मान्	५४-३
१६-१३ भविष्यति पुनर्धनम्	४७-३
७-२६ भविष्याणि च भूतानि	२४-११
११-१२ भवेद् युगपदुत्थिता	३१-१०
४-३७ भस्मष्टान् कुरुते तथा	१६-६
४-३७ भस्मष्टान् कुरुतेऽर्जुन !	१६-६

१८-२० भावमव्ययमीक्षते	४९-३
१७-१६ भावसंशुद्धिरित्येतत्	४९-३३
११-३० भासस्तबोधाः प्रतपन्ति विष्णो !	३२-१४
११-१२ भासस्तस्य महात्मनः	३१-१०

७-४ भिन्ना प्रकृतिरष्टधा	२८-१
--------------------------	------

१-१५ भीमकर्मा वृक्षोदरः	X-X
१-४ भीमाग्नेरसमा युधि	X-X
१-२५ भीष्मदोणप्रमुखतः	१-७
१-११ भीष्ममेवाभिरक्षन्तु	X-X
११-२६ भीष्मो द्रोणः सूतपुत्रस्तथासौ -	३३-१०

१३-२१ भुङ्क्ते प्रकृतिजान् गुणान्	४०-३
३-१३ भुञ्जते ते त्वघ पापाः	१५-८
१५-१० भुञ्जानं वा गुणान्वितम्	४४-४
२-५ भुञ्जीय भोगान् रुधिरप्रदिग्धान्	५-२

१७-६ भूतग्राममचेतसः	४७-२
१-८ भूतग्राममिमं कृत्स्नम्	२७-७
८-१९ भूतग्रामः स एवायम्	२५-१७
१३-३४ भूतप्रकृतिमोक्ष च	३८-७
१३-१६ भूतमर्तुं च तज्ज्ञेयम्	३९-१३
१०-१५ भूतभावच ! भूतेश !	२९-१३

८-३	भूतभावोद्भवकरः	२५-२
९-५	भूतसृन् न च भूतस्थः	२७-४
१०-२०	भूतानामन्त एव च	३०-४
१०-२२	भूतानामस्मि चेतना	३०-३
४-६	भूतानामीश्वरोऽपि सन्	१३-६
९-२५	भूतानि यान्ति भूतेभ्यः	२८-१८
११-५०	भूत्वा पुनः सौम्यवर्षुर्महात्मा	३५-४
८-१९	भूत्वा भूत्वा प्रलीयते	२५-१७
२-३५	भूत्वा यात्यसि लाघवम्	३-६
७-४	भूमिरापोऽनलो वायुः	२८-१
१०-१	भूय एव महागहो !	३९-१
१०-१८	भूयः कथय तृप्तिर्हि	२९-१६

९-२४	भोक्ता च प्रभुरेव च	२८-१७
५-२९	भोक्तारं यज्ञतपसाम्	१९-९
१३-२०	भोक्तृत्वे हेतुदृश्यते	४०-२
२-४३	भोगैश्वर्यगतिं प्रति	X-X
२-४४	भोगैश्वर्य-प्रगक्तानाम्	८-३
१७-१०	भोजन तामस-प्रियम्	४९-२६

१-३०	अमतीति च मे मनः	२-४
१८-६१	अमयन् सर्वभूतानि	५३-१२
८-१०	अनुकोर्मण्ये प्राणमावेक्ष्य सम्यक्	२५-८

१८-५७	मच्चित्तः सततं भव	५३-८
१८-५८	मच्चित्तः सर्वदुर्गाणि	५३-९
१०-९	मच्चित्ताः मद्गत-प्राणाः	२९-७
३-१	मता बुद्धिर्जनार्दन ।	१०-१
११-५५	मत्कर्मकृन् मत्परमः	३५-९
१२-१०	मत्कर्मपरमो भव	३६-१०
१०-५	मत्त एव पृथग्विधाः	२९-५
७-१२	मत्त एवेति तान् विद्धि	४९-४०
७-७	मत्तः परतरं नान्यन्	२८-४
१०-८	मत्तः सर्वे प्रवर्तते	२९-६
१५-१५	मत्तः स्मृतिर्ज्ञानमपोहनं च	४४-९
१८-५८	मत्प्रसादान् तरिष्यसि	५३-९
१८-५६	मत्प्रसादादवधोति	५३-७
६-१५	मत्संस्थामधिगच्छति	२१-६
९-४	मत्स्थानि सर्वभूतानि	४-४
९-६	मत्स्थानीत्युपधारय	२७-५
११-१	मदनुग्रहाय परमम्	३१-१
१२-१०	मदर्पमपि कर्माणि	३६-१०
१-९	मदर्थे त्यक्तजीविताः	४-४
६-४७	मद्गतेनान्तरात्मना	२३-१५
१३-१८	मदभक्त एतद् विज्ञाय	३९-१५
११-५५	मदभक्तः सप्तवर्जितः	३५-९
७-२३	मदभक्ता यान्ति मामपि	२४-८

८-१२	मनो हृदि निरुध्य च	२५-१०
१७-१३	मन्त्रहीनम् अदक्षिणम्	४९-२९
९-१६	मन्त्रोऽहम् अहमेवाज्यम्	२८-९
१-३४	मन्मना भव मद्वक्तः	२८-२७
१८-६५	मन्मना भव मद्वक्तः	५३-१६
४-१०	मन्मया मासुपाधिताः	१३-१२
१८-३२	मन्यते तमसाश्रिता	४९-१५
६-२२	मन्यते नाधिकं ततः	२२-३
७-२४	मन्यन्ते मामधुद्वयः	२४-९
११-४	मन्यसे यदि तच्छक्यम्	३१-४
१०-४१	मम तेजोऽश-सेभवम्	३०-२०
११-७	मम वेहे गुहावेश !	३१-६
९-११	मम भूत-महेश्वरम्	२७-१०
७-१४	मम माया कुरत्यया	४९-४२
१४-३	मम योनिर्महद्वद्वा	X-X
१०-७	मम यो वेति तत्त्वतः	३०-२२
२-२३	मम वर्त्मानुवर्तन्ते	११-४
४-११	मम वर्त्मानुवर्तन्ते	१३-९
१४-२	मम साधर्म्यमागताः	४१-२
९-५	ममात्मा भूतगावनः	२७-४
७-२४	ममाव्ययमनुत्तमम्	२४-९
१५-७	ममैवांशो जीवलोके	४४-१
९-४	मया ततमिदं सर्वम्	X-X

११-४	मया दृष्टुमिति प्रमो ।	३१-४
९-१०	मयाऽध्यक्षेण प्रकृतिः	२७-९
११-४१	मया प्रमादम् प्रणयेन वापि	३४-५
११-४७	मया प्रसन्नेन तवाजुनेदम्	३५-१
१०-३९	मया मृतं चराचरम्	३०-१८
११-३४	मया हतास्त्वं जहि; मा व्यथिष्टाः	३३-३
१३-१०	मयि ज्ञानम्ययोगेन	३९-७
९-२९	मयि ते, तेषु चाप्यहम्	२८-२२
१२-८	मयि बुद्धिं निवेशय	३६-८
१८-५७	मयि संन्यस्य मत्परः	५३-८
१३-६	मयि संन्यस्य मत्पराः	३६-६
७-७	मयि सर्वमिदं प्रोतम्	२८-४
३-३०	मयि सर्वाणि कर्माणि	११-११
७-२२	मयैव विहितान् हि तान्	२४-७
११-३३	मयैवैते निहताः पूर्वमेव	३३-२
८-७	मय्यर्पितमनोबुद्धिः	३७-२
१२-१४	मय्यर्पितमनोबुद्धिः	२५-५
१२-७	मय्यवेक्षितचेतसाम्	३६-७
१२-२	मय्यावेक्ष्य मनो यं माम्	३६-२
७-१	मय्यास्तुक्तमनाः पाथे !	३९-१
१२-८	मय्येव मन आधत्स्व	३६-८
२-३४	मरणादतिरिच्यते,	३-५
१०-२१	मरीचिर्महतामस्मि	४-४

१-१४	महति ह्यन्दने स्थितौ	X-X
१०-६	महर्षयः सप्त पूर्वे	X-X
१०-२	महर्षीणां च सर्वशः	२९-२
१०-२५	महर्षीणां मृगुरदम्	३०-११
९-१३	महात्मानस्तु मां पार्थ ।	२७-१२
११-२३	महाबाहो ! बहुबाह्वृषादम्	३२-७
१३-५	महाभूतान्यहंकारः	३८-४
११-९	महायोगेश्वरो हरिः	३१-८
३-३७	महाशनो महापाप्मा	१२-४
२-३५	मंस्यन्ते त्वां महारथाः	३-६
२-४७	मा कर्मफलहेतुर्भूः	८-६
९-१७	माता धाता पितामहः	२८-१०
१-३४	मातुलाः श्वशुराः गोत्राः	९-७
११-४९	मा ते व्यथा, मा च विमूढभावः	३५-३
२-४७	मा ते सप्तोऽस्त्वकर्मणि	८-६
९-१४	मात्रा-स्पर्शास्तु कौन्तेय ।	७-२
१-१४	माधवः पाण्डवधैव	X-X
१४-२५	मानापमानयोस्तुल्यः	४२-५
९-११	मातुषीं तनुमाधितम्	२७-१०
२-४७	मा फलेषु कदाचन	८-६
१४-२६	मां न योऽप्यभिचारेण	४२-६
१७-६	मां धैर्यादैनःशरीरस्पृम्	४७-१३

७-२६ मां तु वेद न कथन	२४-११
१२-२ मां ध्यायन्त उपमत	३६-६
९-३२ मा हि पार्थ ! व्याधित्व	२८-२५
१-१ मामका. पाण्डवाधैव	१-१
८-७ मामनुस्मर युष्य च	२५-७
१६-२० मामप्राप्यैव कीन्तय !	४७-११
१६-१८ मामाभपरदेहेषु	४७-८
७-२९ मामाधित्व यन्नि य	२४ १४
१२-९ मामिच्छाप्नु धनजय !	३६-९
८-१६ मामुपेत्य तु कीन्तय !	२५-१४
८-१५ मामुपेत्य पुनर्जन्म	२५-१३
१८-६६ मामेक क्षणं प्रभ	५३ १७
७-१३ मामेभ्य परमन्वयम्	४९-४१
७-१४ मामेव य प्रपद्यन्त	४९ ४२
७-१८ मामेवानुत्तमां गतिम्	२४ ३
१८-६८ मामेवैष्यत्यसदाय.	५४-२
९-३४ मामेवैष्यसि युक्तरैवम्	२८-२७
१८-६५ मामेवैष्यसि सत्य ■	५३ १६
८-३ मामेवैष्यत्यसदाय*	२५-५
■ १५ माययापहृतज्ञाना	४७-९
७ १४ मायामेता तरन्ति ते	४९-४२
१६ २ मादेव हीरवापलम्	४६-३
१६-५ मातुच मपद देवीम्	४६-७

१०-३५	मार्गानां मार्गशीर्षोऽहम्	३०-६
११-२	माहात्म्यमपि चाव्ययम्	३१-२
१-३८	मित्रद्रोहे च पातकम्	२-११
३-६	मिथ्याचारः स उच्यते	१०-५
१८-५९	मिथ्यैव व्यवसायस्ते	५३-१०
३-९	मुक्तसंगः समाचर	१०-८
१८-२६	मुक्तसङ्गोऽनहंवादी	४९-९
१२-१५	मुक्तो यः स च मे प्रियः	३७-३
१-२९	मुखं च परिशुष्यति	२-२
३-३१	मुच्यन्ते तेऽपि कर्मभिः	११-१२
३-१३	मुच्यन्ते सर्वकिन्त्वियैः	१५-८
५-२८	मुनिर्मोक्षपरायणः	१९-८
१०-३७	मुनीनामप्यहं व्यासः	३०-१२
१७-१९	मूढग्राहेणात्मनो यत्	४९-३५
१४-१५	मूढयोनिषु जायते	४१-१३
१६-२०	मूढा जन्मनि जन्मनि	४७-११
७-२५	मूढोऽयं नाभिजानाति	२४-१०
१४-४	मूर्तयः संभवन्ति याः	४-४
८-१२	मूर्ध्याधायात्मनः प्राणम्	२५-१०
१०-३०	मृगाणां च मृगेन्द्रोऽहम्	३०-१६

१३-२५ मृत्युं श्रुतिपरायणाः	४०-१०
९-३ मृत्यु-संसार-वर्त्मनि	२७-३
१२-७ मृत्यु-संसार-सागरात्	३६-७
१०-३४ मृत्युः सर्वहरश्चाहम्	३०-३
१८-१० मेधावी छिन्नसशयः	५१-१०
१०-२३ मेघः क्षिप्रदिशामहम्	३०-१६
१२-१३ मैत्र. कुरुण एव च	३७-१
१८-६६ मोक्षयिष्यामि मा शुचः	५३-१७
९-२८ मोक्षयसे कर्मबन्धनैः	२८-२१
९-१२ मोघज्ञाना विचेतसः	२७-११
३-१६ मोघं पश्य । स जीवति	१५-७
९-१० मोघाज्ञा मोघकर्माणिः	२७-११
१६-१६ मोह-जाल-समाहृताः	४७-६
१४-८ मोहन सर्वदेहिनाम्	४१-६
१४-२२ मोहमेव च पाण्डव !	४२-२
१८-७ मोहात् तस्य परित्यागः	५१-७
१८-२५ मोहादारभ्यते कर्म	४९-८
१६-१० मोहाद् गृहीत्वासद्विज्ञानम्	४६-१०
७-१३ मोहितं नाभिजानाति	४९-४१
११-१ मोहोऽयं विगतो मम	३१-१

१० ३८ मौन चैवास्मि गुह्यानाम्	३०-१७
१७ १६ मौनमात्मविनिग्रह	४९-३०
३ ६ य आस्त मनसा स्मरन्	१० ५
१८ ६८ य इव परम गुह्यम्	५४-७
१-३३ य एतेऽत्र समागता	१-५
२ १९ य एन वेत्ति हन्तारम्	६-८
२-२१ य एनम् अजम् अन्ययम्	६-१०
१३-३३ य एव वेत्ति पुरुषम्	४० ५
८-२१ य प्राप्य न निवर्तन्ते	२५ १९
८-६ य य वापि स्मरन् भावम्	२५ ४
६-२२ य लब्ध्वा चापर लाभम्	२२ ३
६-२ य सन्धासमिति प्राहु	२०-२
२-१५ य हि न व्यथयन्त्येते	७ ३
१३-२९ य पश्यति तथात्मानम्	४०-६
५-५ य पश्यति स पश्यति	१७ ६
१३ २७ य पश्यति स पश्यति	४० ११
८-१३ य प्रयाति त्यजन् देहम्	२५-११
८-५ य प्रयाति स मदभावम्	२५-३
१६ २३ य शास्त्रविधिमुत्सृज्य	४८ १
११ ५५ य स मामेति पाण्डव ।	३५ ९
८-२० यः स सर्वेषु भूतेषु	२५ १८
५ २८ य सदा मुक्त एन स	१९ ८

२-५७	य सर्वज्ञानमिस्नेह	९-४
१७-४	यक्ष-रक्षासि राजसा	४८-६
१६-१५	यक्ष्ये दास्यामि मोदिष्ये	४७-५
१५-१२	यचन्द्रमसि यचाग्नौ	४४-६
११-७	यचान्यद् द्रष्टुमिच्छसि	३१-६
१०-३९	यचापि सर्वभूतानाम्	३०-१८
१५-८	यचाप्युक्तामतीश्वरः	४४-९
११-४२	यचावहासार्थम् अमत्तृतोऽसि	३४-६
२-८	यच्छोकमुच्छापणमिन्द्रियाणाम्	५-५
५-१	यच्छ्रेय एतयोरेकम्	१७-१
२-७	यच्छ्रेय स्यान् निश्चितं ब्रूहि तन्मे	५-४
४-१२	यजन्त इति देवता.	१४-१०
१७-४	यजन्ते तामसा जना	४८-६
१६-१७	यजन्ते नामयज्ञैस्ते	४७-७
९-२२	यजन्ते ध्रुव्यान्विता	२८-१६
१७-१	यजन्ते ध्रुव्यान्विता	४८-३
१७-४	यजन्ते सार्विका देवान्	४८-६
९-१५	यजन्तो मामुपासत	२७-१४
९-२३	यजन्त्यविधिपूर्वकम्	२८-१६
९-२७	यज्जुहोषि ददसि यत्	२८-२०
४-३५	यज्ज्ञात्वा न पुनर्मोहम्	१६-४
७-२	यज्ज्ञात्वा नेह भूयोऽन्यन्	३९-२
१४-१	यज्ज्ञात्वा मुनय सर्वे	४१-१

१३-१२	यज्ज्ञात्वामृतमश्नुते	३९-९
४-१६	यज्ज्ञात्वा मोक्षयसेऽशुभात्	१४-२
९-१	यज्ज्ञात्वा मोक्षयसेऽशुभात्	२७-१
३-१४	यज्ञः कर्मसमुद्भवः	१५-४
४-३०	यज्ञ-क्षपित-कर्मणा	१५-१५
१८-३	यज्ञ-दान-तप-कर्म	५१-३
१८-५	यज्ञ-दान-तप-कर्म	५१-५
१७-२४	यज्ञ-दान-तप-क्रियाः	५०-२
४-३१	यज्ञशिष्टामृतभुजः	१५-९
३-१३	यज्ञशिष्टाशिनः सन्तः	१५-८
१७-७	यज्ञस्तपस्तथा ज्ञानम्	४९-२३
३-१४	यज्ञाद्भवति पर्जन्यः	१५-४
१०-२५	यज्ञानां जपयज्ञोऽस्मि	३०-९
४-२३	यज्ञायाचरत. कर्म	१४-९
३-९	यज्ञार्थात् कर्मणोऽन्यत्र	१०-८
१७-२३	यज्ञाथ विहिताः पुरा	५०-१
१७-१७	यज्ञे तपसि दाने च	५०-५
४-२५	यज्ञेनैवोपजुह्वनि	१५-११
९-२०	यज्ञैरिष्ट्वा स्वर्गंति प्रार्थयन्ते	२८-१३
१८-५	यज्ञो दानं तपश्चैव	५१-५
६-१२	यतचित्तेन्द्रियक्रियः च	२१-३
७-३	यततामपि सिद्धानाम्	३९-३
६-४३	यतते च ततो भूयः	३३-११

२-६०	यततो ह्यपि कौन्तेय ।	९-७
९-१४	यतन्तश्च दृढव्रताः	२७-१३
१५-११	यतन्तोऽप्यवृत्तात्मानः	४४-५
१५-११	यतन्तो योगिनश्चैनम्	४४-५
४-२८	यतयः सन्निवृत्ताः	१५-१०
१८-५२	यतयाकायमानसः	५३-५
१५-४	यनः प्रवृत्तिः प्रवृत्ता पुराणी	४३-४
१८-४६	यतः प्रवृत्तिर्भूतानाम्	४-१०
१२-१४	यतः प्रवृत्तिर्भूतानाम्	३७-२
५-२६	यनीनां यतचेतनाम्	१९-६
५-२८	यतन्द्रियमनोबुद्धिः	१९-८
६-२६	यतो यनो निधरन्ति	२०-७
९-२७	यत् करोषि यदभाति	२८-२०
१२-२	यत् तज्ज्ञानं मनसम	३८-२
१८-२५	यत् तां तामसमुत्तत	४९-८
१८-२३	यत् तत् तत् तत् तत् तत्	४९-६
१८-२८	यत् तत् तत् तत् तत् तत्	४९-२१
१८-२४	यत् तत् तत् तत् तत् तत्	४९-२०
९-२७	यत् तत् तत् तत् तत् तत्	२८-२०
१८-२४	यत् तत् तत् तत् तत् तत्	४९-७
१८-२२	यत् तत् तत् तत् तत् तत्	४९-५
१७-२१	यत् तत् तत् तत् तत् तत्	४९-२७
१०-१	यत् तत् तत् तत् तत् तत्	२९-१

११-१	यत् त्वयोक्तं वचस्तेन	३१-१
८-२३	यत्र काले त्वनाश्रुतिम्	२६-२
६-२०	यत्र चैवात्मनाऽऽत्मानम्	२२-१
१८-७८	यत्र पार्थो धनुर्धरः	७-५
१८-७८	यत्र योगेश्वरः कृष्णः	७-५
६-२०	यत्रोपरमते चित्तम्	२२-१
५-५	यत् सांख्यैः प्राप्यते स्थानम्	१७-६
९-६	यथाकाशस्थितो नित्यम्	२७-५
३-२५	यथा कुर्वन्ति भारत ।	११-६
७-१	यथा शास्यसि तच्छृणु	३९-१
३-३८	यथाऽऽदर्शो मलेन च	१२-५
६-१९	यथा दीपो निवातस्थः	२१-१०
११-२८	यथा नदीनां बहवोऽभ्युवंगाः	३२-१२
१३-३३	यथा प्रकाशयत्येकः	२८-६
११-२९	यथा प्रसीतं ज्वलनं पतंगाः	३२-१३
१-११	यथाभागमवस्थिताः	X-X
१८-१९	यथाऽऽच्छृणु तान्यपि	४९-९
१८-४५	यथा विन्दति तच्छृणु	४-९
१३-३२	यथा सर्वगतं सौक्ष्म्यात्	४०-८
१८-६३	यथेच्छति तथा कुरु	१३-४
४-३७	यथैर्धांसि भमिदोऽग्निः	१६-६
१२-२०	यथोक्तं पशुपात	३७-८
३-३८	यथोन्वेनाहूतो गर्भः	१२-५

१-३८	यद्यप्येते न पश्यन्ति	२-११
१-४५	यद्वाज्यसुखलोभेन	२-१६
२-६	यद्वा जयेम यदि वा नो जयेयुः	५-३
१३-३	यद्विकारि यतश्च यत्	३८-३
१८-६१	यन्त्रारूढानि मायया	५३-१२
२-६७	यन्मनोऽनुविधीयते	९-१४
१०-१४	यन्मां वदसि केशव ।	२९-१२
११-४७	यन्मे त्वदन्येन न दृष्टपूर्वम्	३५-१
१०-२९	यमः संयमतामहम्	३०-४
१८-३४	यथा तु धर्मकामार्थान्	४९-१७
१८-३१	यथा धर्मम् अधर्मं च	४९-१४
१८-३५	यथा स्वप्नं भयं शोकम्	४९-१८
७-५	यथेदं धार्यते जगत्	२८-२
२-१९	यथैव मन्यते हतम्	६-८
१७-११	यष्टव्यमेवेति मनः	४९-२७
१५-१	यस्तं वेद स वेदवित्	४३-१
१८-११	यस्तु कर्मफलश्यामी	५१-११
३-३७	यस्तवात्तरतिरेव स्यात्	१०-९
३-७	यस्त्विन्द्रियाणि मनसा	१०-६
१५-१८	यस्मान् क्षरमतीतोऽहम्	४५-३
१२-१५	यस्मान्नोद्विजते लोकः	३७-३
१५-४	यस्मिन् गता न निवर्तन्ति भूयः	४३-४
६-२२	यस्मिन् स्थितो न दुःखेन	२२-३

५-१२ युक्तः कर्मफलं त्यक्त्वा	१८-५
६-१७ युक्तचेष्टस्य कर्मसु	२१-८
६-१७ युक्तस्वप्नायोधस्य	२१-८
६-१७ युक्ताहारविहारस्य	२१-८
५-८ युक्तो मन्येत तत्त्ववित्	१८-१
१७-७ युज्यते नात्र संशयः	३०-२२
६-१९ मुञ्चतो योगमाप्स्यनः	२१-१०
६-१५ मुञ्चते सर्वं सदात्मानम्	२१-६
६-२८ मुञ्चते सर्वं सदात्मानम्	२२-१
२-३७ मुद्गाय कृत्तनिधयः	३-८
१८-४३ मुद्गे चाप्यपलायनम्	४-५
१-२३ मुद्गे प्रिय-चिकीर्षवः	१-५
१-६ मुधामन्युध विक्रान्तः	X-X
११-३४ मुध्यस्व, जंतासि रणे सपत्नान्	३३-३
३-३० मुध्यस्व विगतज्वरः	११-११
१-२८ मुयुन्तुं समुपस्थितम्	२-२
१-४ मुयुधानो विराटश्च	X-X
१२-१ ये चाप्यक्षरमव्यक्तम्	३६-१
७-१२ ये चैव सात्त्विका भावाः	४९-४०
९-२२ ये जनाः पर्युपासते	३८-१५
१२-२० ये तु धर्म्यामृतमिदम्	३७-८
१२-६ ये तु सर्वाणि कर्माणि	३६-६

१२ ३	ये त्वक्षरमनिर्देश्यम्	३६ ३
३-३२	ये त्वेतदभ्यमूयन्त	११ १३
४-२५	येन भूतान्यग्रेषेण	१६ ४
१० १०	यन माम् उपयान्ति ॥	२९ ८
३-२	येन श्रेयोऽहमाप्नुयाम्	१०-२
२-१७	येन सर्वमिदं ततम्	४-१०
८-२२	यन सर्वमिदं ततम्	६-६
१८ ४६	यन सर्वमिदं ततम्	२५-२०
६ ६	यनाग्नेवात्मना जित	१० ६
३-१३	य पचन्त्यात्मकं रणान्	१५ ८
९-१७	यऽपि ह्यु पापयोनय	७८ २५
९-२३	यऽप्यन्यदेवताभक्ता	२८-१६
९-२९	य भजन्ति तु मां भक्त्या	७८ २१
३-३१	य मे मतमिदं नियम्	११-१७
४-११	ये यथा मां प्रपद्यन्ते	१३ ९
११ १२	यऽऽरिषता प्रयत्नीकेषु योधा	३३-१
१३-३४	ये विदुर् यान्ति हं वाम्	३८ ७
१७ १	य शास्त्रदिक्षु रद्व्य	४८ ३
२-३५	यथा (हन्ता) य भव बभूव	३ ६
७ २८	यथा रान्तगा पापम्	२४-१३
५-१८	यथा नाशित्मात्मन	१८ ९
१० ६	यथा लोक इमा श्रद्धा	x-x
५-१९	यथा सामये विधेयः सन्	७-६

१-३३	येषामर्थे कांक्षितं नः	२-६
५-२२	ये हि संस्पर्शजा भोगाः	१९-२
९-२२	योगक्षेमं वहाम्यहम्	२८-१५
६-४१	योगभ्रष्टोऽभिजायते	२३-९
६-१२	योगमात्मविशुद्धये	२१-३
७-१५	योगमायासमावृतः	२४-१०
४-२८	योगयज्ञास्तथापरे	१५-१०
८-२७	योगयुक्तो भवानुन ।	२६-६
५-६	योगयुक्तो मुनिर्ब्रह्म	१७-७
५-७	योगयुक्तो विशुद्धात्मा	१७-८
४-४१	योगसंन्यस्तकर्माणम्	१६-८
२-४८	योगस्थः कुरु कर्माणि	८-७
६-२	योगं तं विद्धि पाण्डव !	२०-२
७-१	योगं युञ्जन् मदाश्रयः	३९-१
१८-७५	योगं योगेश्वरान् कृष्णात्	७-२
२-५०	योगः कर्मसु कौशलम्	८-९
४-३	योगः प्रोक्तः पुरातनः	१३-३
६-३७	योगाच्चलितमानसः	२३-५
६-४	योगाद्भुतस्तदाच्यते	२०-४
६-३	योगाद्भुतस्य तस्यैव	२०-३
६-२७	योगिन् गुरामुत्तमम्	२२-८
५-११	योगिनः कर्म कुर्वन्ति	१८-४

१२-१४ यो मे भक्तः स मे प्रियः	३७-२
१२-१६ यो मदभक्तः स मे प्रियः	३७-४
१०-३ यो माम् अङ्गम् अनार्दि च	२९-१३
१५-१९ यो माम् एवमसंमूढः	४५-४
६-३० यो मां पश्यति सर्वत्र	२२-११
८-१४ यो मां स्मरति नित्यशः	२५-१२
९-१६ यो मे भक्त्या प्रयच्छति	२८-१५
१७ ३ यो यच्छूद्रः स एव सः	४८-४
६-३३ योऽथ योगस्त्वया प्रोक्तः	२३-१
७-२१ यो यो यां यां तनुं भक्तः	२४-६
१५-१७ यो लोकत्रयमाविश्य	४५-३
१४-२३ योऽतिष्ठति नेह	४२-३

११-३६ रक्षासि भीतानि दिशो द्रवन्ति	२४-१
१४-१६ रजस्तु पल्लं दुःखम्	४१-१४
१४-१५ रजति प्रलम्बं गत्वा	४१-१३
१४-१७ रजरो लोभ एव च	४१-१५
१४-१० रजस्तगधाभिभूय	४१-८
१४-१२ रमयेतां निजादन्ते	४१-१०
१४-९ रजः वर्माणि भारत !	४१-७
१४-१० रजः सत्त्वं तमश्चैव	४१-८
३-३७ रजोगुणसमुद्भवः	१२-४
१४-७ रजो रागादयः विद्धि	४१-५

१-२१	रय स्वापर मेऽच्युत !	१ ३
१-४७	रथोपस्थ उपादिशन्	२-१८
१५-९	रमन घ्राणमेव च	४४-३
२-५९	रसवर्ज, रसाऽप्यस्य	९-६
७-८	रसोऽह्नप्यु, कोन्तय ।	२८ ५
१७-८	रस्या स्निग्धा स्थिरा हृद्या	४९-२४
४-३	रहस्य ह्येनदुत्तमम्	१३-३
९-१०	राक्षसीनासुरी चैव	२७-११
२-६४	रागद्वेषवियुक्तैस्तु	९-११
३-३४	रागद्वेषो व्यवस्थितो	११-०
१८-५१	रागद्वेषो भुवस्य च	५३-०
१८-१७	रागी कर्मफलप्रेप्सु	४९-१०
१८-७६	राजन् ! सम्मृत्य गमृत्य	८-३
९-२	राजनिशा राजगुणम्	२७-२
१७-१८	राजमे चत्तमध्वजम्	४९-३४
१८-२७	राजन् परिकीर्तित	४९-१०
७-१३	राजगास्तानसाग द	४९ ४०
१-२	राज्ञा वचनममवीन्	४-४
१-३३	राज्य भग्नं मुस्तानि च	२-६
२-८	राज्यं मुस्ताग्नपि चाधिरन्यम्	७ ५
८-१७	रात्रि युगमहस्यम्	२५-१५
८-१८	राष्ट्रागमे प्रवर्त्तकः	२५-१६

८-१९	राज्यागमेऽवशः पार्थ ।	२५-१७
१०-३१	रामः शस्त्रभृतामहम्	३०-१३
१०-२३	रुद्राणां संकरखास्मि	३०-१३
११-२२	रुद्रादित्या वसवो ये च साध्याः	X-X
१८-७७	रूपमस्यद्भुतं हरेः	३-४
११-४७	रूपं परं वर्णितमात्मयोगात्	३५-१
११-२३	रूपं महत् ते बहुवदत्रनेत्रम्	३२-७
१-२९	रौमहर्षध जायते .	१-३
७-२२	लभते च ततः कामान्	२४-७
६-४३	लभते पौर्वदेहिकम्	२३-११
५-२५	लभन्ते ब्रह्मनिर्वाणम्	१९-५
२-३९	लभन्ते सुद्धमीदृशम्	४-२
२-३८	लाभालाभौ जयाजयौ	७-१
५-१०	लिप्यते न स पापेन	१८-३
१-४२	लुप्तपिण्डोदकक्रियाः	X-X
१८-२७	लुप्तो हिंसात्मकोऽगुचिः	४९-१०
११-३०	लेलिपसे प्रसमानः समन्तान्	३२-१४

११-२०	लोकत्रयं प्रव्यथितं महात्मन्	३२-५
११-४३	लोकत्रयेऽप्यप्रतिम-प्रभाव ।	३४-७
३-२०	लोकसमूहमेवापि	११-१
३-२१	लोकस्तदनुवर्तते	११-२
५-१४	लोकस्य सृजति प्रभुः	१८-७
१२-१५	लोकाग्नोद्विजते च यः	३७-३
११-३०	लोकान् समग्रान् वदतैर्ज्वलद्भिः	३२-१४
११-३२	लोकान् समार्हर्तुमिह प्रवृत्तः	३३-१
६-४२	लोके जन्म यशीदृशम्	२३-१०
३-३	लोकेऽस्मिन् द्विविधा निष्ठा	१७-२
७-२५	लोको मामजमव्ययम्	२४-१०
३-९	लोकोऽयं कथं बन्धनः	१०-८
१४-१२	लाभः प्रवृत्तिरारम्भः	४१-१०
१-३८	लोभोपहतचेतसः	२-११
१०-१६	यक्नुमर्हस्यशेषेण	२९-१४
११-२७	वक्त्राणि तत्स्वरमाणा विशन्ति	३२-११
८-२३	वक्ष्यामि भरतर्षभ ।	२६-२
१०-१	वक्ष्यामि हितकाम्यया	२९-१
२-३६	वदिष्यन्ति तवाहिताः	२-७
१०-२९	वदणो यादसामहम्	३०-१४
१-४३	वर्णसंस्कारकैः	४-४
३-२२	वर्ण एव च कर्मणि	११-३

१६-२३	वर्तते कामकारतः	४८-१
५-२६	वर्तते विदितात्मनाम्	१९-६
५-९	वर्तन्त इति धारयन्	१८-२
७-२६	वर्तमानानि चाप्नुन ।	२४-११
६-६	वर्तेतास्मैव क्षत्रुवत्	२०-६
२-६१	वशे हि यस्येन्द्रियाणि	९८
६-३६	वदयात्मना तु यतता	२३-४
१०-२३	यसूनां पावकवास्मि	४०-४

१७-१५	घाद्यर्थं तप उच्यते	४९-३१
१०-३२	वादः प्रयदतामहम्	३०-७
१५-८	दायुर्मन्धानिवाशयात्	४४-२
१-६७	दायुर्मविमिवाम्भसि	९-१४
११-३९	दायुर्यमोऽग्निर्वरुणः शशाङ्कः	४०-४
९-६	दायुः सर्वत्रगो महान्	२७-५
६-३४	दायोरिव सुदुष्करम्	२३-२
९-९२	दासांसि जीर्णानि यथा विहाय	६-११
७-१९	दासुदेव. सर्वमिति	२४-४

१३-१९	दिकारांश्च गुणांश्चिव	४०-१
५-२८	दिग्गतेष्टामयकोधः	१९-८
५-७	विजितात्मा जितेन्द्रियः	१७-८
११-३१	विशानुमिच्छामि भवन्तमाद्यम्	३२-१५
४-३२	वितता व्रद्धाणो मुखे	१५-१६

१०-२३	वित्तेशो यक्षरक्षसाम्	X-X
१०-१४	विदुर्देवा न दानवा	२९-१२
३-३२	विद्धि नष्टानचेतसः	११ १३
१०-२४	विद्धि पार्थ ! बृहस्पतिम्	३०-११
७-१०	विद्धि पार्थ ! सनातनम्	२८-७
१३-१९	विद्धि प्रवृत्तिसम्भवान्	४०-१
१०-२७	विद्धि माममृतोद्भवम्	३०-१५
४ १३	विद्वद्यकर्तारमव्ययम्	X-X
१३-१९	विद्वद्यनादी उभावपि	४०-१
३-३७	विद्वद्येनमिह वैशिणम्	१२-४
५-१८	विद्याग्निगयसपत्रे	७-५
३-२६	विद्वान् युक्तं समाचरन्	११-७
१७ ११	विधिदृष्टा न श्रूयते	४९-२७
१७-१३	विधिहीनम् अक्षुध्रम्	८९ २९
१३-२७	विनाश्यत्स्वविनश्यन्तम्	४०-११
२-१७	विनाशमव्ययस्यास्य	१-६
६-४०	विनाशास्तस्य विद्यते	२३-८
४-८	विनाशाय न दुष्कृतम्	१३-८
६-२४	विनियम्य समन्तत	२२-५
५-२१	विन्दत्यात्मनि यन् सुखम्	१९-१
१-३१	विपरीतानि वेदव !	X-X
१३-१६	विमर्शनमिदं न ह्यनम्	३९-१३
१०-१८	विभूर्नि च अनार्दन !	२९-१६

१०-४०	विभूतीनां परंतप !	३०-११
१०-४०	विभूतेर्विस्तरो मया	३०-११
६-२८	विमुक्तो मामुपैध्यसि	२८-२१
१४-२०	विमुक्तोऽमृतमधुते	४१-१८
१८-५	विमुच्य निर्ममः शान्तः	५३-४
१५-१०	विमूढा नानुपश्यन्ति	४४-४
६-३८	विमूढो ब्रह्मणः पथि	२३-६
१८-६३	विमृश्यैतत् अशेषेण	५३-१४
६-२३	वियोगं योगमंजितम्	२२-४
४-१	विवस्वान् मनचे प्राद	१३-१
१३-१०	विविक्तदेशसेवित्वम् -	३९-७
१८-५२	विविक्तसेवी लब्धाक्षी	५३-३
१८-१४	विविधाध्वं पृथक् चेशाः	५२-२
१४-११	विबुद्धं सत्त्वमित्युत	४१-९
१४-१३	विबुद्धे कुरुमन्दन !	४१-११
१४-१२	विबुद्धे भरतर्षभ !	४१-१०
१८-५५	विदाते तदनन्तरम्	५३-६
११-२९	विशन्ति नाशाय समृद्धवेगाः	३२-१३
८-९१	विशन्ति यद्यतयो वीतरागाः	२५-९
११-२८	विशन्ति वज्राण्यभिविजयन्ति	३२-१२
११-२२	विभेदभिनो मरुतधोष्मपाध	४-४
२-२	विशमे समुपस्थितम्	२-२
२-६४	विषयान् इन्द्रियैध्वरन्	९-११

१५-९ विषयान् उपसेवत	४४ ३
२-५९ विषया विनिवर्तन्ते	९-६
१८-३८ विषयेन्द्रियसयोगात्	४९-२१
१८ ३५ विपाद मदमेव	४९ १८
१८-२८ विपादी दीर्घसूत्री च	४९-११
२-१० विषीदन्तमिद वच	६-१
२-१ विषीदन्तमिद वाक्यम्	३-१
१-२८ विषीदन् इदमब्रवीत्	२-१
१० ४२ विष्टभ्याहमिद वृत्तम्	३०-२१
८-३ विसर्ग कर्मसंज्ञित	२५ २
९-८ विसृजामि पुन पुन	२७-७
१-४७ विसृज्य सशर चापम्	२ १८
१० १८ विस्तरेणात्मनो योगम्	२९ १६
१८-७७ विस्मयो मे महान् राजन् ।	३-४
२-७१ विहाय कामान् य सर्वान्	९ १८
११-४२ विहारक्षयासनभोजनेषु	३४-६
११-२२ वीक्षन्ते त्वा विस्मिताथैव सर्वे	४-४
२-५६ वीतरागमयक्रोध	९-३
४-१० वीतरागमयक्रोधा	१३-१२
४-३६ युञ्जिन सतरिध्यसि	१६-५
१०-३७ यूष्मीनां वासुदेवोऽस्मि	३०-१२

११-३८ चेत्तासि वेद्यं च परं च धाम	३४-३
६-२१ चेत्ति यत्र न चैवायम्	२२-२
१०-३ चेत्ति लोक्रमहेश्वरम्	२९-३
१८-२१ चेत्ति सर्वेषु भूतेषु	४९-४
१०-१५ चेत्थ त्वं पुरुषोत्तम !	२९-१३
२-४२ वेदवादरताः पार्थ !	४-४
१०-२२ वेदानां सामवेदोऽस्मि	३०-८
१५-१५ वेदान्तकृद् वेदविदेव चाहम्	४४-९
२-२१ वेदाविनाशिर्न नित्यम्	६-१०
७-१६ वेदाहं समतीतानि	२४-११
८-२८ वेदेषु यज्ञेषु तपःसु चैव	२६-१
१५-१५ वेदैश्च सर्वैरहमेव वेद्यः	४४-९
९-१७ वेद्यं पवित्रमोकारः	२८-१०
१-२९ वेपथुश्च शरीरे मे	९-३
१०-३० वैनतेयश्च पक्षिणाम्	३०-१६
१८-५२ वैराग्यं समुपाश्रितः	५३-३
६-३५ वैराग्येण च शृण्वते	१३-३
१८-४४ वैश्यकर्म स्वभावजम्	८-६
२-३८ व्यक्त-मध्यानि भारत !	६-१७
११-४९ व्यपेतमीः प्रीतमनाः पुनस्तवम्	३५-३
२-४४ व्यवसायात्मिका बुद्धिः	८-२
२-४१ व्यवसायात्मिका बुद्धिः	८-३

११-२४	व्याप्तानन दीप्तविशालनेत्रम्	३२-८
११-२०	व्याप्त त्वयैकेन दिशश्च सर्वा	३२-५
३-२	व्यामिश्रेणेव वाग्येन	१०-२
१८-७५	व्यासप्रसादाच्छ्रुतवान्	उ २
८-१३	व्याहरन् मामनुस्मरन्	२५-११
१-२	व्यूढ दुर्योधनस्तदा	X X
१-३	व्यूढा इपदपुत्रेण	X-X
५-२३	शाम्नोर्ताहैव य सेडुम्	१९-३
११-५३	शक्य एवविधो द्रष्टुम्	३५-७
६-३६	शक्योऽवाप्नुमुपायत	२३-४
१-१२	शाहस दम्भी प्रतापवान्	X-X
१-१८	शङ्खान् दध्नु पृथक् पृथक्	X-X
१८-२८	शठो नैष्कृतिकोऽरुस	४९-११
११-५	शतशोऽथ सहस्रश	३१-५
६-२५	शनैः शनैरुपरमेन्	१२-६
६-४४	शब्दत्रयातिवर्तते	७३ १२
७-८	शब्दः खे पौष्ट्य नृषु	२८ ५
१८-५१	शब्दादीन् विषयस्त्यक्त्वा	५३-२
४-२६	शब्दादीन् विषयानन्ये	१५ १२
६-३	शमः कारणमुख्यते	२०-३
१८-४२	शमो दमस्तप शौचम्	४ ४
१५-८	शगीर यदवप्नोति	४४ २

३-८	शरीरयात्रापि च ते	१०-७
१८-१५	शरीरवाङ्मनोभिर्यत्	५९-३
१३-३१	शरीरस्थोऽपि कौन्तेय ।	४०-७
११-१३	शरीरे पाण्डवस्तदा	३१-११
९-३१	शाश्वच्छान्तिं निगच्छति	२८-२४
५-१२	शान्तिमप्नोति नैष्ठिकीम्	१८-५
६-१५	शान्तिं निर्वाणपरमाम्	२१-६
४-२१	शारीरं केवलं कर्म	१४-७
१७-१४	शारीरं तप उच्यते	४९-३०
१८-५६	शाश्वत पदमव्ययम्	५३-७
१४-२७	शाश्वतस्य च धर्मस्य	४३-७
१-१७	शिशण्डी च महारथः	X-X
२-७	शिष्यस्तेऽहं शाधि मां त्वां प्रपन्नम्	५-४
२-१४	शीतोष्णमुखदुःखदाः	७-२
६-७	शीतोष्णमुखदुःखेषु	२०-७
१२-१८	शीतोष्णमुखदुःखेषु	३७-६
८-२६	शुक्रकृष्णे गती लोते	२६-५
६-४१	शुचीनां श्रीमतां गेहे	२३-९
६-११	शुचौ देशे प्रतिष्ठाप्य	२१-२
५-१८	शुनि चैव शपाके च	७-५

१२-१७ शुभाशुभपरित्यागी	३७-५
१-२८ शुभाशुभफलैरेवम्	२८-२१
१८-४४ शूद्रस्यापि स्वभावजम्	४-६
१८-४१ शूद्राणां च परतपः ।	४-३
१०-१ शृणु मे परमं वचः	२९-१
१८-६४ शृणु मे परमं वचः	५३-१५
१८-३६ शृणु मे भरतर्षभ ।	४९-१९
१८-७१ शृणुयादपि यो नरः	५४-५
१०-१८ शृण्वतो नास्ति मेऽमृतम्	२९-१६
१-५ शौच्यश्च नरपुंगव	X-X
१-४७ शोक-सविम-मानसः	२-१८
१८-४३ शौर्यं तेजो भृतिर्दक्षिणम्	४-५
१-३४ श्यामाः संवन्धिनस्तथा	२-७
१२-२० श्रद्धाणां मत्परमा	३७-८
१७-१७ श्रद्धया परया तप्तम्	४९-३३
१२-२ श्रद्धया परयोपेता	३६-२
७-२१ श्रद्धयाधिनुमिच्छति	२४-६
१७-३ श्रद्धा भवति भारत ।	४८-४
१७-३ श्रद्धामयोऽर्थः पुरुषः	४८-४

३-३१ धद्धावन्तोऽनसूयन्तः	११-१२
१८-७१ धद्धावाननसूयश्च	५४-५
६-४७ धद्धावान् भजते यो माम्	२३-१५
४-३९ धद्धावान् लभते ज्ञानम्	१६-१
१७-१३ धद्धाविरहितं यज्ञम्	४९-२९
१०-४१ श्रीमद्भूर्जितमेव वा	३०-२०
२-५३ : श्रुतिविप्रतिपन्ना ते	८-१२
११-२ श्रुतौ विस्तरशो मया	३१-२
१३-२५ श्रुत्वाप्येभ्य उपासते	४०-१०
१-२९ श्रुत्वाप्येन वेद न चैव कथित्	X-X
३-११ श्रेयः परमसाध्यम्	१५-२
४-३३ श्रेयान् द्रव्यमयाद्यज्ञात्	१५-१७
३-३५ श्रेयान् स्वधर्मो विगुणः	X-X
१८-४८ श्रेयान् स्वधर्मो विगुणः	X-X
२-५ श्रेयो भोक्तुं भैक्ष्यमपीह लोके	५-२
१२-१२ श्रेयो हि ज्ञानमभ्यासान्	३६-१२
२-५२ श्रौतव्यस्य श्रुतस्य च	८-११
१५-९ श्रोत्रं चक्षुः स्पर्शनं च	४४-३
४-२६ श्रोत्रादीनीन्द्रियाण्यन्ये	१५-१२
१-१७ श्वशुरान् सुहृदथैव	१-८

८-२४	षण्मासा उत्तरायणम्	२६-३
८-२५	षण्मासा दक्षिणायनम्	२६-४
४-३	स एवायं मया तेऽद्य	१३-३
४-२	स कलिनेह महता	१३-२
१८-८	स कृत्वा राजस त्यागम्	५१-८
३-३५	सकना कर्मण्यविद्वांसो	११-६
११-४१	सखेति मत्वा प्रसन्न यदुक्तम्	३४-५
११-३५	सगद्गदं भीतिभीत प्रणम्य	३३-४
१४-२६	स गुणान् समर्पित्यैतान्	४२-६
१-१९	स घोषो धार्तराष्ट्रणम्	x x
३-२४	सकरस्य च कर्ता स्याम्	११-५
१-४२	सपरो नरकायैव	x-x
६-२४	संकल्पप्रभवान् कामान्	२२-५
५-१०	सङ्ग त्यक्त्वा करोति य	१८-३
५-११	सङ्ग त्यक्त्वाऽऽत्मशुद्ध्यै	१८-४
२-४८	सङ्ग त्यक्त्वा धनञ्जय ।	८-७
१८-९	सङ्ग त्यक्त्वा फलं चैव	५१-९
१८-६	सङ्ग त्यक्त्वा फलानि च	५१-६
२-६२	सङ्गस्तेषूपजायते	९-९
२-६२	सङ्गात् मजायत काम	९-९
२-३३	सप्राम न करिष्यसि	३-४
१३-६	सघातधेतना धृति	३८-५

६-३०	स च मे न प्रणश्यति	२२-११
१३-३	स च यो यत्प्रभावध	३८-३
११-५१	सचेताः प्रकृतिं गतः	३५-५
१७-२६	सच्छब्दः पार्थिवो युज्यते	५०-४
३-२९	सञ्चन्ते गुणकर्मसु	११-१०
१-७	सजार्थं तान् ब्रवीमि ते	X-X
९-१४	सततं कीर्तयन्तो माम्	२७-१३
१७-२४	सततं ब्रह्मवादिनाम्	५०-२
८-१०	स तं परं पुरुषमुपैति दिव्यम्	२५-८
७-२९	तथा धर्म्या युक्तः	२४-७
१७-१८	सत्कारमानपूजार्थम्	४९-३४
१७-१	सत्त्वमाहो रजस्तमः	४८-३
१८-४०	सत्त्वं प्रकृतिर्जैर्मुक्तम्	४९-३९
१४-१०	सत्त्वं भवति भारत ।	४१-८
१४-५	सत्त्वं रजस्तम इति	४१-३
१०-३६	सत्त्वं सत्त्ववतामहम्	३०-१०
१४-९	सत्त्वं सुखे सन्नयति	४१-७
१३-२६	सत्त्वं स्थावरजङ्गमम्	X-X
१४-१७	सत्त्वात् संजायते ज्ञानम्	४१-१५
१७-३	सत्त्वानुस्था सर्वस्य	४८-४
१७-१५	सत्त्वं प्रियहितं च यत्	४९-३१
१८-९	स त्यागः सात्त्विको मतः	५१-९
१८-११	स त्यागीत्यभिधीयते	५१-११

५-१९	सदसचाहमर्जुन !	२८-१२
१३-२१	सदसद्योनिजन्मसु	४०-३
८-६	सदा तद्भावमावित	२५-४
१७-२६	सदित्येतत् प्रयुज्यते	५०-४
१७-२७	सदित्येवामिधीयते	५०-५
३-३३	सदृश चेष्टने स्वस्याः	१२-१
१८-४८	सदोषमपि न त्यजेत्	४-११
१७-२६	सद्भावे साधुभावे च	५०-४
११-१८	सनातनस्त्वं पुष्टो मतो मे	३२-३
६-२३	स निश्चयेन योक्तव्यः	३२-४
१२-१४	संतुष्ट सततं योगी	३७-२
१२-१९	संतुष्टो येनकेनचिन्	३७-७
११-२७	सहृद्यन्त पूर्णैर्धनमग्नैः	३२-११
१२-४	सनियम्येन्द्रियप्राप्तम्	३६-४
३-३०	सन्यस्याभ्यात्मचेतसा	११-११
५-१३	सन्यस्यास्ते मुरा वही	१८-६
५-१	सन्यास कर्मणां कृष्ण !	१७-१
१८-२	सन्यासा कथयो दिदु	५१-२
९-२८	सन्यासयोगयुक्तत्वा	२८-२१
५-६	सन्यासस्तु महाबाहो !	१७-७
१८-१	सन्यासस्य महाबाहो !	५१-१
५-२	सन्यासः कर्मयोगः	१७-३
१८-४९	सन्यासेनाधिगच्छति	५२-६

४-१८	॥ बुद्धिमान् मनुष्येषु	१४८४
५-२१	॥ ब्रह्मयोगयुक्तात्मा	१९१
४-२३	समग्र प्रविलीयते	१४-९
२४८	समत्वं योग उच्यते	८-७
२-१५	सम-दुःख-सुख धीरम्	७-३
१२-१३	सम-दुःख-सुख क्षमी	३७-१
१४-२४	सम-दुःख-सुख. स्वस्थ	४२-४
६-९	समबुद्धिर्विशिष्यते	२०-९
६-१३	समः क्लेशजिरोप्रीतिम्	२१-४
६-३२	सम पश्यति योऽर्जुन ।	२९-१३
१३-२८	सम पश्यन् हि सर्वत्र	४०-१२
६८	समलोष्टादमकाश्वन.	४२-४
१४२४	समलोष्टादमकाश्वन.	२०-८
१३-२८	समवस्थितमभिरम्	४०-१२
१-२५	समवेतान् कुरुन् इति	१-७
१-१	समवेता युयुत्सव.	१-१
१२-१८	सम सश्री च मित्रे च	३७-६
५२-१८	सम सगविवर्जित.	३७-६
१८५४	सम सर्वेषु भूतेषु	५३-५
४-२२	सम सिद्धासिद्धौ च	१८-८
७-१९	॥ महात्मा मुदुर्लभ	२४-४
१३-२७	सम सर्वेषु भूतेषु	४०-११
१७११	समाधाय ॥ सार्विक	४९-२७

२-५३	समाधावचला बुद्धि	८ १२
२-५४	समाधिस्यस्य केशव ।	९-१
२-५४	समाधौ न विधीयते	८-३
१८-५०	समासेनैव कौन्तय ।	५३ १
२-५०	समुद्रमाप प्रविशन्ति यदून्	९-१७
११ २८	समुद्रमेवाभिमुखा इवन्ति	३२-१३
६-४७	स मे युचतमो मतः	२३ १५
९-२९	समोऽह सर्वभूतेषु	२८ २२
३-१०	सपश्यन् कर्तुमर्हसि	११-१
६-१३	सप्रेक्ष्य नासिकाप्र स्वम्	२१-४
१४-३	सभव संभूतानाम्	x x
४ ८	सभकामि युगे युगे	१३ ^{१०} २
४-६	सभवाम्याहममायया	१३-६
१-३४	समाधिनस्य चार्तिर्नि	३-५
९-६३	समाहात् स्मृतिविभ्रम	९-१०
९-३०	सम्यग्भ्यवसन्नो हि स	२८-२३
३-२१	॥ सः प्रमाणं कुरुत	११-२
८-१३	स याति परमो गतिम्	२५-११
४-१८	स युक्त इन्द्रवर्महन्	१४ ४
५-८३	॥ युक्त स मुनी नर	१९-३
६-१२	स योगी परमो मा	२२ १
५-१४	ग योगी मन्त्रनिर्णय	१९-४
६-३१	॥ योगी मयि दत्त	११ १२

१०-२४	सरसामस्मि सागर	३०-५
१०-३२	सर्गाणाम् आदिरन्तश्च	३० २
१४-२	सर्गेऽपि नोपजायन्ते	४१-२
७-२७	सर्गे यान्ति परन्तप ।	२४-१२
१०-२८	सर्पाणामस्मि वायुकि	× ×
१ ६	सर्वे एव महारथा	× ×
१३ ११	सर्वे कर्म फल-त्यागम्	३६ ११
१८ २	सर्वे कर्म-फल-त्यागम्	५१-२
५ १३	सर्वकर्मणि मनसा	१८ ६
१८-५६	सर्वकर्माण्यपि सदा	५३ ७
१३ ३	सर्वक्षेत्रेषु भारत ।	३८ ३
१८ ६४	सर्वगुणतम भूय	५३ १५
३ ३२	सर्वज्ञानविमूर्डास्तान्	११-१३
१३-१३	सर्वत पाणिपाद तत्	२९ १०
१३ १३	सर्वत ध्रुतिमल्लोके	२९ १०
२ ४६	सर्वत सङ्स्तोदक	८ ५
१३ १३	सर्वताडक्षिधिरोमुखम्	३९-१०
१९ ३	सर्वभ्रममबिन्द्यं च	३६-३
६ २९	सर्वत्र समदर्शन	२२ १०
१२-४	सर्वत्र समपुद्गल	३६-४
१३-३२	सर्वत्रास्त्यतो देहे	४०-८
६-३१	सर्वथा वर्तमानोऽपि	२२ १२
१३-२३	सर्वथा वर्तमानोऽपि	४०-५

८-१२	सर्वद्वाराणि संयम्य	२५-१०
१४-११	सर्वद्वारेषु देहेऽस्मिन्	४१-९
१८-६६	सर्वधर्मान् परित्यज्य	५३-१७
१०-३	सर्वपापैः प्रमुच्यते	२९-३
१५-१९	सर्वभावेन भारत ।	४५-४
१८-६२	सर्वभावेन भारत ।	५३-१३
६-२९	सर्वभूतस्यमात्मानम्	२२-१०
६-३१	सर्वभूतस्थित यो माम्	२२-१२
५-२५	सर्वभूतहिते रताः	१९-५
१२-४	सर्वभूतहिते रता	१६-४
५-७	सर्वभूतात्मभूतात्मा	१७-८
९-७	सर्वभूतानि कीन्तेय ।	२७-६
६-२९	सर्वभूतानि चात्मनि	२२-१०
७-२७	सर्वभूतानि समोहम्	२४-१२
१०-२०	सर्वभूताद्यस्थित	१०-९
१८-२०	सर्वभूतसु येनैकम्	४९-३
११-१३	सर्वमायय तिष्ठति	३९-१०
१०-१४	सर्वमेतद् ज्ञान मयं	२९-१२
१४-४	सर्वयोनिषु कीन्तेय ।	४०-४
५-२९	सर्वेनेकमहेश्वरम्	१९-९
१-१८	सर्वदाः पृथिवीपते ।	४-४
६-४	सर्वलोकपसंन्यासी	२९-४
१५-१५	सर्वस्य चाहं हृदि सन्निविष्टः	४४-९

८-९	सर्वस्य धातारम् अचिन्त्यरूपम्	२५-७
४-३३	सर्वे कर्माखिलं पार्थ ।	१५-१७
६-३०	सर्वे च मयि पश्यति	२२-११
४-३६	सर्वे ज्ञानप्लवेनैव	१६-५
११-४०	सर्वे समाप्नोषि ततोऽसि सर्वः	३४-४
३-५	सर्वः प्रकृमिर्जैर्गुणैः	१०-४
७-६	सर्वाणीत्युपधारय	९८-३
४-२७	सर्वाणीन्द्रियकर्माणि	१५-१३
२-५५	सर्वान् पार्थ ! मनोगतान्	९-२
१-२७	सर्वान् बन्धून्वस्थितान्	२-१
१२-१६	सर्वारम्भपरित्यागी	३७-४
१४-२५	सर्वारम्भपरित्यागी	४२-५
१८-४८	सर्वारम्भा हि दोषेण	४-११
१८-३२	सर्वान् विपरीतांश्च	४९-१५
११-१९	सर्वाध्वर्यमयं देवम्	३१-९
११-१५	सर्वेस्तिथा भूतविशेषसङ्घान्	३२-१
११-३६	सर्वे नमस्यन्ति च सिद्धमङ्घ्राः	३४-१
१३-१४	सर्वेन्द्रियगुणाभासम्	३९-११
१३-१४	सर्वेन्द्रियविवर्जितम्	३९-११
४-३०	सर्वेऽप्येते यज्ञविदः	१५-१५
४-३६	सर्वेभ्यः पापकृतमः	१६-५
१-९	सर्वे बुदविशारदाः	४-४
२-१२	सर्वे वयमतः परम्	६-३

१-२५ सर्वेषां च महीक्षिताम्	१-७
११-२६ सर्वे सहैवाग्निपालस्यैः	३२-१०
१३-६ सविकारमुदाहृतम्	३८-५
१-१३ स शब्दस्तुमुलेऽभवत्	X-X
२-७१ स शान्तिमविगच्छति	९-१८
२-७० स शान्तिमाप्नोति न कामकामी	९-१७
१५-१९ स सर्वविद्धजति माम्	४५-४
६-१ स संन्यासी च योगी च	२०-१
१८-४८ सहजं कर्म कौन्तय !	४-११
३-१० सहयज्ञाः प्रजाः सृष्ट्वा	१५-१
१-१३ सहसैवाभ्यहन्यन्त	X-X
११-४६ सहस्रबाहो ! भव विश्वमूर्ते	३४-१०
८-१७ सहस्रयुगार्थन्तम्	२५-१५
११-२६ सहस्रमर्शयैरपि योधमुह्यैः	३२-१०
४-२६ संप्रमाप्तिषु बुधति	१५-१२
१८-७६ सवादमिमम्अदधुतम्	३५०-३
१८-७४ सवादमिममधौदम्	३५०-१
४-४० सशकारमा विनश्यति	१६-२
१६-१९ मसारेषु नराधमान्	४७-१०
८-१५ संगिद्धि परमा गताः	२५-१३
१८-४५ संगिद्धि उभो नर.	४-९
६-४३ संगिद्धो दुहनन्त !	२३-११
३-४३ मस्तभ्यामानमाप्मना	११-१०

१८-७५ साक्षात् कथयतः स्वयम्	३५०-२
५-४ सांख्ययोगो पृथग्बालाः	१७-५
१८-१३ सांख्ये कृतान्ते प्रोक्तानि	५२-१
१४-१६ सात्त्विकं निर्मलं फलम्	४१-१४
१७-१७ सात्त्विकं परिचक्षते	४९-३३
१७-२ सात्त्विकी राजसी चैव	४८-५
१-१७ सात्यकिश्चापराजितः	X-X
७-३० साधिभूताधिदैवं माय्	X-X
७-३० साधियज्ञं च ये विदुः	X-X
९-३० साधुरेव स मन्तव्यः	२८-१३
६-९ साधुष्वपि च पापेषु	२०-९
२-६९ सा निशा पश्यतो मुनेः	९-१६
६-३३ साम्येन मधुसूदन ।	२३-१
१८-२४ साहसारेण वा पुनः	४९-७

१८-१३ सिद्धये सर्वकर्मणाम्	५२-१
१०-२६ सिद्धानां कपिलो मुनिः	३०-१३
१८-५० सिद्धिं प्राप्तो यथा ब्रह्म	५३-१
१८-४६ सिद्धिं विन्दति मानवः	४-१०
३-४ सिद्धिं समधिगच्छति	१०-३
४-१२ सिद्धिर्भवति कर्मजा	१४-१०
१६-१४ सिद्धोऽहं बलवान् सुखी	४७-४
१८-२६ सिद्धयसिद्धयोर्निर्विकारः	४९-९

५-२९ सुहृदं सर्वभूतानाम्	१९-९
६-९ सुहृन्मित्रयुदाधीन	२०-९
१३-१५ स्रक्ष्मत्वात् तदविज्ञेयम्	३९-१२
७-७ सूत्रे मणिमणा इव	२८-४
९-१० सूयते सचराचरम्	२७-५
१-२७ सेनयोर् उभयोरेपि	१-८
१-२९ सेनयोर् उभयोर्मध्ये	१-१
१-२४ सेनयोर् उभयोर्मध्ये	१-६
२-१० सेनयोर् उभयोर्मध्ये	६-१
१०-२४ सेनानीनामहं स्कन्दः	३०-१४
१८-७१ सोऽपि मुक्तः शुभोऽशोकान्	५४-५
२-१५ सोऽमृततया धस्यते	७-२
१५-१३ सोमो भूत्वा रणात्मकः	४४-७
१०-७ सोऽविकम्पेन बोधेन	३०-२२
१-१८ सोमद्रव महाबाहुः	X-X
१-६ सोमद्रो द्रौपदेयाथ	X-X
१-८ सोमदत्तिस्तथैव	X-X
११-२१ ऋतुगन्ति स्या स्तुतिभिः शुष्टयामिः	३१-६
९-३२ श्रियो वैदयान्मया शृणुः	२८-१५

१८-६२ स्थानं प्राप्स्यसि शान्ततमम्	५३-१३
११-३६ स्थाने हृषीकेश ! तव प्रक्रीर्त्या	३४-१
१-२४ स्थापयित्वा रघोत्तमम्	१-६
१०-२५ स्थावरानां हिमालयः	x-x
२-५४ स्थितधीः किं प्रमायेन	९-१
२-५६ स्थितधीर्मुनिरुच्यते	९-३
२-५५ स्थितप्रज्ञस्तदोच्यते	९-२
२-५४ स्थितप्रज्ञस्य का भाषा	९-१
६-२१ स्थितधलति तत्त्वतः	२२-२
१७-२७ स्थितिः सदिति चोच्यते	५०-५
१८ ७३ स्थितोऽसि गनसदेहः	५४-७
२-७२ स्थित्वास्यामन्तकालेऽपि	९-१९
५-२० स्थिरबुद्धिरसमूहः	७-४
६-११ स्थिरमासनमात्मनः	२१-२
१३-७ स्थिर्यमात्मविनिग्रहः	३९-४
५-२७ रूपज्ञानं कृत्वा बहिर्वाङ्मानं	१९-७
८-५ स्मरन् मुक्त्वा कठेवरम्	२५-३
२-६३ स्मृतिभ्रंशाद् बुद्धिनाशः	९.१०
१०-३४ स्मृतिर्मेधा धृतिः क्षमा	३०-१४
१०-३१ द्योतसामग्निं अद्भवी	१०-५

११-५० स्वकं रूपं दर्शयामास भूयः	३५-४
१८-४६ स्वकर्मणा तमभ्यर्च्य	४-१०
१८-४५ स्वकर्मनिरतः सिद्धिम्	४-९
१-३७ स्वजनं हि कथं हत्वा	३-१०
११-१९ स्वतेजसा विश्वमिदं तपन्तम्	३३-४
१-३१ स्वधर्ममपि चावेक्ष्य	४-१
३-३५ स्वधर्मे निधनं धेयः	४-८
९-१६ स्वपादम् महमौषधम्	२८-९
१८-६० स्वभावजेन कौन्तेय ।	५३-११
१८-४७ स्वभावनियतं कर्म	४-७
१८-४१ स्वभावप्रमवैर्युगैः	४-३
५-१४ स्वभावस्तु प्रवर्तते	१८-७
८-३ स्वभावोऽध्यात्ममुच्यते	२५-२
१०-१३ स्वयं चैव श्रवीषि मे	२९-११
१०-१५ स्वयमेवात्मनाऽऽत्मानम्	२९-१३
२-३९ स्वर्गद्वारमपावृतम्	४-२
२-४० स्वल्पमप्यस्य धर्मस्य	८-१
११-९१ स्वस्तीत्युक्त्वा महर्षिस्तिस्रस्रङ्घाः	३३-६
४-३८ स्वाध्याय-ज्ञानगङ्गाय	१५-१०
१६-१ स्वाध्यायरातप-आर्जनम्	४६-२
१७-१५ स्वाध्यायान्धसनं चैव	४९-३१
१८-४५ स्वे, स्वे कर्मण्यभिरतः	४-९
२-३७ दत्तो वा प्राप्स्यसि स्वयम्	३-८

१८-१७	हत्वापि स इमाद्भोषान्	५२-५
२-५	हत्वार्यकामास्तु गुह्यं हदैव	५-२
१-३१	हत्वा स्वजनमाहवे	२-४
१-३६	हत्वेतान् आततायिन	२-९
१६ १४	हनिष्ये चापरानपि	४७-४
१०-१९	हन्त । त कथयिष्यामि	३०-१
१-४५	हन्तु स्वजनमुद्यता	२-१६
२ ६०	हरन्ति प्रसभ मन	९-७
१८-२७	हर्षशोकान्वित कर्ता	४९-१०
१२ १५	हर्षामर्षमयोद्देगै	३७ ३

२ ६५ हानिरस्योपजायते ५-१२

२-३३ हित्वा पापमूत्रवाप्स्यसि ३ ४

X-X हिमालय स्वावराणाम् ३०-५

४-४२ ह्यस्य ज्ञानासिनाऽऽश्रयन १६-९

१-१९ हृदयानि व्यदारयत् X-X

१३-१७ हृदि सर्वस्य धिष्ठितम् ३९-१४

१८ ६१ हृदेतेऽर्जुन । तिष्ठति ५३-१२

१ २१ हृषीकेश तदा वक्तव्यम् १-३

११ १४ हृष्टोमा धनञ्जय ३१-१३

१८-७७ हृष्यामि च पुन पुन ७५०-४

૧૮-૭૬	હજ્યામિ ચ મુહુર્મુહુઃ	૩૫૦-૨
૧૧-૪૧	હે કૃષ્ણ ! હે યાદવ ! હે સસેતિ	૨૪-૫
૧-૧૦	હેતુનાનેન કોન્તેય ।	૨૭-૯
૧૩-૪	હેતુમદ્દિવિનિધિતૈઃ	X-X
૧૩-૨૦	હેતુઃ પ્રકૃતિસ્ત્યયતે	૪૦-૨
૧-૩૫	હેતોઃ કિં તુ મહીકૃતે	૨-૮
૬-૪૪	દ્વિયતે હ્યવશોઽપિ સઃ	૨૨-૧૨

નવજીવન પ્રકાશિત

ગીતાવિષયક અન્ય પુસ્તકો

		કિંમત
અનાસક્તિયોગ	ગાંધીજી	૦-૪-૦
ગીતાબોધ	"	૦-૩-૦
ગીતાપદાર્થકોશ	"	૦-૪-૦
ગીતાશ્વનિ	કિ. ધ. મણિવંશી	
ગીતામંથન	"	૨-૦-૦
ગીતાધર્મ	ક. બા. કામેલકર	૧-૦-૦